

An aerial architectural rendering of a city grid. The buildings are depicted in a uniform yellow color, while the streets and some public spaces are highlighted in a vibrant red. The perspective is from a high angle, looking down at the city blocks. The text is overlaid on the upper portion of the image.

Reimagining Heerenstraat

Actief Erfgoed in de
Historische Binnenstad
van Paramaribo / Active
Heritage in Paramaribo's
Historic Inner City

Santiago del Hierro, Luiz de Carvalho Filho, Joseph Tjong-Ayong

Reimagining Heerenstraat

**Actief Erfgoed in de
Historische Binnenstad
van Paramaribo / Active
Heritage in Paramaribo's
Historic Inner City**

Santiago del Hierro, Luiz de Carvalho Filho, Joseph Tjong-Ayong

Reimagining Heerenstraat

Actief Erfgoed in de Historische Binnenstad van Paramaribo /
Active Heritage in Paramaribo's Historic Inner City

Santiago del Hierro, Luiz de Carvalho Filho, Joseph Tjong-Ayong (redacteuren / editors)

Technische Universiteit Delft, Faculteit Bouwkunde, Afdeling Urbanism
Delft University of Technology, Faculty of Architecture, Department of Urbanism
EMU – European Post-master in Urbanism
emu-bk@tudelft.nl

Workshop Ontwerpteam / Workshop Design Team:

Delft University of Technology,

European Post-Master in Urbanism – EMU

Steffen Nijhuis, Luiz de Carvalho Filho, Santiago del Hierro, Joseph Tjong-Ayong, Marija Beg, Federico Bernal, Esther Boo, Enrico Corvi, Abhinand Gopal, Jui-Yi Hung, Yu-Wen Lin, Pranit Nevrekar, Ana Salinas, Juan Sanz Oliver, Wanxiao Zhang.

Inter-American Development Bank

Patricio Zambrano-Barragán, Ruth Lanting, Mariko Russell, Edgar Zamora, Isidora Larrain.

In samenwerking met / In collaboration with:

The Back Lot

Hannah Draaibaar, Eddy Wijngaarde, Esperanza Ho-Bodeutsch, Samantha van Dams, Valerie Mac Donald, Cheryl Ethard, Gino Refos
Saxion University

Frank Evers, Tom Bouwmann, Janneke Boxhoorn, Ruben Potgieter, Sacha ten Hove

Vertaling / Translation:

UvA Talen

Design:

Sirene Ontwerpers, Véro Crickx

Met de steun van / With the support of:

Ministry of Education, Science and Culture

Elviera Sandie

Paramaribo Urban Rehabilitation Program

Natasja Deul, Stephen Fokké, Priya Biharie, Armand Moredjo,

Ministry of Public Works, Transport and Communication

Clifton Amoida, Kishan Firtoe, Lloyd Playfair
Anton de Kom University

Marciano Dasai, Ria Jharap, Shailesh Ramdus
Old Town Pop-Up

Roshni Jagroep, Sarah Chehin

Fietsen in Suriname

Etto Paulus

Hotel Palacio

Avinash Radjkoemar, Rochelle Atmopawiro,
Assad Mohamed, Onica Pearson

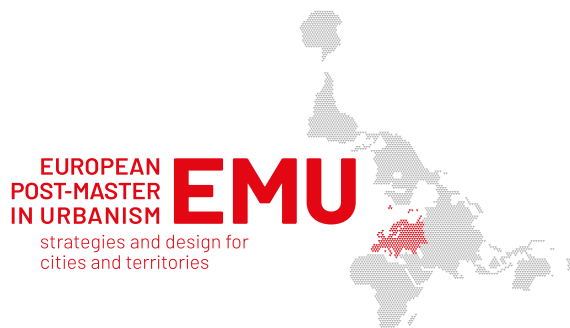
Speciale dank aan / Special thanks to:

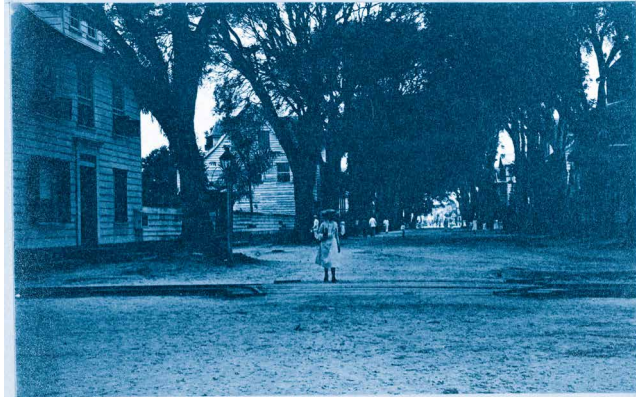
Anton Dalhuijsen, Denzel Erat, Mitchell Esajas, Ria Karim, Cynthia McLeod, Owen Macnaac, Hans Martinus, Angelika Namdar, Kay Reiziger, Sharda Sew, Satya Singh, Glenn Stekkel, John Taifoek, Soodesh Tjietaman, Caroline Newton, Roberto Rocco, Gregory Bracken, Karin Visser, Sigwela Augustin, Amina Chouairi.

Alle afbeeldingen zijn gemaakt door het team betrokken bij de totstandkoming van dit rapport, tenzij anders vermeld.

All images have been produced by the team involved in the elaboration of this report, except when mentioned.

ISBN 978-94-6366-342-7

Heerenstraat, Paramaribo.

FIG. 1.1 Heerenstraat, Hendrik Doijer (toegeschreven aan), 1906 - 1913.
Bron: Rijksmuseum
Heerenstraat, Hendrik Doijer (attributed to) 1906 - 1913. Source: Rijksmuseum.

Ten geleide

Foreword

Steffen Nijhuis

EMU European Post-Master in Urbanism - Directeur / Director

Complexe maatschappelijke kwesties, zoals verstedelijking en klimaatverandering en de daarmee samenhangende sociaal-culturele, ecologische en ruimtelijke opgaven, kunnen alleen transdisciplinair en vanuit internationaal perspectief worden aangepakt. Cruciaal is daarbij dat burgers, de wetenschap, het bedrijfsleven en beleidsmakers samenwerken om nieuwe oplossingen en nieuwe perspectieven te vinden. Co-creatie, innovatie en experimenteren zijn belangrijk voor de ontwikkeling van een veerkrachtig en inclusief sociaalecologisch stadslandschap. Ruimtelijke vormgeving is een krachtig instrument voor het verkennen en verbeelden van mogelijkheden en het uitwisselen van kennis, maar ook voor het stimuleren van creativiteit en het op gang brengen van discussies.

In de EMU, die landschapsarchitectuur, stadsontwikkeling en stadsontwerp als thema's heeft, is een centrale rol weggelegd voor internationale samenwerking, onderzoek en ruimtelijke vormgeving op verschillende schaalniveaus. Ik ben blij en trots dat onze deskundige studenten en collega's door middel van hun ontwerpverkenningen - uitgevoerd in samenwerking met burgers, de lokale overheid en de IDB - hebben kunnen bijdragen aan mogelijke ruimtelijke oplossingen voor de complexe problemen rond de binnenstad van Paramaribo.

Graag bedank ik Santiago del Hierro en Luiz de Carvalho Filho voor hun grote inzet om samen met de studenten deze waardevolle en inspirerende publicatie op te stellen. Onze dank gaat in het bijzonder uit naar Patricio Zambrano-Barragán en Ruth Lanting van de IDB; zij hebben ons niet alleen met raad en daad en financiële ondersteuning terzijde gestaan zodat deze uitwisseling kon plaatsvinden en wij de specifieke context van Paramaribo konden leren kennen, maar ze hebben ook hun ideeën en verschillende gezichtspunten met ons gedeeld. Ik kijk ernaar uit om onze samenwerking voort te zetten.

Complex social issues, such as urbanisation and climate change and their associated socio-cultural, ecological and spatial tasks, can only be tackled trans-disciplinarily and from an international perspective. Collaboration is crucial in this respect. Collaboration in which citizens, the academic world, the business community and policymakers work together to find new solutions and fresh perspectives. Co-creation, innovation and experimentation are important for the development of a resilient and inclusive socio-ecological urban landscape. Spatial design is a powerful tool for exploring and imagining possibilities and exchanging knowledge, but also for stimulating creativity, and inspiring and stimulating discussion.

International collaborations, research and spatial design at different levels of scale are central to EMU, with its perspectives of landscape architecture, urban planning and design. I am happy and proud that our highly qualified students and colleagues were able to contribute to possible spatial solutions for the complex problems surrounding the inner city of Paramaribo through their design explorations in collaboration with citizens, the local government and the IDB.

I would like to thank Santiago del Hierro and Luiz de Carvalho Filho for their great efforts, together with the students, in creating this valuable and inspiring publication. In particular, we are grateful to Patricio Zambrano-Barragán and Ruth Lanting from IDB, who have enabled us, with advice, deeds and finances, to make this exchange happen, to learn about the specific context of Paramaribo, but also to exchange ideas and alternative points of view. I look forward to continuing our collaboration.

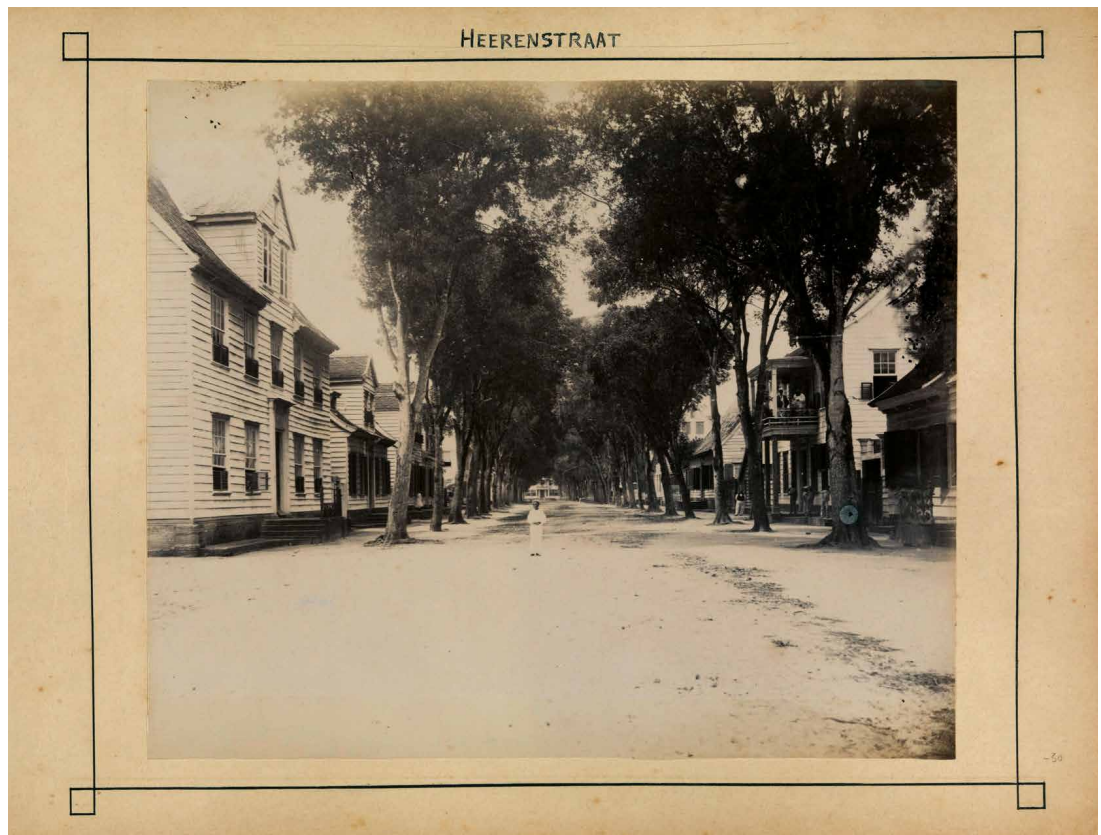

FIG. 1.2 Heerenstraat, Julius Muller, 1898 - 1902. Bron: Rijksmuseum
Heerenstraat, Julius Muller, 1898 - 1902. Source: Rijksmuseum.

Inhoudsopgave

Contents

Voorwoord 11

Preface 11

---

1 – Inleiding 15

---

1 – Introduction 15

---

2 – Scenario 0 19

---

2 – Scenario 0 19

2.1 – Historische binnenstad 20

2.1 – Historic Inner City 20

2.1.1 – Stedelijk erfgoed 22

2.1.1 – Urban Heritage 22

2.1.2 – Openbare ruimten 24

2.1.2 – Public Space 24

2.1.3 – Functies van gebouwen 26

2.1.3 – Building Functions 26

2.1.4 – Mobiliteit 30

2.1.4 – Mobility 30

2.1.5 – Bestuurlijke en financiële kwesties 34

2.1.5 – Governance and financial issues 34

2.2 – Heerenstraat 36

2.2 – Heerenstraat 36

2.2.1 – Stedelijk erfgoed 38

2.2.1 – Urban Heritage 38

2.2.2 – Openbare ruimten 39

2.2.2 – Public Space 39

2.2.3 – Functies van gebouwen 41

2.2.3 – Building Functions 41

2.2.4 – Mobiliteit 42

2.2.4 – Mobility 42

2.3 – De Heerenstraat: een plek
om een thuis te maken? 44

2.3 – Heerenstraat:
a place to make your home? 44

---

3 – Nieuwe Heerenstraat 53

---

3 – New Heerenstraat 53

3.1 – Algemene aanpak 54

3.1 – General Approach 54

3.1.1 – Historische gebouwen reactiveren 54

3.1.1 – Reactivating Built Heritage 54

3.1.2 – Nieuwe openbare ruimten 56

3.1.2 – New Public Spaces 56

3.1.3 – Gemengd gebruik van de stad 57

3.1.3 – Mixed use Urban Fabric 57

3.1.4 – Mobiliteit voor mensen 58

3.1.4 – Mobility for People 58

3.2 – Activiteitenhotspots 62

3.2.1 – Centrumkerk 65

3.2.2 – Nieuwe studentenhuisvesting 67

3.2.3 – Gebied van kruising Heerenstraat-Klipstenestraat 71

3.2.4 – Supermarkt Happy Happy / TBL Incubator 75

3.2.5 – Huis van Elisabeth Samson 79

4 – Leren van Heerenstraat 83

4.1 – Interventietypen / actie 90

4.1.1 – Type 1 – Parkeercorridors 92

4.1.2 – Type 2 – Plaza 94

4.1.3 – Type 3 – Binnenplaats 96

4.1.4 – Type 4 – Leegstand 98

4.1.5 – Type 5 – Monument 100

5 – Volgende stap 103

5.1 – Actiepunten 105

---

6 – Overdenkingen 107

6.1 – Reflectie van de studenten 109

6.1.1 – Wat waren onze verwachtingen? 109

6.1.2 – Wat hebben we geleerd? 109

6.1.3 – Hoe nu verder? 111

Bibliografie 113

3.2 – Activity Hotspots 62

3.2.1 – Central Church 65

3.2.2 – New student housing 67

3.2.3 – Heerenstraat-Klipstenestraat junction area 71

3.2.4 – Happy Happy Supermarket / TBL Incubator 75

3.2.5 – Elisabeth Samson House 79

4 – Learning from Heerenstraat 83

4.1 – Types of Intervention / Action 90

4.1.1 – Type 1 – Parking corridors 92

4.1.2 – Type 2 – Plaza 94

4.1.3 – Type 3 – Courtyard 96

4.1.4 – Type 4 – Empty Box 98

4.1.5 – Type 5 – Monument 100

5 – Next steps 103

5.1 – An agenda for action 105

---

6 – Reflection 107

6.1 – Reflection from the students 109

6.1.1 – Expectations 109

6.1.2 – What did we learn? 109

6.1.3 – What could be improved? 111

Bibliography 113

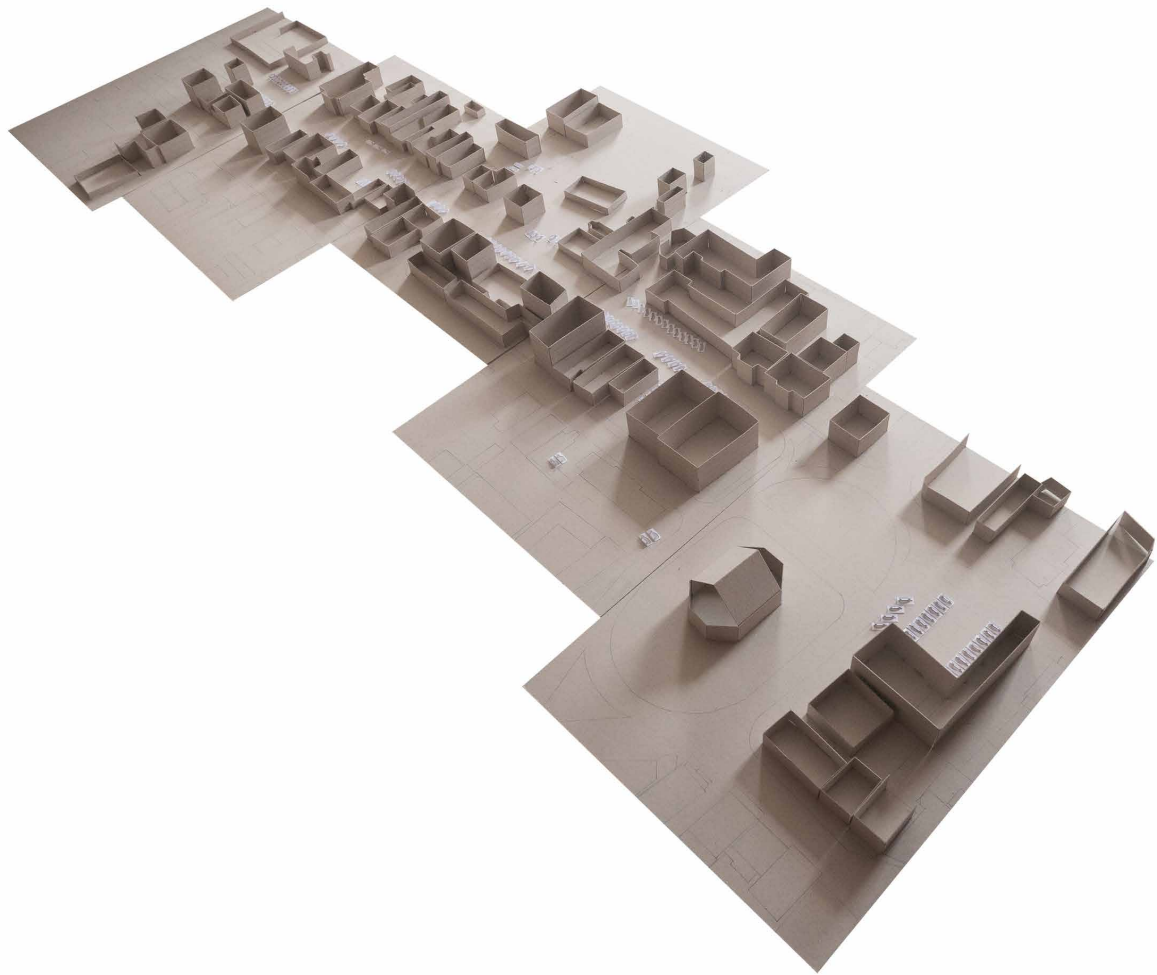

FIG. 1.3 Werkmodel van de Heerenstraat
Working model of the Heerenstraat

FIG. 1.4 Kantoor van de Suriname Built Heritage Foundation
Office of the Suriname Built Heritage Foundation

Voorwoord

Preface

In 2016 lanceerde de regering van Suriname met financiële steun van een lening van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) het Paramaribo Urban Rehabilitation Program (PURP), om bij te dragen aan de sociaaleconomische revitalisering van de historische binnenstad van Paramaribo. Het doel van het programma is om nieuwe inwoners en commerciële activiteiten naar het centrum van Paramaribo te trekken, de waarde van het cultureel erfgoed te herstellen, verkeersopstoppingen te verminderen en een sterker institutioneel kader te creëren waarmee de duurzame ontwikkeling van de stad in goede banen kan worden geleid. Het programma streeft ook naar een klimaatvriendelijke benadering van infrastructurele interventies.

Van 29 juli tot 2 augustus 2019 brachten Luiz de Carvalho Filho en Santiago del Hierro van de afdeling Stedenbouwkunde van de faculteit Bouwkunde van de TU Delft een bezoek aan Paramaribo om mogelijke onderwerpen te verkennen voor een workshop ter ondersteuning van het PURP, die in november 2019 zou worden gehouden. Deze technische samenwerking zou plaatsvinden in coördinatie met de IDB en de regering van Suriname, met name het directoraat Cultuur van het ministerie van Onderwijs. De samenwerking zou worden gerealiseerd als onderdeel van het najaarssemester van de Europese Post-master in Urbanisme (EMU), parallel aan een onderzoek- en ontwerpstudio voor de Metropoolregio Amsterdam.

In 2016, the Government of Suriname, financed by a loan from the Inter-American Development Bank (IDB), launched the Paramaribo Urban Rehabilitation Program (PURP), which contributes to the socio-economic revitalisation of Paramaribo's historic inner city. It aims to attract new residents and commercial activities to the centre of Paramaribo, to restore value to its cultural heritage, to reduce traffic congestion and to strengthen the institutional framework for managing its sustainable development. The program also aims for a climate-smart approach to infrastructural interventions.

From July 29 to August 2, 2019, Luiz de Carvalho Filho and Santiago del Hierro, from the Department of Urbanism of the Faculty of Architecture and the Built Environment at TU Delft, visited Paramaribo to explore the possible topics for a Workshop Program in support of PURP to be carried out in November 2019. This Technical Cooperation would take place in coordination with IDB and the Government of Suriname, particularly the Ministry of Education's Directorate of Culture. The cooperation would be realised as part of the fall semester of the European Post-master in Urbanism (EMU), in parallel to a research and design studio for the Amsterdam Metropolitan Area.

Anders dan bij Amsterdam, waar werd gekeken vanuit grootstedelijk perspectief, keken de studenten in de workshop Paramaribo vanuit het perspectief van een wijk. Ruimtelijke rechtvaardigheid werd aan de orde gesteld door middel van maatschappelijke participatie, en door lokale inzichten in wat de stedelijke ruimte levendig, inclusief en veilig maakt. Paramaribo en Amsterdam hebben door hun gedeelde koloniale geschiedenis een sterke relatie. Deze is ook heel actief gebleven nadat Suriname in 1975 onafhankelijk werd, en een groot percentage van de bevolking van Paramaribo naar Nederland emigreerde. In die zin omvatte de workshop ook het perspectief van Nederlands-Surinaamse burgers die beide plaatsen als hun thuis ervaren. Dit verbreedde ons begrip van hoe stedelijke levendigheid wordt ervaren in verschillende Surinaamse contexten. Bij het voorbereidend onderzoek van de workshop werd ook gebruikgemaakt van input van The Black Archives, de Grote Suriname Tentoonstelling en het Bijlmer Museum in Amsterdam.

Tussen 3 en 8 november, tijdens de workshopweek in Paramaribo, hielden de studenten van de TU Delft zich samen met lokale belanghebbenden vooral bezig met een analyse van de lokale omstandigheden en van strategieën die een duurzame revitalisering van de Heerenstraat zouden kunnen ondersteunen. Dankzij de intrinsieke schoonheid van deze straat en de publieke activiteiten die de gemeenschap er regelmatig organiseert, bezit de straat een enorm potentieel om een van de meest iconische bestemmingen van de historische binnenstad te worden.

Door in de workshop te focussen op de interactie tussen verschillende lagen van een kleinschaligere interventie (gericht op de Heerenstraat en aanliggende gebouwen en openbare ruimten), probeerden we door middel van deze specifieke casus een concrete routekaart naar een levendigere, actievere en veiligere ruimte te begrijpen en visualiseren.

In contrast to the approach to Amsterdam, students in the Paramaribo Workshop shifted in scale from a metropolitan understanding of the city, to a neighbourhood perspective where spatial justice was addressed through social participation and a local understanding of what makes urban space lively, inclusive and safe. Paramaribo and Amsterdam are cities that have a strong relationship due to a shared colonial history. Their relationship has continued to remain very active even since the independence of Suriname in 1975, when a high percentage of the population of Paramaribo emigrated to the Netherlands. In this sense, the workshop also included the perspective of Dutch-Surinamese citizens who experience both places as home. This helped us broaden our understanding of how urban liveliness is experienced in different Surinamese contexts. Input from The Black Archives, the Grote Surinam Exhibition and the Bijlmer Museum in Amsterdam was integrated into the workshop's preliminary research.

Between 3 and 8 November, during the workshop week in Paramaribo, TU Delft students, together with local stakeholders, focused on the analysis of local conditions and possible strategies that can support a sustainable revitalisation of the Heerenstraat, a street with enormous potential to become one of the Historic Inner City's most iconic destinations due to its inherent beauty and the public activities that the community is continuously organising.

By focusing on the interaction of various layers on an intervention at a smaller scale (the Heerenstraat and its adjacent buildings and public spaces), the workshop aimed at understanding and visualising a concrete roadmap towards a more lively, active and safe space in this specific case study within the Historic Inner City.

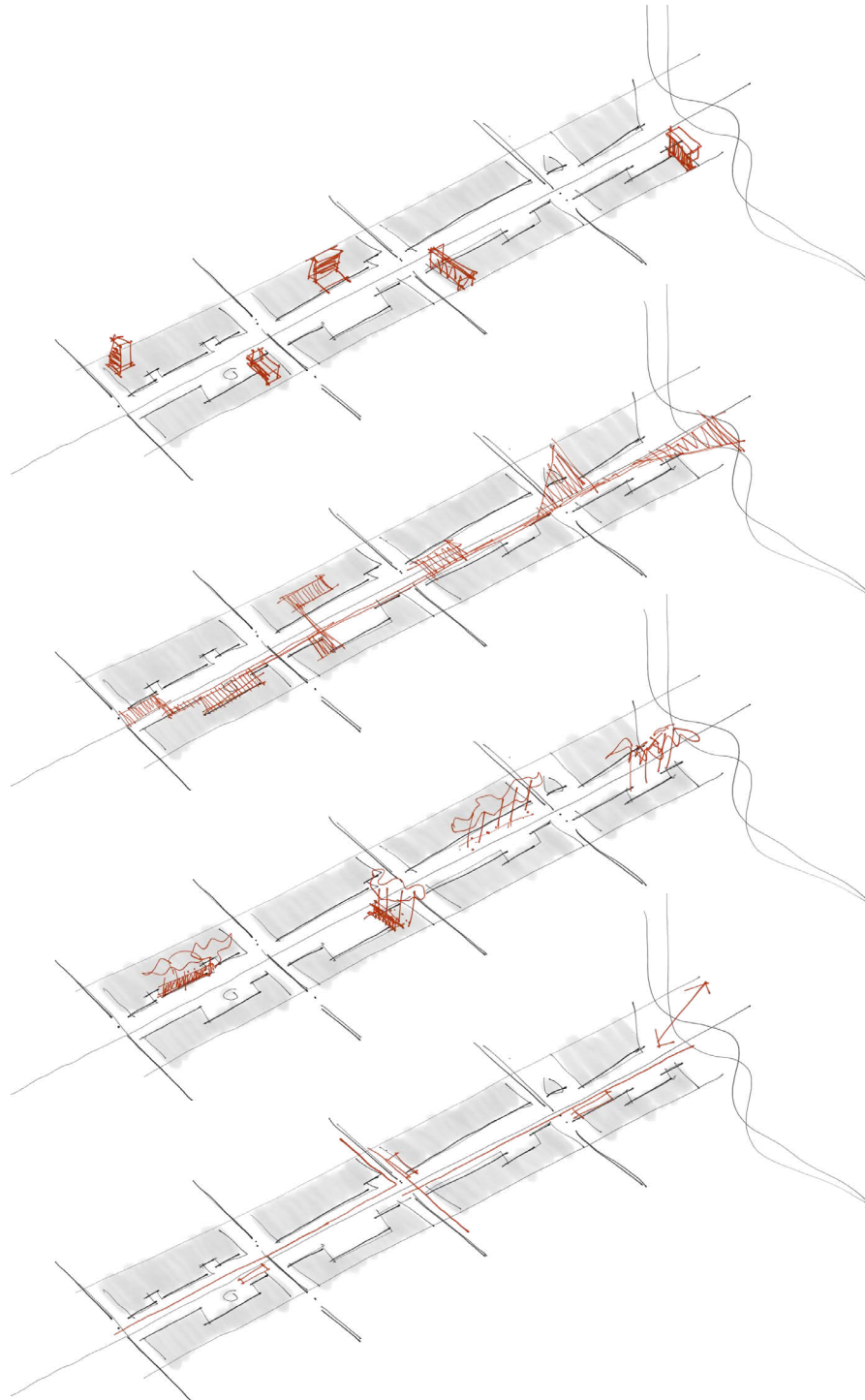

FIG. 1.5 Lagen in de Heerenstraat; Gebouwd erfgoed, Publieke ruimtes, Groen en Verkeer
Heerenstraat layers: Built heritage, public spaces, trees and mobility

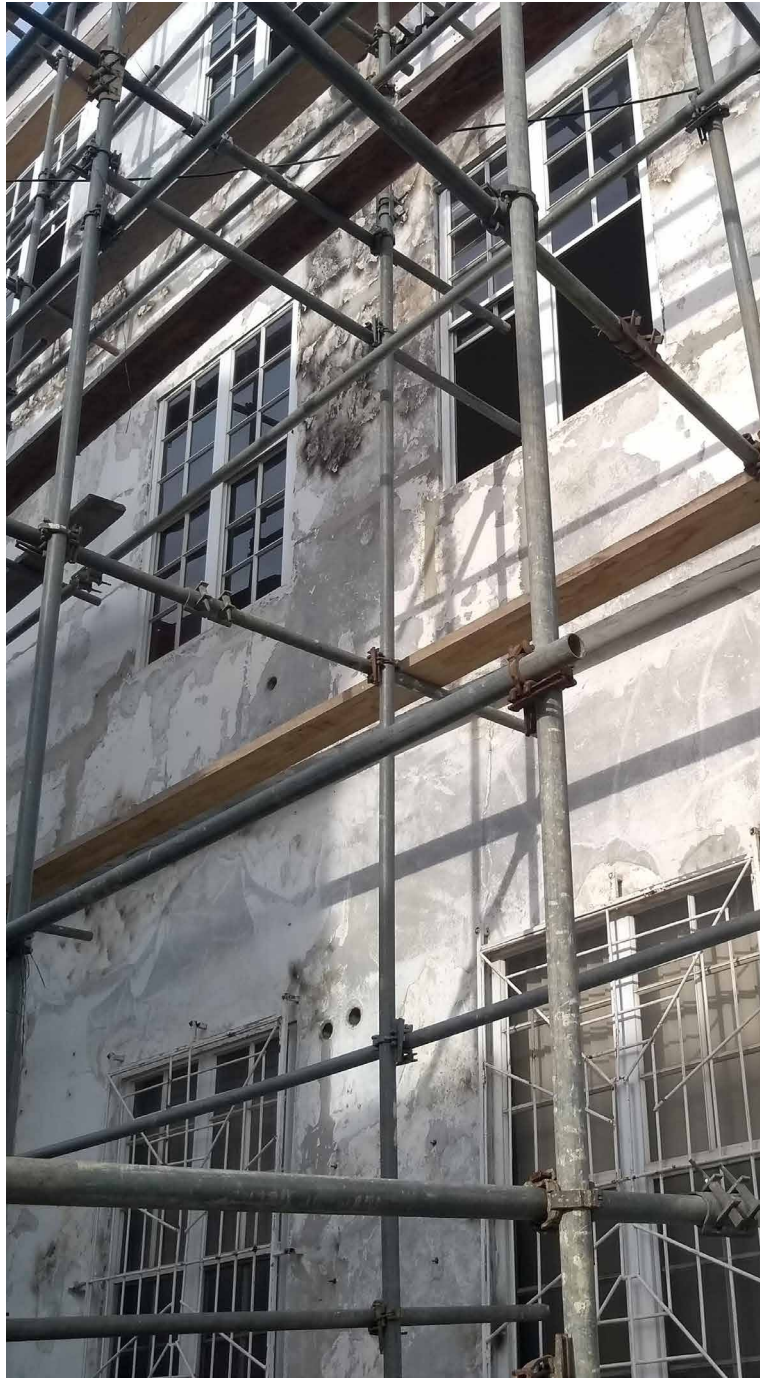

FIG. 1.6 Actieve restauratie in het centrum van Paramaribo
Building restoration in Paramaribo's Historic Inner City

1 – Inleiding

Introduction

Het doel van de najaarssemesters bij de EMU is het ontwikkelen van onderzoeks, analyse en ontwerpvaardigheden waarmee studenten strategieën kunnen formuleren voor een duurzame, rechtvaardige en inclusieve ruimtelijke ontwikkeling in steden.

In dit semester combineerden we concepten van rechtvaardigheid en duurzaamheid met ideeën over sociaal-technische transitie en formuleerden we aan de hand daarvan strategieën voor inclusieve, participatieve en rechtvaardige stedelijke omgevingen. Hiervoor hebben we het concept van ruimtelijke rechtvaardigheid onderzocht en geoperationaliseerd. We hebben ons verdiept in de menselijke, technische en natuurlijke systemen waaruit wijken, steden en regio's bestaan, en op grond daarvan hebben we ruimtelijke oorzaken van ongelijkheid aangewezen en benchmarks opgesteld voor beleid en ruimtelijke vormgeving die zowel ruimtelijk rechtvaardig als milieuvriendelijk zijn.

Afgelopen jaren, met name sinds het begin van het Paramaribo Urban Rehabilitation Program dat wordt uitgevoerd door de Suriname Built Heritage Foundation, zijn er veel onderzoeken uitgevoerd en adviezen opgesteld voor de historische binnenstad. Allerlei onderwerpen zijn onderzocht en geanalyseerd, zoals het conserveren van historische gebouwen, uitstoot van broeikasgassen, gevaren en risico's, stedelijke mobiliteit, voetgangersvriendelijkheid en huisvesting. Er is een uitgebreid GIS-onderzoek uitgevoerd en er zijn participatiestrategieën opgesteld voor de Waterkant. Voor het PURP worden momenteel nog meer adviezen ontwikkeld.

The objective of the fall semesters at EMU is to develop research, analysis, and design skills in order to enable students to formulate spatial strategies for sustainable, fair and inclusive development in cities.

This semester particularly addressed these challenges by integrating concepts of justice and sustainability into socio-technical transitions thinking, in order to formulate strategies for inclusive, participatory and fair urban environments. It did so by exploring and operationalising the concept of spatial justice, identifying the spatial drivers of inequality, setting up benchmarks for spatially just and environmentally sound policy and spatial design, through an understanding of the human, technical and natural systems that make up neighbourhoods, cities and regions.

In recent years, especially since the beginning of Paramaribo's Urban Rehabilitation Program conducted by the Suriname Built Heritage Foundation, many consultancies and studies have been developed for the Historic Inner City. Among the topics that have been researched and analysed are the conservation of built heritage, greenhouse gas emissions, hazards and risks, urban mobility, walkability, housing, a comprehensive GIS-survey and participatory strategies for the Waterfront. Additional consultancies are currently being developed for PURP.

Deze betreffen strategieën voor toerisme, financiële instrumenten voor bevordering van gemengd gebruik en methodologieën voor versterking van bedrijfsactiviteiten op wijkniveau. Het was dan ook niet het doel van de workshop om een nieuwe laag toe te voegen, maar om op kleinere schaal binnen de historische binnenstad te werken met alle beschikbare informatie, en om inzicht te krijgen in de wisselwerking tussen deze verschillende onderwerpen op een heel specifieke locatie.

Tijdens het voorbereidende bezoek werden er verschillende plekken bekeken die mogelijk geschikt waren voor analyse en interventie. De as van de Heerenstraat en de Lim A Po Straat, die het noordelijke deel van het centrum met de Waterkant verbindt, bleek een ideale casus op te leveren, omdat veel van de complexe problemen van de hele historische binnenstad erin aan bod komen. Hier staan verschillende monumenten en beschermde gebouwen in verschillende stadia van onderhoud, en er bevinden zich diverse (potentiële plekken voor) openbare ruimtes. Het stedelijk gebruik varieert van woonhuizen met een ongebruikte achterplaats en een balkon boven het trottoir in de Heerenstraat, tot plekken met een officiële uitstraling, zoals het Onafhankelijkheidsplein, het parlamentsgebouw en het begin van de Waterkant aan het eind van de Lim A Po Straat.

Een belangrijke overweging bij de selectie van de locatie was dat The Back Lot (TBL), een van de belanghebbende partijen die al met het PURP samenwerkten, contact had met een burennetwerk in dit gebied, zodat de workshop werkelijk participatief zou kunnen worden en we (verkeerde) interpretaties konden vermijden. TBL organiseerde ook het Heerenstraat Festival, dat een maand voor de workshop van de TU Delft plaatsvond. Dat gaf een interessante impuls om met frisse blik te gaan nadenken over duurzame manieren van leven in de historische binnenstad. Voorafgaand aan hun reis naar Paramaribo verzamelden en analyseerden studenten van de TU Delft al het materiaal dat de IDB en de PIU beschikbaar hadden gesteld. Zo kregen ze een algemeen beeld van het Paramaribo Urban Rehabilitation Program met zijn verschillende componenten.

These include tourism strategies, financial instruments for promoting mixed use and business improvement district implementation methodologies. In this sense, it has not been an objective of the workshop to add a new layer, but to work with all available information at a smaller scale within the Historical Inner City and try to understand how all these different topics interact with each other in a very specific location.

During the preliminary visit, several sites were examined as potential spaces for analysis and intervention. Among them, the axis of Heerenstraat and Lim A Po Straat connecting the northern part of the center to the Waterfront, presented an ideal case study as it showcased many of the generic complexities found in the historic inner city. There are several monuments and protected buildings in different stages of repair, various existing and potential public spaces and an urban experience that ranges from single-unit houses with under-used back lots and balconies covering sidewalks in the Heerenstraat, to more institutional and governmental spaces like the Onafhankelijkheidsplein (Independence Square), the Parliament Building and the beginning of the Waterkant at the end of Lim A Po Straat.

An important consideration for the selection of the site was that The Back Lot (TBL), one of the stakeholders already collaborating with PURP, had an established connection to a network of neighbours from this area, which would allow for the workshop to be truly participative, aiming to avoid (mis)interpretations. TBL also organised the Heerenstraat Festival which took place one month before the TU Delft workshop, creating an interesting momentum to rethink new sustainable ways the Historic Inner City can be lived. Prior to travel to Paramaribo, students from TU Delft synthesised and analysed all the available material provided by IDB and the PIU. This allowed them to have a general overview of Paramaribo's Urban Rehabilitation Program and its different components.

In Paramaribo bezochten de studenten in de eerste dagen de historische binnenstad en omgeving, en richtten ze zich vervolgens op de casus van de Heerenstraat. In samenwerking met burens, d.w.z. mensen die aan de Heerenstraat wonen en/of werken, en andere belanghebbenden ontwikkelden we verschillende benaderingen van de locatie op basis van interacties tussen de verschillende lagen (cultureel, maatschappelijk, milieu, mobiliteit, bewoning, commercieel, toeristisch, economisch en juridisch).

Doordat we vanuit een kleinschalig, persoonlijk perspectief inzicht kregen in de ruimte van de straat, konden we niet alleen een cartografische analyse geven, maar ons ook verdiepen in de manier waarop mensen daadwerkelijk de stedelijke ruimte in de historische binnenstad van Paramaribo beleven. De interactie met de gemeenschap die gebruik maakt van deze straat, gaf ons een dieper inzicht in de uitdagingen en kansen voor de mensen die er wonen en/of werken. Om de context te begrijpen hebben we in de workshop ook schriftelijke bronnen geraadpleegd, maar de nadruk lag op hoe de burens de openbare en privéruimte zelf ervaren.

Gedurende de hele week in Paramaribo vonden er gedachtewisselingen plaats met burens en andere belanghebbenden. We hopen dat dit initiatief de gemeenschap en de overheid extra handvatten geeft voor een perspectief op de vraag hoe straten in de historische binnenstad veiliger, inclusiever en voetgangersvriendelijker kunnen worden.

While in Paramaribo, students visited the Historic Inner City and its surroundings during the first days and then focused on the Heerenstraat as a case study. In collaboration with neighbours and other stakeholders, different approaches to this site were established through the interactions of the various layers (cultural, social, environmental, mobility, residential, commercial, touristic, economic, and legal).

A more personal understanding of space through the scale of the street allowed us to go beyond cartographic analysis and into the actual human experience of an urban space in Paramaribo's historic inner city. The interaction with the community that uses this street allowed for a more intimate understanding of the challenges and opportunities faced by people that live and/or work there. The workshop used written sources as a way to understand context but emphasised the experience of public and private space through the perception of neighbours.

The workshop triggered discussion among neighbours and other stakeholders throughout the whole week in Paramaribo. We hope the outcome of this initiative can provide tools that support the community and the government by providing an additional perspective on how streets in the Historic Inner City can be safer, more inclusive and pedestrian-oriented.

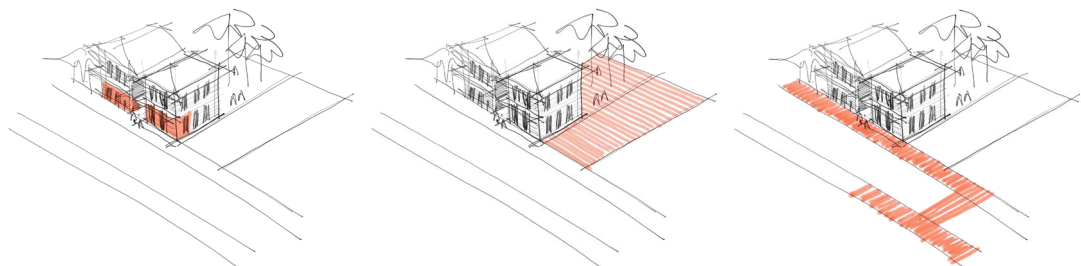

FIG. 1.1 Aanvankelijke hypothese van interventieruimtes aan de Heerenstraat
Initial hypothesis of spaces for intervention on Heerenstraat

FIG. 1.2 Heerenstraat balkon
Heerenstraat balcony

2 – Scenario 0

Scenario 0

Als uitgangspunt gebruikten we in de workshop de structuur en de componenten van het PURP om de stad op twee niveaus tegelijk te begrijpen: het historische centrum als geheel – de werelderfgoedlocatie en haar bufferzones – en de straat, met name de Heerenstraat. Geleidelijk ontstond er duidelijkheid over de relatie tussen de straat en het geheel van het historische centrum. De diverse omstandigheden in de Heerenstraat zijn representatief voor verschillende delen van het centrum. Het is een straat met zowel monumentale als niet-monumentale gebouwen, overdag vol auto's en 's avonds soms geheel verlaten, soms levendig en soms naargeestig. We denken daarom dat een gelijktijdig begrip van beide stedelijke schalen de komende jaren de weg kan wijzen naar een iteratief proces van ontwerpen en bouwen.

Voor beide schalen bezien we de huidige toestand als een 'Scenario 0'. Dit is gebaseerd op schriftelijk bronnenonderzoek en onderzoek ter plaatse tussen augustus en november 2019. Voor de historische binnenstad bestaat de belangrijkste informatiebron uit recent in opdracht van de Surinaamse regering opgestelde adviezen, en voor de Heerenstraat gaat het om dezelfde schriftelijke bronnen maar dan met extra inbreng van lokale belanghebbenden.

As a point of departure, the workshop used the structure and components of PURP to simultaneously understand the city at two scales: the historic centre, including the World Heritage Site and its buffer zones; and the street, particularly the Heerenstraat. Throughout the process, a part-to-whole relationship between city centre and street became clear. The varying conditions that are found in Heerenstraat are representative of several parts of the centre. This is a street that contains both the monumental and the generic, it is both congested and desolated, it can be both lively and gloomy. We therefore believe that a simultaneous understanding of both urban scales can lead the way for an iterative design-and-build process in the years to come.

For both scales, we look at their current state as a "Scenario 0". This is based on documents review and on-site research between August and November 2019. In the case of the historic inner city, the main source of information is from recently developed consultancies commissioned by the Government of Suriname, and in the case of the Heerenstraat, through the same reports and written information but with additional assessment from local stakeholders.

2.1 – Historische binnenstad Historic Inner City

De historische binnenstad van Paramaribo is in 2002 door UNESCO bestempeld tot werelderfgoed. De in de zestiende en zeventiende eeuw ontstane binnenstad wordt beschouwd als een uitzonderlijk voorbeeld van de versmelting van verschillende culturen in architectuur en bouwtechnieken. Helaas bevindt dit deel van de stad zich in een staat van verval, omdat veel bewoners naar buitenwijken zijn verhuisd. Het is voornamelijk nog een knooppunt voor bestuurlijke en commerciële activiteiten, overdag verstoppt met auto's en 's avonds en 's nachts bijna leeg.

UNESCO designated the historic inner city of Paramaribo as a World Heritage Site in 2002. Developed during the 16th and 17th centuries, it is considered an exceptional example of the fusion of different cultures in architecture and construction techniques. Unfortunately, this part of the city is in a state of decline as residents have moved to peripheral areas and it has mainly become an administrative and commercial hub, heavily congested during the day and almost empty during the night.

FIG. 2.1 Satelliet afbeelding van het Historisch binnestad. Bron:ESRI
Satellite Image of the Historic Inner City. Source: ESRI

Er zijn verschillende oorzaken voor de huidige staat van het stadscentrum: te weinig geld en belangstelling bij verschillende gebouweigenaren om beschermde of monumentale gebouwen te herstellen; onvoldoende openbare ruimten, die onvoldoende voorzieningen voor plaatselijke bewoners en bezoekers hebben en vaak als onveilig worden ervaren; weinig belangstelling voor wonen in het centrum, en dus ook weinig belangstelling vanuit de vastgoedmarkt om woningbouwprojecten te ontwikkelen; een falende mobiliteitsstructuur met een overmaat aan doorgaand verkeer tijdens werkuren en een lage prioriteit voor voetgangers en fietsers; en ten slotte een zwak regelgevend kader, dat nog geen mogelijkheden biedt tot stevige politieke en financiële prikkels om de historische binnenstad nieuw leven in te blazen. De meeste van deze problemen* komen uitgebreid aan de orde in het Paramaribo Urban Revitalization Program. In het volgende gedeelte wordt een kort overzicht gegeven van elk van deze kwesties, zodat ideeën in de context van de Heerenstraat als mogelijke pilotlocatie worden geplaatst.

There are several reasons behind the current state of the city centre. Among them are a lack of funding and interest from several building owners to restore protected or monumental buildings; inadequate public spaces that do not provide enough amenities for locals and visitors, and many times are perceived as unsafe; a low interest for living in the centre and therefore for the real estate market to develop housing projects; a dysfunctional mobility structure with excess of through traffic during working hours and low priority for pedestrians and cyclists; and finally, a weak regulatory framework that does not yet allow for the establishment of thorough political and financial incentives to revitalise the historic inner city. Most of these challenges* are being comprehensively addressed by the Paramaribo Urban Revitalization Program and the following section only summarises each of these issues as a way to contextualise ideas for the Heerenstraat as a possible pilot for implementation.

---

* Aan het begin van de workshop werden klimaatverandering en veerkracht als afzonderlijke onderwerpen geanalyseerd. Zowel de Hazard and Risk Study (ERM, 2017) als het Strategisch Masterplan voor de Waterkant (Horizontal-Geografia Urbana, 2018) was cruciaal om te begrijpen hoe kwetsbaar Paramaribo voor klimaatverandering is, en in hoeverre de stad in de komende decennia haar veerkracht kan behouden. Hoewel de uitdagingen van aanpassing aan de klimaatverandering de hele stad aangaan, was het gezien de beperkte omvang van ons onderzoek niet mogelijk om een meer technische benadering te hanteren voor de twee belangrijkste risico's voor de stad Paramaribo: rivier- en kustoverstromingen en extreme wind. We denken dat deze problemen van belang zijn bij de verschillende kwesties van erfgoedbehoud, openbare ruimte, huisvesting, mobiliteit en bestuur, en dat ze aan de orde moeten komen in de vroege ontwerpfases van revitaliseringsprojecten. Maar door te focussen op mogelijkheden om de Heerenstraat te revitaliseren, proberen we met onze aanpak een intensievere en inclusievere bewoning van de historische binnenstad van Paramaribo te ondersteunen, als strategie om onnodige stadsuitbreiding en nieuwe stadsontwikkeling in gebieden met een hoog risico tegen te gaan, zoals naar voren komt in het rapport van ERM. Behalve milieuvriendelijk ontwerp kan ook een uitgebalanceerde bevolkingsverdichting van de historische binnenstad een effectieve strategie zijn om de risico's van klimaatverandering op korte tot middellange termijn te beperken.

At the beginning of the workshop process, climate change and resilience were analysed as separate topics. Both the Hazard and Risk Study (ERM, 2017) and the Strategic Masterplan for the Waterfront (Horizontal-Geografia Urbana, 2018) were key to understanding Paramaribo's vulnerability to climate change and its capacity for resilience during the next decades. Although the challenges of climate change adaptation are of city-wide concern, the limited scope of our research did not allow for a more technical approach on the two main urban risks of Paramaribo: inland flooding, coastal flooding and extreme winds. We believe these issues to be transversal to heritage conservation, public space, housing, mobility and governance, and need to be addressed during the early design phases of revitalization projects. However, by focusing on the potential opportunities of revitalizing Heerenstraat, our approach supports a more intense and inclusive occupancy of Paramaribo's historic inner city as a strategy to mitigate excessive urban sprawl and new development in high risk areas, as shown in ERM's report. Alongside climate-smart design, balanced densification of the historic inner city can be an effective strategy to mitigate short to medium term risks related to climate change.

2.1.1 – Stedelijk erfgoed Urban Heritage

Het centrum van Paramaribo dreigt in verval te raken. Doordat de meeste gebouwen de laatste decennia niet zijn gebruikt en onderhouden, zijn diverse gebouwen van historische waarde zelfs definitief verloren gegaan. Uit recent onderzoek* blijkt dat 36 van dergelijke gebouwen tussen 1998 en 2016 verloren zijn gegaan door brand of sloop, of domweg zijn ingestort door gebrek aan onderhoud. Van alle gebouwen in de categorie ‘monumenten’ zijn er momenteel 20 in zeer slechte staat en staan op instorten. Door de huidige situatie dreigt de historische binnenstad van Paramaribo zelfs zijn status van werelderfgoed kwijt te raken. In 2013 adviseerde de International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) de Werelderfgoedcommissie om Paramaribo als werelderfgoedlocatie op de lijst van bedreigd werelderfgoed te zetten als de Surinaamse staat niet snel maatregelen zou nemen voor de bescherming van het erfgoed.

Paramaribo’s city centre is in an imminent state of decline. A lack of use and maintenance of most of the built urban fabric during the last decades has even resulted in the total loss of several buildings of historical value. Recent studies* indicate that 36 of these structures disappeared between 1998 and 2016 due to fire, demolition or having simply collapsed due to lack of timely preservation. Of all buildings categorised as “monuments”, currently 20 are in very bad condition and face the possibility of collapse. The current situation has even put the Historic Inner City of Paramaribo at risk of losing its World Heritage Site status. In 2013, the International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) recommended that the World Heritage Committee place the Paramaribo World Heritage Site on the list of World Heritage in danger, if the Surinamese State Party did not take urgent measures for heritage protection.

FIG. 2.2 Ruïnes van de voormalige Nationale Assemblée (DNA)
Ruins of the former building housing the National Assembly

* Paramaribo Urban Rehabilitation Program (2016), Leningsvoorstel.
Paramaribo Urban Rehabilitation Program (2016), Loan Proposal.

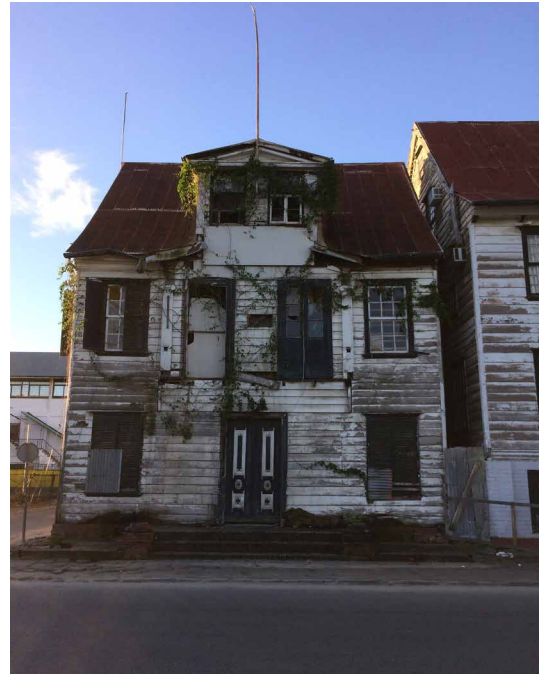

FIG. 2.3 Gebouwen in verval
Examples of buildings in a state of decay

2.1.2 – Openbare ruimten Public Space

Volgens het PURP is de rol van het historische centrum als ruimte voor vrijetijdsbesteding de laatste jaren sterk afgenomen. Er zijn te weinig geschikte open ruimtes, omdat de grootste openbare ruimtes – het Onafhankelijkheidsplein, de Palmentuin en de Waterkant – over onvoldoende voorzieningen en diensten beschikken. Met name de Waterkant is een druk, ongeorganiseerd gebied zonder samenhangend stadsplan, en er wordt onvoldoende in onderhoud geïnvesteerd. In de omgeving van Hotel Torarica bestaat een bruisend nachtleven, maar straten met monumentale en historische gebouwen (zoals de Waterkant, de Lim A Po straat, de Mirandastraat, de Grote Combeweg en de Heerenstraat) zijn buiten kantoortijden grotendeels leeg. Ook vanuit milieuoogpunt is de openbare ruimte in de historische binnenstad problematisch, omdat door het doorgaand verkeer in veel van de straten luchtvervuiling aan de orde van de dag is, en de bomen die vroeger schaduw boden veelal verdwenen zijn. Gemeenschapsleden meldden dat er in de afgelopen vijf jaar driehonderd zijn weggehaald*.

According to PURP, the role of the historic centre as a space for leisure has greatly diminished in recent years. There is a lack of quality open spaces as the largest public spaces, i.e., Independence Square, the Palm Garden and the Waterfront lack adequate amenities and services. The Waterfront, in particular, is a busy but disorganised area that does not have a coherent urban plan and lacks investment in maintenance. Vibrant nightlife is found in the area surrounding Hotel Torarica, while streets that possess monumental and historical buildings (like the Waterfront, Lim A Po straat, Mirandastraat, Grote Combeweg and Heerenstraat) are mostly empty after work hours and during weekends. Public space in the Historic Inner City is also problematic from an environmental point of view as many of the streets are constantly polluted by through traffic and many of the trees that used to provide shade have disappeared. Members of the community mentioned that in the past 5 years, 300 have been removed*.

FIG. 2.4 Een gebied achter het Ministerie van Financiën met enorme potentie voor publieke functies
A space with huge public potential behind the Ministry of Finance, Mirandastraat.

* A. Radjkoemar, persoonlijk gesprek (2019).
A. Radjkoemar, personal interview (2019).

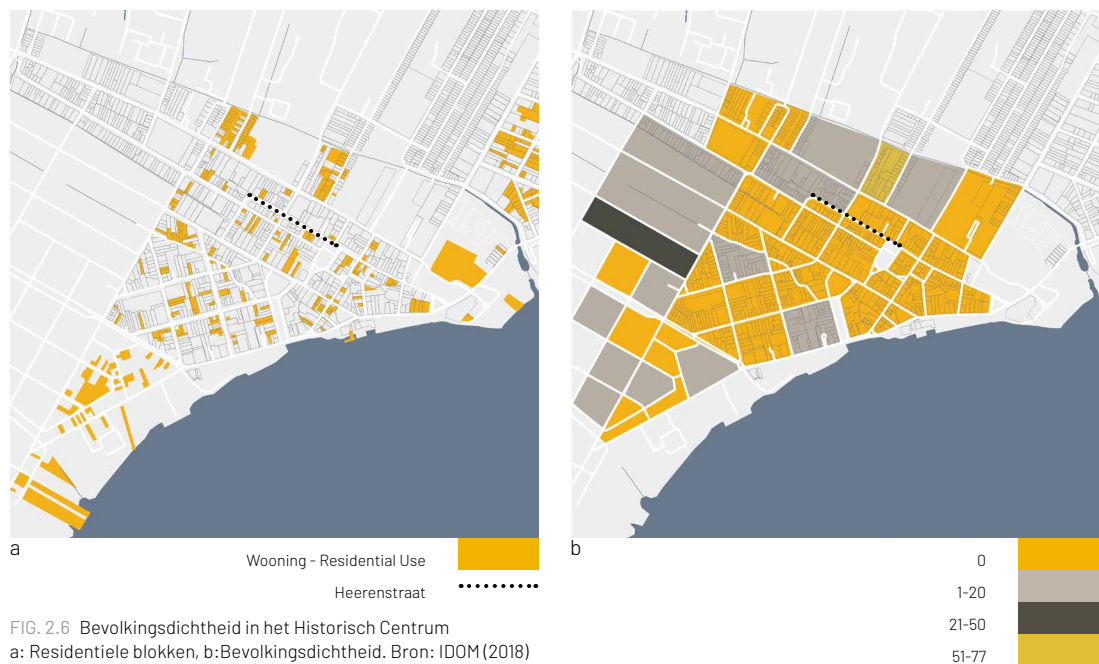

FIG. 2.5 Onbenutte publieke ruimte in het Historisch Centrum
Underutilized public spaces in the Historic Inner City

2.1.3 – Functies van gebouwen Building Functions

Sinds de jaren tachtig is de historische binnenstad van Paramaribo geleidelijk veranderd van een levendig centrum met gemengd gebruik naar een gebied met meer gespecialiseerde stedelijke functies waarin de waarde van het centrum slechts deels wordt benut. De meeste vaste bewoners van het centrum zijn verhuisd naar nieuwere, dynamischere voorstedelijke wijken met betere voorzieningen. Volgens recente schattingen* is het aantal inwoners van het kerngebied van de historische binnenstad (WHS) teruggelopen van 417 in 2010 naar 250. De afname van de woonfunctie heeft ertoe geleid dat veel van de 945 gebouwen in het centrumgebied zijn ingenomen door overheidskantoren (70%) en eenvoudige winkels (18%). Het centrum is vooral een knooppunt van overheidsactiviteiten geworden (ook al is een groot deel van deze gebouwen geen eigendom van de overheid), met enige ondersteunende commerciële voorzieningen.

Since the 1980s, Paramaribo's historic inner city has gradually changed from a vibrant mixed-use centre to an area with more specialized urban functions that only takes a partial advantage of the centre's value. Most of the centre's permanent residents have moved to newer, better-serviced and more dynamic suburban areas. Based on recent estimations*, there are only 250 residents in the core area of the historic inner city (WHS), a decline from 417 in 2010. The loss of residential use has led to the occupation of the centre's 945 buildings in the central area by governmental offices (70%) and less sophisticated retail locations (18%). The predominance of use by government functions (even though a high percentage of these buildings are not owned by the government) has turned the centre into an administrative hub with some supporting commercial uses.

* Paramaribo Urban Rehabilitation Program (2016), Leningsvoorstel.
 Paramaribo Urban Rehabilitation Program (2016), Loan Proposal.

FIG. 2.7 Functies van gebouwen per verdieping; a: Begane grong, b: 1e verdieping, c: 2e verdieping, d: 3e verdieping. Bron: Claes, B., & Debaene, W. (2008)

Building functions per floor; a: Ground floor, b: First floor, c: Second floor, d: Third floor. Source: Claes, B., & Debaene, W. (2008)

FIG. 2.8 Onbezette percelen in het Historisch Centrum. Bron: Claes, B., & Debaene, W. (2008)
 Vacant plots in the Historic Inner City. Source: Claes, B., & Debaene, W. (2008)

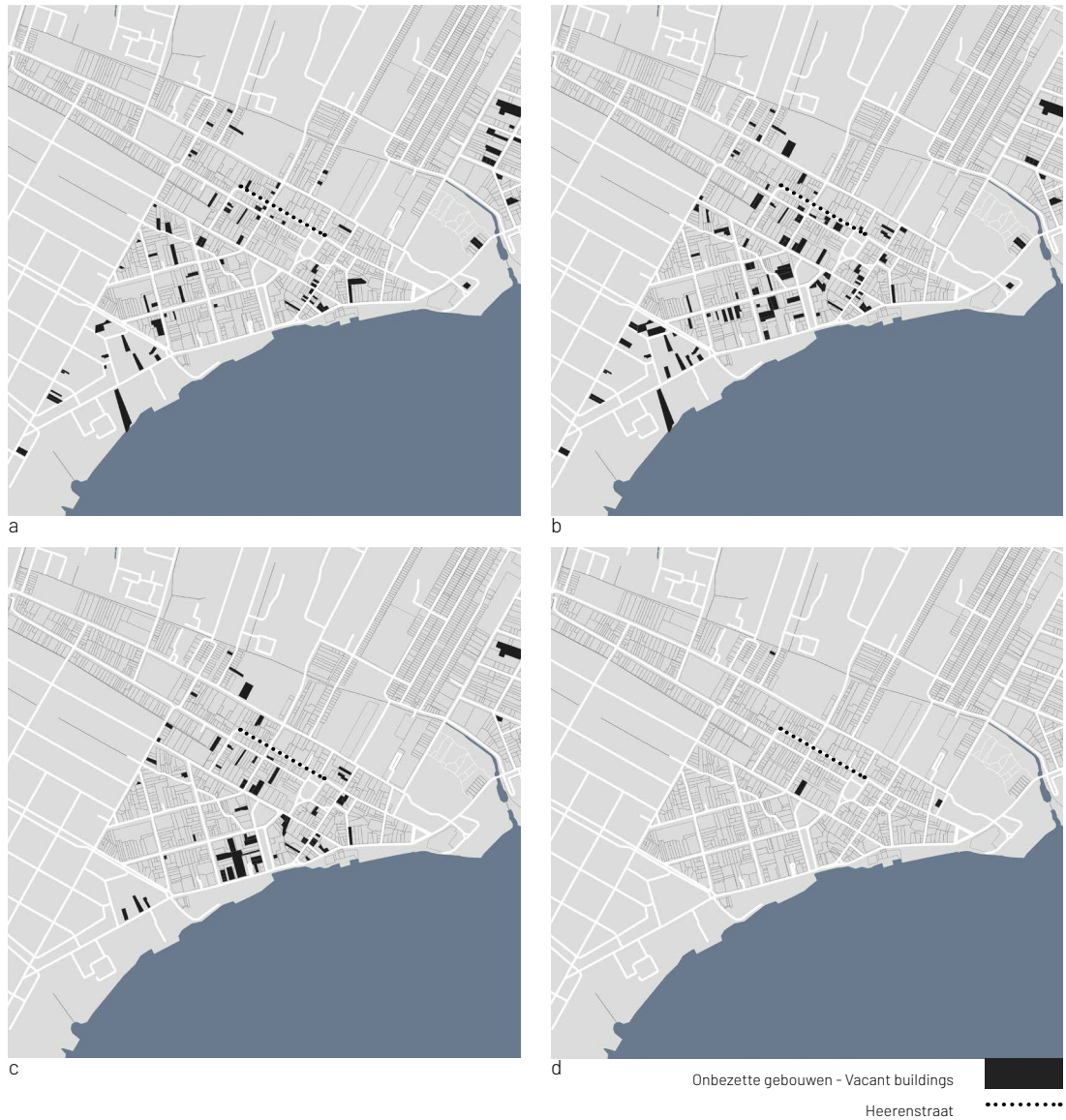

FIG. 2.9 Onbezette gebouwen in het Historisch Centrum - a: Begane grond, b: 1e verdieping, c: 2e verdieping, d: 3e verdieping.
Bron: Claes, B., & Debaene, W. (2008)

Vacant building in the Historic Inner City - a: Ground floor, b: First floor, c: Second floor, d: Third floor. Source: Claes, B., & Debaene, W. (2008)

2.1.4 – Mobiliteit Mobility

De historische binnenstad van Paramaribo heeft te kampen met diverse problemen op het gebied van mobiliteit: verkeersopstoppingen, wildparkeren, ontoereikende trottoirs en een gebrek aan infrastructuur (met name fietspaden) voor alternatieve vervoerswijzen.

De afgelopen decennia is het centrum een belangrijk bestuurs- en commercieel knooppunt voor de stad geworden. De modal split voor verplaatsing van personen van woongebieden in de buitenwijken naar werklocaties in het centrum is gestegen van 40% in 2005 naar 60% in 2011. Daarnaast bestaat ongeveer 55% van het voertuigenverkeer in de historische binnenstad uit doorgaand verkeer, waardoor het stratennetwerk onnodig onder druk komt te staan en er opstoppingen ontstaan. Meer dan 75% van de voertuigen die door het centrum rijden zijn voor privégebruik.

Naast de sterke aanwezigheid van rijdende voertuigen heeft ook parkeren op straat een sterke impact op het stadslandschap. Parkeergelegenheid wordt op een gebrekkige manier beheerd. Ongeveer 55% van de parkeerplaatsen is gratis langs de straat, 19% is betaald op een openbare parkeerplaats en 26% is particulier. Er zijn regels, maar die worden niet gehandhaafd, met als gevolg dat er illegaal geparkeerd wordt op trottoirs en rijstroken.

De infrastructuur voor voetgangers is precair, omdat trottoirs vaak in slechte staat verkeren en kruispunten slecht ontworpen zijn, zodat de historische binnenstad voor voetgangers lastig en soms onveilig is (vooral voor mensen met speciale behoeften). De huidige infrastructuur voor voetgangers maakt het ook moeilijk om van de openbare ruimtes gebruik te maken, aan commerciële of culturele activiteiten deel te nemen of interessante gebouwen te bezichtigen.

The historic inner city of Paramaribo faces several mobility challenges: traffic congestion, unregulated parking, inadequate sidewalks and a lack of infrastructure for alternative modes of transportation (mainly bike paths).

During the past decades, the centre has become an important administrative and commercial node for the city. The need for people to go from residential areas in the outskirts to work in the centre has increased from 40% in 2005 to 60% in 2011 in the modal split. In addition to this, approximately 55% of vehicular traffic in the historic inner city consists of through traffic, putting unnecessary pressure on the road network and creating traffic congestion. More than 75% of the vehicles moving through the centre are for private use.

In addition to the strong presence of moving vehicles, parking in the street has also a strong impact on the urban landscape. There is a deficient management of parking spaces. Approximately 55% is free on-street parking, 19% is paid public parking and 26% is private parking. Regulations exist but are not enforced, resulting in illegal parking on sidewalks and driving lanes.

Pedestrian infrastructure is precarious, as sidewalks are often in a state of disrepair and intersections are badly designed, making the historic inner city difficult and sometimes unsafe to walk (especially for people with special needs). Current pedestrian infrastructure also fails to allow the enjoyment of public space, commercial or cultural activities and the sightseeing of architectural landmarks.

Hoewel de stedelijke structuur en de topografie gunstig zijn voor fietsen, zijn er geen fietsstroken of straten voor gedeeld gebruik door auto's en fietsen naar en in het centrum van de historische binnenstad. De algemene perceptie is dat fietsen in de stad gevaarlijk is. Er wordt voornamelijk gefietst bij wijze van recreatie of door buitenlanders (studenten en toeristen). Een nog grotere uitdaging voor de toename van fietsgebruik, naast verbetering van de infrastructuur, is het tweebrengen van een culturomslag: mensen moeten fietsen als echt alternatief voor de eigen auto gaan zien.

Even though the urban structure and topography favour biking, there are no bike lanes or shared bike-car streets leading to and within the historic inner-city centre. It is a common perception that it is dangerous for bikers to move around the city and is an activity mostly for recreation purposes, or by foreigners (students and tourists). Additional to improving infrastructure, a bigger challenge for the increase of cycling is the cultural shift that includes cycling as a real alternative to private cars.

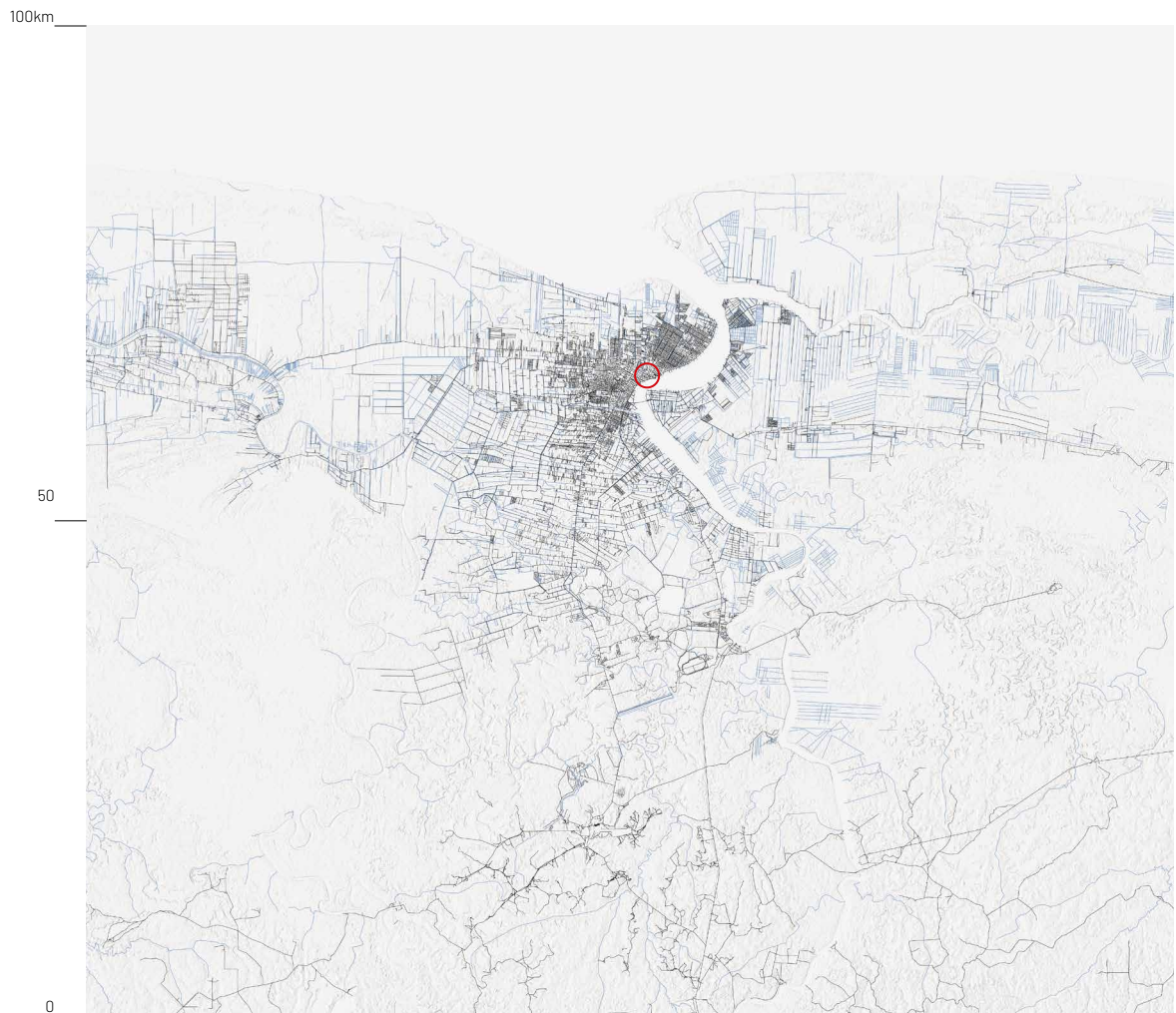

FIG. 2.10 Verkeersnetwerk in Paramaribo. Bron: Open Street Maps
Extended mobility network in Paramaribo. Source: Open Street Maps

Historische Binnenstad van Paramaribo / Paramaribo's Historic Inner City

FIG. 2.11 Fietsen in Paramaribo
Biking in Paramaribo

FIG. 2.12 Bovenste afbeelding: Lege wegen in de middag, Onderste afbeelding: Drukke wegen tijdens werkuren
Image above shows empty streets in the evening. Image below shows crowded streets during working hours.

2.1.5 – Bestuurlijke en financiële kwesties Governance and financial issues

De bestuursstructuren in Suriname zijn een kritieke factor voor de verslechterende staat van de binnenstad van Paramaribo. De verantwoordelijkheid ligt bij verschillende instanties: het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC) als verantwoordelijke voor de bescherming van de historische binnenstad als werelderfgoed, vooral via de Suriname Built Heritage Foundation (SBHF); het ministerie van Openbare Werken, verantwoordelijk voor de uitvoering van infrastructuurprojecten, waaronder bestrating, sanering en riolering, bouw en onderhoud van openbare gebouwen; het ministerie van Verkeer, Communicatie en Toerisme, verantwoordelijk voor de regulering en het beheer van het openbaar vervoer en voor de beleidsontwikkeling en het toezicht op toerisme; het ministerie van Justitie en Politie, verantwoordelijk voor de verkeerswetgeving en de verkeershandhaving; en het ministerie van Regionale Planning, belast met de algemene nationale ruimtelijke planning en met de benoeming van twee districtscommissarissen voor Paramaribo, die een functie hebben die vergelijkbaar is met die van een beperkte lokale overheid.

Door deze versnipperde situatie wordt er moeilijk overeenstemming bereikt over een gemeenschappelijke visie op de historische binnenstad, wat de kwaliteit van de openbare dienstverlening niet ten goede komt en leidt tot tegenstrijdige operationele doelstellingen. Naar verwachting zal het Paramaribo Urban Rehabilitation Program de rol van de SBHF versterken als coördinerende instantie voor de planning en uitvoering van ruimtelijke, sociale en economische interventies in de historische binnenstad, waarbij publieke en particuliere belangen op één lijn worden gebracht ten behoeve van de revitalisering van de stad op langere termijn.

Governance structures in Suriname have been a critical factor for the deteriorating state of Paramaribo's city centre. This responsibility belongs to several agencies which includes the Ministry of Education, Science and Culture (MESOC) in charge of the protection of the historic inner city as a World Heritage Site, mainly through the Suriname Built Heritage Foundation (SBHF); the Ministry of Public Works, responsible for the execution of infrastructure projects, including street paving, sanitation and drainage, construction and maintenance of public buildings, among others; the Ministry of Transport, Communication and Tourism, responsible for the regulation and management of the public transport sector and for the policy development and monitoring of tourism; the Ministry of Justice and Police, responsible for traffic legislation and traffic enforcement; the Ministry of Regional Planning, in charge of overall national planning and of appointing two District Commissioners for Paramaribo, with functions similar to a limited local government.

This decentralized situation hinders agreement on a common vision for the historic inner city, affecting the quality of public services and generates conflicting operational goals. It is expected that the Paramaribo Urban Rehabilitation Program will strengthen the role of SBHF as a coordinating body of planning and implementation of spatial, social and economic interventions in the historic inner city, aligning both public and private interests in a long-term urban revitalization effort.

Met betrekking tot de algemene financiële situatie van de historische binnenstad zijn er verschillende uitdagingen die moeten worden overwonnen. Uit gesprekken met verschillende belanghebbenden komen vier belangrijke problemen bij investeren in restauratie van gebouwen in de historische binnenstad naar voren. Het eerste probleem is dat het werk aan de meeste van deze koloniale gebouwen erg duur is vanwege de gebruikte materialen en de technieken die nodig zijn voor een passende restauratie. Ten tweede is beheer van onroerend goed in het centrum een complexe kwestie: het is soms onduidelijk wie de eigenaar van een gebouw is, of er zijn meerdere eigenaren (bijvoorbeeld door een erfenis), die er niet allemaal belang bij hebben om een ontwikkelingsproject te leiden, of die hiertoe niet in staat zijn. Een derde probleem is de toegang tot financiële stimuleringsregelingen van openbare of particuliere instellingen, die een project haalbaar kunnen maken. En ten slotte is er maar een beperkte markt voor het kopen of huren van ruimte in het centrum, omdat andere delen van de stad aantrekkelijker zijn voor wonen en commercie.

Regarding the general financial situation of the historic inner city there are several challenges to overcome. According to interviews with several stakeholders there are four main problems with investing in the restoration of buildings in the historic inner city. The first one is that working with the structures of most of these colonial buildings is very expensive because of the materials and techniques needed for an appropriate restoration. The second issue is that managing property in the centre is complex because buildings might have unclear ownership or multiple owners (through heritage, for example) and not all have the interest or capacity to lead development project. A third issue is access to financial incentives through public or private institutions that can make a project feasible. Finally, the existing market that is interested in buying or renting spaces in the centre is limited, as other parts of the city are more attractive for residential and commercial use.

FIG. 2.13 Het Presidentieel Paleis
Suriname's Presidential Palace

2.2 – Heerenstraat

Heerenstraat

Voor een pilotinterventie zouden verschillende straten in de historische binnenstad van Paramaribo in aanmerking kunnen komen, waaronder de Grote Combeweg, de Heerenstraat, de Lim A Po Straat, de Mirandastraat, de Watermolenstraat en de Waterkant. Deze zijn allemaal bijzonder interessant en zouden geschikt zijn voor het PURP als eerste voorbeeld van stedelijke revitalisering op korte termijn. Er is echter iets waarmee de Heerenstraat zich van de andere straten onderscheidt, en dat heeft niet zozeer te maken met het ruimtelijke als met het maatschappelijke karakter van de straat. Sinds enkele jaren beleeft de Heerenstraat een maatschappelijke doorbraak en er loopt al een reeks initiatieven van de lokale gemeenschap. Veel van de belanghebbenden die geïnteresseerd zijn in de herontwikkeling van Heerenstraat wonen of werken al in de straat. Hiermee is de straat in het voordeel ten opzichte van veel andere revitaliseringsprogramma's van historische centra, waarbij buitenstaanders het potentieel van het architectonisch erfgoed zien en de lokale gemeenschap verdringen om ruimte te maken voor investeringen.

Initiatieven in de Heerenstraat zijn onder meer het door de stichting The Back Lot georganiseerde Heerenstraat Festival, de pop-upbars van de Old Town Foundation, en het huis van Elisabeth Samson, dat op initiatief van de bekende schrijfster Cynthia McLeod nieuw leven is ingeblazen. Andere lokale belanghebbenden, die ook deel deelnamen aan de workshop, zijn ook zeer geïnteresseerd in het verbeteringspotentieel van de straat: mensen zoals Avinash Radjkoemar, eigenaar van Hotel Palacio, en andere vastgoedeigenaars, zoals Satya Singh en Kay Reiziger. Naarmate steeds meer mensen zich verbinden met hun burens en nieuwe kansen zien voor de toekomst van de straat, raken ook steeds meer lokale ondernemers geïnteresseerd.

There are several streets in the Historic Inner City of Paramaribo that could be thought of as potential sites for a pilot intervention. Among them are Grote Combeweg, Heerenstraat, Lim A Po Straat, Mirandastraat, Watermolenstraat and the Waterkant. All of them are particularly interesting and could serve PURP as a first example of urban revitalization in the short term. However, there is something that separates Heerenstraat from the other streets which does not relate so much to its spatial character but to its social one. During recent years, Heerenstraat has had a social breakthrough and already hosts a series of ongoing initiatives from the local community. Many of the stakeholders interested in the redevelopment of Heerenstraat already live or work on the street. This fact presents a great opportunity as this is not always the case in historic center revitalization programs, where outsiders see the potential of architectural heritage and displace the local community to make space for investment.

A few of the initiatives in this street include the Heerenstraat Festival, organized by The Back Lot Foundation, Pop-up bars hosted by the Old Town Foundation, and the revitalization of the Elisabeth Samson House led by renowned writer Cynthia McLeod. Other local stakeholders who were also part of the workshop are also very invested in the potential for the improvement of the street, people such as Avinash Radjkoemar, owner of Hotel Palacio, and other property owners, like Satya Singh and Kay Reiziger. The list of local entrepreneurs keeps growing as more and more people connect to their neighbours and see new opportunities for the future of the street.

Hoewel de Heerenstraat dus al bruist van positieve lokale energie, is het toch een uitdaging om de revitalisering van de straat op een hoger plan te brengen. Er is een sterk contrast tussen de monumentale en de andere gebouwen, waarvan sommige in goede staat verkeren, maar andere dringend aan herstel toe zijn. Een openbare ruimte kan alleen levendig zijn als er evenementen worden georganiseerd. Verschillende gebouwen staan leeg en er zijn in de straat nog slechts enkele vaste bewoners over, zodat hij 's avonds vrijwel verlaten is. De trottoirs zijn niet in goede staat en voetgangers zien zich voortdurend geblokkeerd door geparkeerde auto's. En ten slotte is er nog de gemeenschapsrepresentatie, zowel wat beheer als wat organisatie betreft. Dit is een van de urgentste problemen waar de Heerenstraat mee te kampen heeft. Het is nog niet duidelijk hoe en met welke middelen er vooruitgang kan worden geboekt, maar er is een duidelijke bereidheid van de meeste belanghebbenden op verschillende niveaus om een gemeenschappelijke basis te definiëren van waaruit kan worden gewerkt.

Although the Heerenstraat is already flourishing with positive local energy, it is still a challenge to take the street to the next level. There is a sharp contrast between generic and monumental buildings, some of which are in good conditions but others being in urgent need of repair. The experience of a lively public space is occasioned only when events are being organized. Several buildings are empty and only a few residents remain, which leaves the street all but desolate during evening time. Sidewalks are not in a good state of repair and are constantly blocked by parked cars, making it difficult for pedestrians to walk easily. Finally, one of the most pressing difficulties Heerenstraat has to deal with is community representation, in terms of both management and organization. The ways and means to move forward are still not clear but there is definitely a disposition from most stakeholders at different levels to define common working ground.

FIG. 2.14 Kruispunt Heerenstraat en Noorderkerkstraat
Corner between Heerenstraat and Noorderkerkstraat

2.2.1 – Stedelijk erfgoed Urban Heritage

De Centrumkerk en het huis van Elisabeth Samson staan allebei aan het begin (of eind) van de Heerenstraat. Dit zijn twee bekende, iconische gebouwen in Paramaribo, die een sterk potentieel hebben als trekpleister voor de straat, met name voor toeristen. Er is ook een vrijwel directe verbinding van de Centrumkerk met de Sint-Petrus- en-Pauluskathedraal, een van de belangrijkste bezienswaardigheden van Paramaribo. Andere gebouwen met een monumentale status binnen het WHS-gebied zijn het gebouw waar The Back Lot zetelt en de oude synagoge, waar momenteel Rosheuvel & Partners is gehuisvest. Een van de gebouwen met de beste kansen voor revitalisering is een gebouw dat voor Hotel Palacio staat en dat door het ministerie van Onderwijs wordt gebruikt. Veel gemeenschapsleden zijn het erover eens dat hier meer mee zou kunnen worden gedaan. Sommige bureaus wijzen erop dat betaalbare huisvesting voor jonge stellen en ondernemers een goed alternatief voor dit gebouw zou kunnen zijn.

Verschillende belanghebbenden noemen de bureaucratie en de moeilijkheid om vergunningen voor de bouwwerkzaamheden te verkrijgen als problematisch voor de restauratie van gebouwen binnen de werelderfgoedlocatie. Dit langdurige proces kan leiden tot vertraging of stilstand in de gang van zaken.

The Central Church and the Elisabeth Samson house are both the beginning (or the end) of a walk along Heerenstraat. These two buildings are well known in Paramaribo and are iconic architectural structures that have the potential to be strong attractors to the street, particularly to tourists. The Central Church also connects almost directly to the Saint Peter and Paul Basilica, one of Paramaribo's main landmarks. Other buildings within the WHS area that have a monumental status include the building occupied by The Back Lot and the old synagogue, currently occupied by Rosheuvel & Partners. One of the buildings that presents one of the best opportunities for impactful revitalization is one used by the Ministry of Education in front of Hotel Palacio. Many members of the community agree that it could host more functions and be more intensively utilized. Some neighbours pointed out that affordable housing for young couples and entrepreneurs could be a good alternative for this building.

According to several stakeholders, one of the main challenges for the restoration of buildings within the World Heritage Site has to do with bureaucracy and the difficulty to obtain permits for construction. The result is a long process which can lead to slow or halted development.

FIG. 2.15 Elisabeth Samson house
Elisabeth Samson house

FIG. 2.16 Moderne architectuur (EBS and Surinaamse Bank)
Modern architectural landmarks (EBS and Surinaamse Bank)

2.2.2 – Openbare ruimten Public Space

De Heerenstraat is sinds enige tijd weer in opkomst als een van de meest representatieve openbare ruimtes van Paramaribo, vooral door georganiseerde evenementen zoals het Heerenstraat Festival en de feesten in de Old Town pop-up-bars. Maar wanneer deze evenementen er niet zijn, is de straat overdag weer verstopt met auto's en 's avonds helemaal verlaten. Het is nog geen permanente openbare ruimte zoals die er zijn in andere delen van Paramaribo, zoals de Waterkant, Torarica of de Hermitage Mall.

De straat heeft geen kindvriendelijke ruimtes, groene zones, schaduwrijke buitenplekken of voorzieningen op de begane grond (winkels, restaurants, sportfaciliteiten, culturele ruimtes of andere soorten voorzieningen die voetgangers trekken). Volgens sommige leden van de gemeenschap moet er ook in de Heerenstraat een ontmoetingsplaats komen die de hele straat representeert en waarmee hij zich ruimtelijk onderscheidt van andere delen van de historische binnenstad.

De Heerenstraat is sinds enige tijd weer in opkomst als een van de meest representatieve openbare ruimtes van Paramaribo, vooral door georganiseerde evenementen zoals het Heerenstraat Festival en de feesten in de Old Town pop-up-bars. Maar wanneer deze evenementen er niet zijn, is de straat overdag weer verstopt met auto's en 's avonds helemaal verlaten. Het is nog geen permanente openbare ruimte zoals die er zijn in andere delen van Paramaribo, zoals de Waterkant, Torarica of de Hermitage Mall.

De straat heeft geen kindvriendelijke ruimtes, groene zones, schaduwrijke buitenplekken of voorzieningen op de begane grond (winkels, restaurants, sportfaciliteiten, culturele ruimtes of andere soorten voorzieningen die voetgangers trekken). Volgens sommige leden van de gemeenschap moet er ook in de Heerenstraat een ontmoetingsplaats komen die de hele straat representeert en waarmee hij zich ruimtelijk onderscheidt van andere delen van de historische binnenstad.

FIG. 2.17 Belemmerde voetpaden
Obstructed sidewalks

FIG. 2.18 Parkeren op de voetpaden
Parking on sidewalks is still accepted

Buren klagen over onvoldoende verlichting wanneer er 's avonds geen evenementen plaatsvinden, en over de noodzaak om voor bepaalde gebouwen 24/7 particuliere bewaking in te huren, nadat er via de achterplaatsen van gebouwen verschillende diefstallen zijn gepleegd.

Een belangrijk punt is dat de gemeenschap weliswaar op zoek is naar actieve openbare ruimtes langs de Heerenstraat, maar dat er wel op moet worden gelet dat deze niet door veel geluid en licht storend zijn voor huidige of toekomstige bewoners.

Ten slotte kwam tijdens de workshops vaak de kwestie van dakloosheid ter sprake, een verschijnsel dat vooral 's avonds en 's nachts duidelijk te zien is. Dit is een gecompliceerde kwestie, die door de gemeenschap en de lokale overheid op een inclusieve manier moet worden aangepakt. Sommige buren stelden zelfs dat er in een revitaliseringsproject een plek zou moeten worden opgenomen waar dit kwetsbare deel van de gemeenschap onderdak, voedsel en zelfs werk kan vinden.*

When events are not taking place during the evening, neighbours complain of insufficient lighting and of the need to hire 24/7 private security guards for certain buildings in reaction to several thefts that have taken place in the backyards of buildings.

It is important to mention, however, that even though active public spaces along the Heerenstraat are sought for by the community, there should be care for excessive sound and light that might disturb current or future residents.

Finally, one of the topics that came up several times during the workshops was the issue of homelessness, something that is more evident at night. This is a complicated issue that needs to be addressed by the community and the local government in an inclusive manner. Some neighbours even mentioned that a revitalization project should include a place to help with shelter, food and even work for this vulnerable part of the community*.

FIG. 2.19 Dakloosheid is een gevoelige kwestie in de Heerenstraat
Homelessness is a very delicate issue at the Heerenstraat

* In het huidige verslag erkennen we het sociale vraagstuk van de dakloosheid in de Heerenstraat en we beschouwen het als een urgente kwestie die in elk ontwerp- of uitvoeringsvoorstel moet worden opgenomen. Door de beperkte duur van de workshop en gebrek aan kennis over dit complexe onderwerp konden de deelnemers op dit punt echter geen haalbare ideeën presenteren.

The present report acknowledges the social issue of homelessness in the Heerenstraat and considers it an urgent matter to be included in any design or implementation proposal. The limits of the workshop's scope, however, did not allow for participants to present viable ideas due to a lack of appropriate knowledge to deal with the complexity of this topic.

2.2.3 – Functies van gebouwen Building Functions

De Heerenstraat telt nog maar een zeer klein aantal vaste bewoners,^{*} en in de gesprekken met burens werd duidelijk dat het erg moeilijk zal zijn om nieuwe bewoners naar de Heerenstraat te lokken, tenzij er interessante financiële prikkels aan de stedelijke revitalisering zijn verbonden. Verder is er een duidelijker wettelijk kader voor beperkingen bij bouw of restauratie nodig, zodat er minder onnodige bureaucratische belemmeringen zijn.

Als deze maatregelen worden getroffen, zijn er volgens de gemeenschapsleden drie groepen kansrijke potentiële bewoners: uitwisselingsstudenten, jonge professionals en ouderen. Deze soorten bewoners hebben elk hun eigen behoeften, en die zouden in de prikkels om er te komen wonen specifiek tot uiting moeten komen.

Er staan aan de Heerenstraat veel lege gebouwen die in aanmerking kunnen komen voor herbestemming tot wooneenheden. Gezien de omvang en de ligging biedt vooral het gebouw van het ministerie van Onderwijs grote kansen. Mensen hebben zich geïnteresseerd getoond in het idee om de begane grond te bestemmen voor winkels, restaurants en toeristische attracties, terwijl op de bovenste verdiepingen woningen kunnen komen.

There is still a very small number of permanent residents in the Heerenstraat^{*}, and it became apparent when talking to neighbours that it will be very difficult to attract new residents to the Heerenstraat, unless there are interesting financial incentives tied to urban rehabilitation. A clearer legal framework for building or restoration limitations will also help reduce unnecessary bureaucracy.

If these assertive actions are taken, members of the community expressed the opinion that the three most likely potential residents would be exchange students, young professionals and the elderly. Each of these types of resident have their own different needs, and incentives would need to reflect these being specifically addressed.

There are many empty buildings along the Heerenstraat that have the potential to be repurposed into residential units. The building used by the Ministry of Education, especially, has great potential given its size and location. People have shown interest in the idea of designating the ground floor for commerce, restaurants and tourist attractions, while the upper floors can be used for residential purposes.

FIG. 2.20 Gebouw in gebruik door het Ministerie van Educatie
Building used by the Ministry of Education

^{*} IDOM (2018)

2.2.4 – Mobiliteit Mobility

Voetgangers hebben in de openbare ruimte veel last van auto's. Uit de zigzagtrottoirs blijkt duidelijk dat parkeren belangrijker wordt gevonden dan voetgangers. Men verwacht hier nu eenmaal direct voor de deur van werk of woning te kunnen parkeren. De trottoirs zijn ook slecht onderhouden en er is geen rekening gehouden met mensen met speciale behoeften. Ook is er weinig straatmeubilair, zoals vuilnisbakken en zitbanken. En kruisingen (vooral die van de Heerenstraat en de Klipstenenstraat) zijn gevaarlijk voor voetgangers. Volgens sommige burens gebeuren er bijna elke dag ongelukken als gevolg van roekeloos rijden en slecht straatontwerp.

Uit eerder onderzoek naar mobiliteit in Paramaribo blijkt dat de Heerenstraat heel weinig verkeer heeft in vergelijking met andere straten in de historische binnenstad. Dit maakt het gemakkelijker om er een straat van te maken waar voetgangers voorrang hebben, zonder ernstige gevolgen voor de huidige verkeersstromen. Het concept van de 'complete straat' kan op de Heerenstraat worden toegepast, waarbij de hoeveelheid parkeergelegenheid op straat de enige grote verandering is. Het brede profiel van de Heerenstraat biedt de mogelijkheid tot heel comfortabele trottoirs, extra groen en een voertuigcirculatie waarin ook plaats is voor de fiets.

People are constantly in conflict with cars for the use of public space. Zig-zag sidewalks clearly show that parking has priority over pedestrians. This probably responds to the local habit of people expecting to be able to have parking spots in front of the places they use. Sidewalks are also badly maintained and not sensitive to people with special needs. Urban furniture, like trash bins and benches, are also scarce. Junctions (particularly between the Heerenstraat and the Klipstenenstraat) are also dangerous for pedestrians. According to some neighbours, accidents happen almost every day due to reckless driving and bad street design.

Previous research on mobility in Paramaribo shows that the Heerenstraat has very little traffic compared to other roads in the historic inner city. This increases the likelihood of converting it into a pedestrian priority street, without serious consequences on current traffic flows. The concept of "complete street" can be applied to the Heerenstraat with the major change being only the amount of on-street parking that is allowed. The wide profile of the Heerenstraat provides potential to have very comfortable sidewalks, additional greenery, vehicular circulation that shares space with the bicycle.

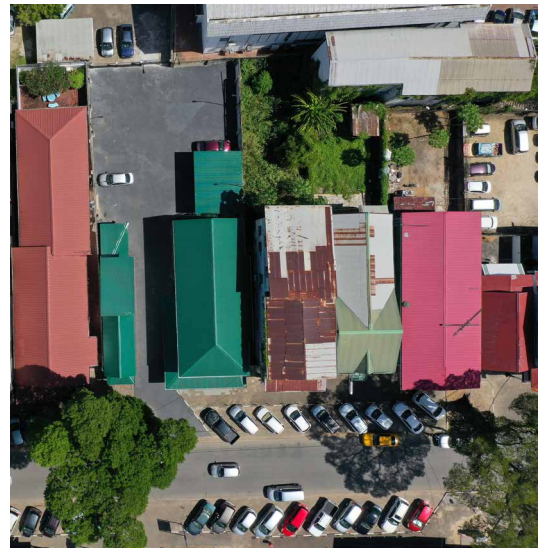
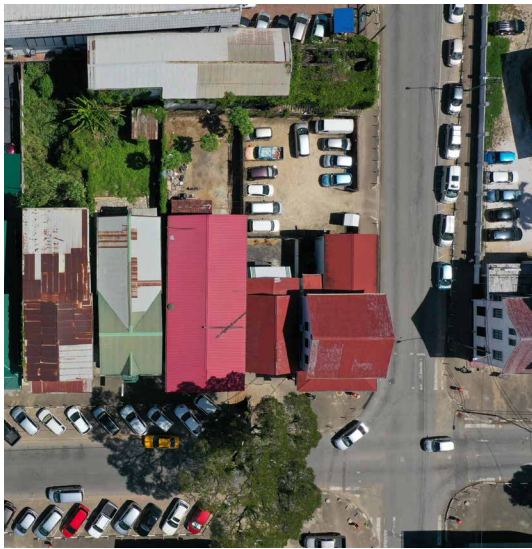
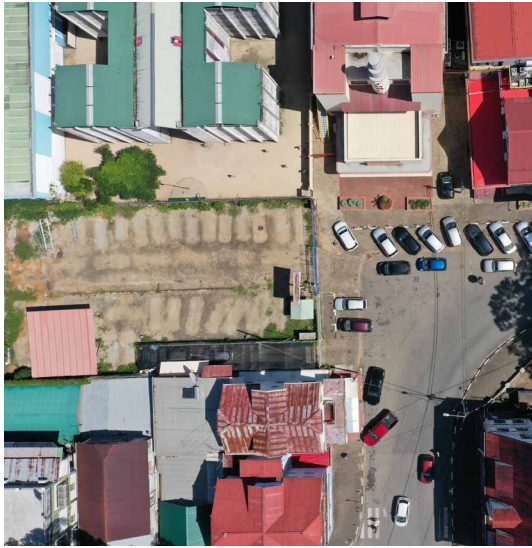

FIG. 2.21 Huidige parkeeroplossingen in de Heerenstraat
Top view of current parking solutions in the Heerenstraat.

2.3 – De Heerenstraat: een plek om een thuis te maken? Heerenstraat: a place to make your home?

Satya Singh

Wonen aan de Heerenstraat is heel bijzonder. Je hebt het gevoel heel dicht bij alles wat er in en om de straten gebeurt te staan, terwijl je tegelijkertijd een afstand voelt. Door in een huis een leefruimte te creëren, blijft de focus naar binnen gericht. Maar het geluid van buiten maakt wel nieuwsgierig.

In januari 1998 vond ik mijn toekomstige huis aan de Heerenstraat. Ik heb bijna een jaar nodig gehad om het op te knappen en er een thuis van te maken. Om de renovatie te kunnen bekostigen, moest ik werken. Iedereen die in de binnenstad wil wonen, moet zich realiseren dat daar een prijskaartje aan hangt. Maar mijn liefde voor het leven in de historische wijk en de oude straten van Paramaribo hield me gemotiveerd. Hier is alles anders en uniek, maar soms kan dat ook frustrerend zijn.

Nadat ik mijn studie architectuur aan de TU Delft had afgerond, keerde ik terug naar Suriname. Ons ouderlijk huis was afgebrand, en hoewel ik een nuttige bijdrage kon leveren aan de herbouw daarvan, moest ik eerst een plek voor mezelf zoeken. Mijn moeder gaf me de gelegenheid om een van de kantoorpanden gekocht door Harold van Ommeren, mijn pleegvader, om te bouwen tot woonruimte. Mijn vader was ook architect en had een complex van verschillende kantoren willen realiseren voor bedrijven die technische dienstverlening aanboden, zoals de liftfabrikant ELP. Het gebouw zou ruimte bieden aan een soort cluster van verschillende bouwbedrijven, met een nadruk op de verhuur van bedrijfsruimte.

Toen mijn moeder mij Heerenstraat 11 aanbood, was daar het Ministerie van Arbeid gevestigd. Het huurcontract stond op het punt te verlopen en mijn moeder beschouwde dat als een kans voor mij om daar te starten. Ik dacht bij mezelf: Zo'n groot gebouw, wat moet ik met al die ruimte?

Living in Heerenstraat is something completely different. You have this feeling of being so close to what is happening in and around the streets, while still feeling detached from it all. Creating a living space in a home keeps the focus on the inside. But the noise coming from the outside brings curiosity to the mind.

I found my future home in Heerenstraat in January of 1998. It took me almost a year to fix it up and make it a home. I needed to work to be able to cover the costs of the renovation. Anyone who wants to live in the inner city should be aware that it has a price. But my love for living in the historic district and the old streets of Paramaribo kept me going. Everything about this place is so different and unique, but sometimes it is also frustrating.

After I finished my studies in architecture at TU Delft, I returned to Suriname. Our family house had burned down, and while I could make a useful contribution to the rebuilding of our home, first I had to look for a place for myself. My mother gave me the opportunity to turn one of the office buildings that had been bought by my father, Harold van Ommeren, into a place for me to live. My father was also an architect and had wanted to create a complex of different offices to facilitate companies that provided technical skills, such as the elevator company ELP. The building would house something like a cluster of different companies in the construction industry, with a focus on commercial rental properties.

At the time my mother offered Heerenstraat 11 to me it was the office of the Ministry of Labour. Its tenancy contract was due to expire and my mother saw this as an opportunity for me to start here. I thought to myself, 'Such a big building, what do I do with so much space?'

En toen begon de renovatie. Eerst moest er een woonkamerruimte en een tijdelijke slaapkamer komen. Later concentreerde ik me op de bovenverdieping, waar nu de slaapkamers en de badkamer zijn. De binnenkant van het gebouw heb ik in verschillende fasen afgewerkt. Het duurde bijna een jaar voordat we er onze intrek konden nemen. Het was niet eenvoudig de juiste mensen te vinden, met voldoende kennis van renovaties.

Tijdens die periode (1997-1998) was het lastig om materialen van goede kwaliteit te vinden, maar een uitzondering daarop was de houtfabriek van Bruynzeel, die destijds volledig operationeel was. Zij hielpen mij bij het zoeken naar de ideale houtsoort voor een goede renovatie. Tegenwoordig valt het niet mee om zulk hout te vinden.

De renovatie was voor mij één groot avontuur, omdat ik veel moest improviseren. Mijn afwijkende benadering van architectuur, de zoektocht naar mensen met de juiste expertise en de naleving van de bouwvoorschriften maakten het proces zeker tot een grote uitdaging.

And then the renovation started. First, a living floor space and a room temporarily furnished as a bedroom. Later, I focused on the upper floor, where the bedrooms and bathroom are now located. I finished the inside of the building in different stages. It took almost a year before we could move in. It was not easy to find the right crew, equipped with adequate knowledge about renovations.

In that period (1997-1998), it was not easy to find high-quality materials, but one exception was the Bruynzeel wood factory, which was fully operational at the time. They supported me in the process of finding the ideal type of wood that was necessary for a proper renovation. Today, finding that type of wood is very difficult.

The renovation was a big adventure for me because I had to improvise a lot. My different approach to architecture, finding collaborators with the right expertise, and dealing with the building regulations made the process even more complicated.

FIG. 2.22 Herenstraat 11 voorgevel (2019).

Herenstraat 11 front facade (2019).

De Heerenstraat in het verleden

Volgens mij is het niet makkelijk om in de binnenstad te wonen, zeker als je kijkt naar de manier waarop de dingen in de loop der jaren zijn veranderd – met name onze houding ten opzichte van ons milieu. Wij moeten ons best doen om de geschiedenis te begrijpen en te behouden. Het moeilijkste is om te zien hoe dingen zijn veranderd, helaas niet altijd ten goede.

De Heerenstraat kent een unieke geschiedenis en veel verhalen, maar daarvan worden er maar weinig verteld. Er is veel verdwenen en we raken heel bijzondere plekken kwijt. Het is van urgent belang dat we mensen uit deze omgeving vinden die ons de verhalen kunnen vertellen. De aanwezigheid van de synagoge en de Centrumkerk op het Kerkplein vertelt ons bijvoorbeeld iets over hoe de dingen vroeger waren. In de Heerenstraat en omgeving woonden veel joodse mensen, vanwege de synagoge, die op loopafstand was. Uiteraard hadden die mensen ondernemingen en woningen in de straat. Zo had je een apotheek (Samson), een bioscoop (Theater Tower) en een school. Op de locatie waar nu EBS is gevestigd stond toen een monumentaal pand waarin toen een dans-en-muziekschool zat. Dat was een groots en indrukwekkend monument. In het huis van Elisabeth Samson was de burgerlijke stand gevestigd, waar ook bruiloften werden gehouden.

FIG. 2.23 Heerenstraat 1910 - 20. Bron: Tropenmuseum / 60005736
Heerenstraat 1910 - 20. Source: Tropenmuseum / 60005736

Heerenstraat in the past

I think that it is not easy living in the inner city, especially if we look at how things have changed throughout the years, particularly our relationship with the environment. We must make an effort to understand what our history is about; we need to preserve it. The hardest thing to see is how things have changed, and unfortunately not always for the better.

Heerenstraat has a unique history and many stories to tell, but few are being told. A lot has vanished, and we are losing very remarkable places. Finding people who lived in this area who can tell us the stories is an urgent task. The presence of the synagogue and the central church at Kerkplein, for example, tell us something of how things were. Many Jewish people used to live in the street and also in the surrounding environment at walking distance from the synagogue. And, of course, they had their businesses and family homes in the street. There also used to be a pharmacy (Apotheek Samson), a cinema (Theatre Tower) and a school. At the location where EBS is currently situated there used to be a monument that housed the VMW. This monument was grand and impressive. Elisabeth Samson House used to be the registry office where weddings would be held.

FIG. 2.24 Heerenstraat 1910 - 20. Bron: Tropenmuseum / 60005754
Heerenstraat 1910 - 20. Source: Tropenmuseum / 60005754

FIG. 2.25 1 - Herenstraat 48, voorzijde (1962). Bron: RCE / TGEF_004. 2 - Apotheek Samson (1967). Bron: RCE / TGKL-10-056. 3 - Herenstraat 48, uitzicht op achtererf richting Gravenstraat (1971). Bron: RCE, Amersfoort / TG71-11-012.

1 - Herenstraat 48, front (1962). Source: RCE / TGEF_004. 2 - Pharmacy Samsom (1967). Source: RCE / TGKL - 10-056. 3 - Herenstraat 48, view of the backyard towards Gravenstraat (1971). Source: RCE / TG71-11-012.

De Heerenstraat nu

De straat is bijzonder vanwege de bomen en de architectuur. Het fijne is dat je heel respectvol van de natuur kunt genieten. Voordat Hotel Palacio werd gebouwd, kon ik vanuit mijn raam de bomen zien. Ik kon de zon zien opkomen en naar de vogels luisteren. Ik geniet nog steeds van de bries afkomstig van de waterkant, en af en toe blaast er een groot schip dat voorbijkomt op de hoorn. Ik weet dat de prachtige Palmentuin en de Cultuurtuin vlakbij zijn. Maar als je die bezoekt, valt de realiteit tegen, omdat ze niet goed zijn onderhouden. Dat is erg jammer. Ik ben er ook trots op dat ik niet ver van Fort Zeelandia woon, een bijzondere locatie langs de rivier de Suriname. Ik geniet van de afwisseling in het landschap om me heen – elke keer dat je daar doorheen loopt is er iets anders te zien.

Toen we pas aan de Heerenstraat woonden, waren er meer kantoorpanden in gebruik en was het verkeer minder druk. Er liepen ook regelmatig prostituees door de straat, maar dakloosheid was nog geen groot probleem. In de loop der jaren is het aantal toeristen op straat toegenomen en zijn er verschillende cafés verschenen, een Burger King en een McDonald's dicht bij de Heerenstraat. In de buurt zit een postkantoor dat vroeger heel druk was. Ik geniet van de studenten die door de straten fietsen en de toeristen die door de historische straten van Paramaribo wandelen. Dat is een ander soort verkeer.

Helaas is het nu een stuk viezer, de straatverlichting is slecht, er is veel meer verkeer en er zijn parkeerproblemen. Dakloosheid is een vraagstuk geworden dat echt moet worden aangepakt. Er staan meer kantoorpanden leeg. De Heerenstraat begint zijn charme te verliezen.

Heerenstraat now

What also makes this street so different are the trees and its architecture. What is pleasant is that you can appreciate nature in a very respectful way. I could see the trees from my window before Hotel Palacio was built. I could also see the sun rise and listen to the birds. I still enjoy the breeze coming from the waterside, and the occasional horn blowing as a big boat passes. I know that I am near Palmentuin and Cultuurtuin, two beautiful gardens. The reality, however, is different when you visit these sites, because they haven't been properly maintained and that's a pity. I also feel very proud being close to Fort Zeelandia because it's so different. I enjoy the variety of different scenery surrounding me, because every time you pass by, there is something different.

When we started living in Heerenstraat there were more office buildings in use and traffic was not that busy. There were also streetworkers frequently going up and down the street but homelessness was not a big issue. The number of tourists walking in the street has increased over the years, and a few cafés have popped up, as well as Burger King and McDonalds not far from Heerenstraat. We have a post office nearby that used to be very active. I enjoy the students who ride around the streets on their bikes, and the tourists walking around enjoying the historic streets of Paramaribo. This is a different kind of movement.

Unfortunately, it is now a lot dirtier, the street-lighting is bad, there is a lot more traffic and parking issues. Homelessness has become a real issue that needs to be addressed. Fewer office buildings are occupied. Heerenstraat is losing its charm.

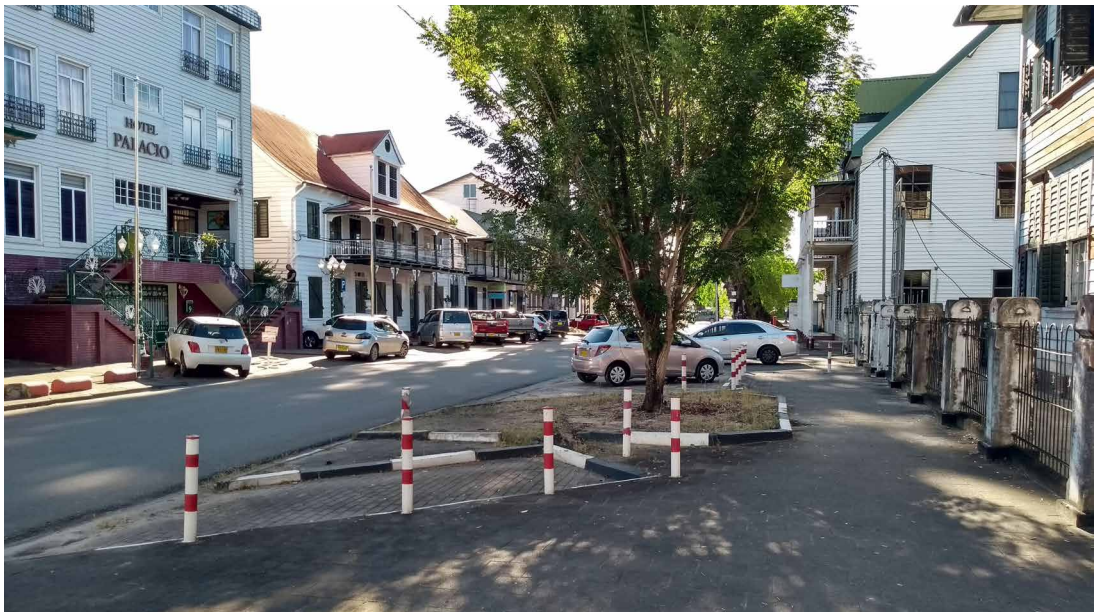

FIG. 2.26 1- Zicht op Heerenstraat met rechts huisnummer 11. Open ruimte gedomineerd door parkeerplaats en verminderde vegetatie.
View of Heerenstraat with house number 11 on the right. Open space dominated by parking space and reduced vegetation.

FIG. 2.27 Zicht op de Heerenstraat vanaf de stoep van de voormalige school. Huisnummer 11 aan de linkerkant naast Hotel Palacio.
View of the Heerenstraat from the sidewalk of the former school. House number 11 on the left next to Hotel Palacio.

De Heerenstraat in de toekomst

Activiteiten in de open lucht zijn mogelijk in de Palmentuin, en ook de Cultuurtuin is daar een mooie omgeving voor. Er zou een rijtuig door de straten moeten rijden in plaats van een luidruchtige partybus. We moeten de juiste balans zien te vinden tussen toen en nu. Er moet betere verlichting komen in de straten en er moeten goed onderhouden paden worden aangelegd.

De oude school zou kunnen worden getransformeerd tot een instelling voor workshops over erfgoedbehoud voor studenten. Er zou ook een gedeelte kunnen worden gewijd aan ons verleden en onze kwalificatie als UNESCO Werelderfgoed. Het auditorium zou een keer per maand kunnen worden opengesteld voor het publiek, voor documentaires over milieuzorg of voor muziekuitvoeringen.

Heerenstraat in the future

Outdoor activities might be possible in Palmentuin, while Cultuurtuin is also a very natural environment for outdoor activities. There could be a ride-in carriage through the street instead of a loud party bus. We need to find the right balance. Better lighting and clear and well-maintained pathways could also be introduced.

The old school could be transformed into an institution where students could attend workshops aimed at teaching heritage conservation. Another possibility is the inclusion of a section dedicated to our heritage and our position as a UNESCO World Heritage site. The auditorium should be opened to the public once a month, where documentaries can be shown about environmental care, as well as musical shows.

FIG. 2.28 Terras van huisnummer 11
Terrace of house number 11

FIG. 2.29 Zicht van binnenuit richting Heerenstraat
View from inside towards Heerenstraat

Het huis van Elisabeth Samson gaat een museum worden. Het postkantoor zou tot postmuseum kunnen worden omgebouwd. Er kunnen hotspots in de straten worden aangelegd, en duidelijke bewegwijzering voor bezoekers. Dat alles zou elkaar aanvullen en de straat tot een reis door het verleden maken. Uit eten gaan in de oude binnenstad zou ook een dynamisch element toevoegen aan deze omgeving.

Elisabeth Samson House is going to be turned into a museum. The old post office could also be turned into a postal museum. Hotspots should be created in the streets, together with good signage for visitors. All these activities will complement each other and turn the street into a journey through the past. Dining in the Old Town would also add a dynamic element to the whole environment.

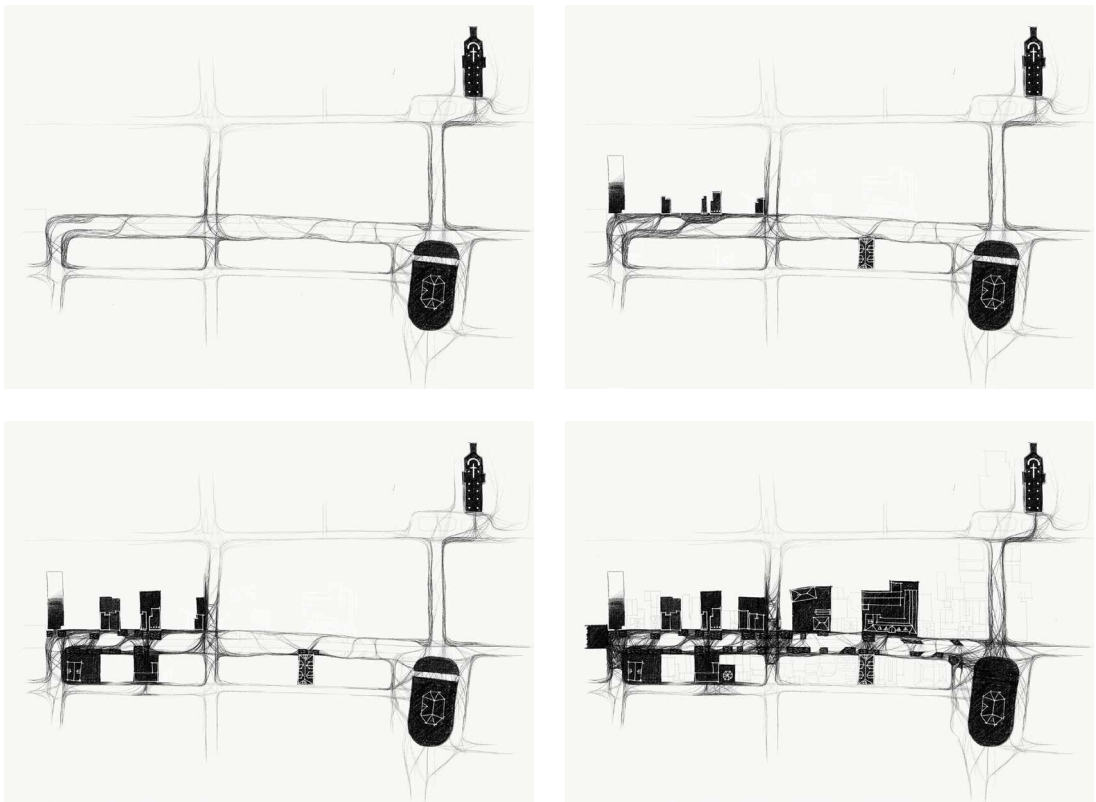

FIG. 2.30 Een voorbeeld van een geleidelijk proces van activering van publieke en private ruimtes in de Heerenstraat.
An example of a gradual process of activation of public and private spaces in Heerenstraat.

FIG. 2.31 Mahonie bomen overkoepelen de Heerenstraat
Mahogany trees covering the Heerenstraat

3 – Nieuwe Heerenstraat

New Heerenstraat

Dames en Heerenstraat

Wie zich alleen op papier in de Heerenstraat verdiept, krijgt maar een klein deel van de werkelijkheid van deze straat te zien. Pas door samenwerking met de gemeenschap kan men echt een duidelijk beeld krijgen van hoe deze ruimte vroeger was, hoe hij nu is en hoe hij kan worden. De nieuwe Heerenstraat is al in opkomst, en heeft ondersteuning nodig. De ideeën en visualisaties op de volgende pagina's geven een sfeerbeeld dat de huidige lokale agenda vooruit zou kunnen helpen. De ruimtelijke strategieën zijn erop gericht om de straat te herontwerpen als ruimte voor meer mensen en minder auto's, met meer bomen en minder parkeerruimte.

De Heerenstraat kan worden gezien als één coherente, samenhangende openbare ruimte, ook al zijn er een aantal elementen met een eigen karakter: de Centrumkerk, The Back Lot, Old Town, het huis van Elisabeth Samson, Hotel Palacio en supermarkt Happy Happy hebben allemaal hun eigen uitstraling en hun eigen vibe. Hopelijk blijft dat bestaan.

Dames en Heerenstraat

Looking at the Heerenstraat through available documentation only depicts a small portion of the reality of this street. It is through working with the community that one can really get a clear picture of what this space used to be, how it is now and what it can be. A new Heerenstraat is already happening and needs support. The ideas and visualizations presented in the following pages are only a perspective of the atmosphere that could help push the current local agenda forward. The spatial strategies aim at re-conceiving the street as a space for more people and less cars, for more trees and less parking.

The Heerenstraat can be recognized as one coherent and cohesive public space, without losing the personality of its different components: Centrum Kerk, The Back Lot, Old Town, the Elisabeth Samson house, Hotel Palacio and the Happy Happy Supermarket all have a different feel and a different vibe. This will hopefully remain.

3.1 – Algemene aanpak General Approach

3.1.1 – Historische gebouwen reactiveren Reactivating Built Heritage

De historische gebouwen aan de Heerenstraat zijn bieden alleen unieke mogelijkheden voor nieuwe woningen, winkels en vrijetijdsbesteding. Met hun culturele waarde kunnen ze de straat veranderen in een toeristische hotspot, die bezoekers trekt die anders alleen naar het gebied rond Torarica zouden gaan. Het is bewezen dat actief gebruik van historische gebouwen een van de beste manieren is om ze te beschermen. Door menselijke activiteit blijven gebouwen leven en raken ze niet in verval. Het is ook belangrijk om evenwicht te bewaren tussen wat een gebouw economisch genereert en wat er nodig is voor het onderhoud. Een historisch gebouw kan daarom worden gezien als een soort ‘machine’ die voortdurend moet presteren en goed moet worden onderhouden, in plaats van als een statisch museumstuk om alleen maar naar te kijken.

Toerisme zal een belangrijke rol spelen bij de activering van deze gebouwen, maar dit moet op een duurzame manier worden georganiseerd, rekening houdend met de lokale behoeften en wensen voor de bestemming van deze gebouwen, zodat de gebouwen hun kracht behouden in perioden met weinig toerisme. En we mogen niet vergeten dat toeristen ook graag met de locals een levendige openbare ruimte delen.

Voor de nieuwe Heerenstraat kunnen het huis van Elisabeth Samson en de Centrumkerk fungeren als iconische vertrek- en aankomstpunten. Hun waarde zal niet alleen afhangen van de gebouwen zelf, maar ook van de openbare ruimte eromheen. Minder iconische gebouwen aan de Heerenstraat zijn ook een belangrijk onderdeel van het erfgoed van Paramaribo. Samen met de verborgen achterplaatsen en de enorme mahoniebomen zorgen ze voor een bijzondere uitstraling van een kleurrijk heden en een rijk en complex verleden.

The historical buildings on Heerenstraat are not only unique opportunities for new housing, commercial and leisure programs. Their cultural value can also turn this street into a touristic hotspot, pulling visitors that otherwise would only go to the Torarica area. It has been proven that active use of built heritage is one of the best ways to protect it. Human activity keeps buildings alive, preventing them from deteriorating when abandoned. It is also important to keep a balance between what the building generates economically and what it requires for its own maintenance. Therefore, built heritage can be thought of as a piece of “machinery” that needs to constantly perform and be taken care of, and not as a museum artefact that just stands still and is only looked at.

Tourism will play a particular role in the activation of these buildings, but it must be sustainable and include local needs and desires in the programming of these buildings in order for them to be resilient for periods when tourism is low. And we cannot forget that tourists also enjoy sharing lively public spaces with locals.

For the new Heerenstraat, the Elisabeth Samson House and the Central Church can act as iconic points of departure and arrival. Their value will not only depend on the buildings themselves, but on the public space that surrounds them. Less iconic buildings along the Heerenstraat are also an important part of Paramaribo’s heritage and, together with hidden backyards and huge mahogany trees, create a peculiar sensation where a colourful present meets a rich and complex past.

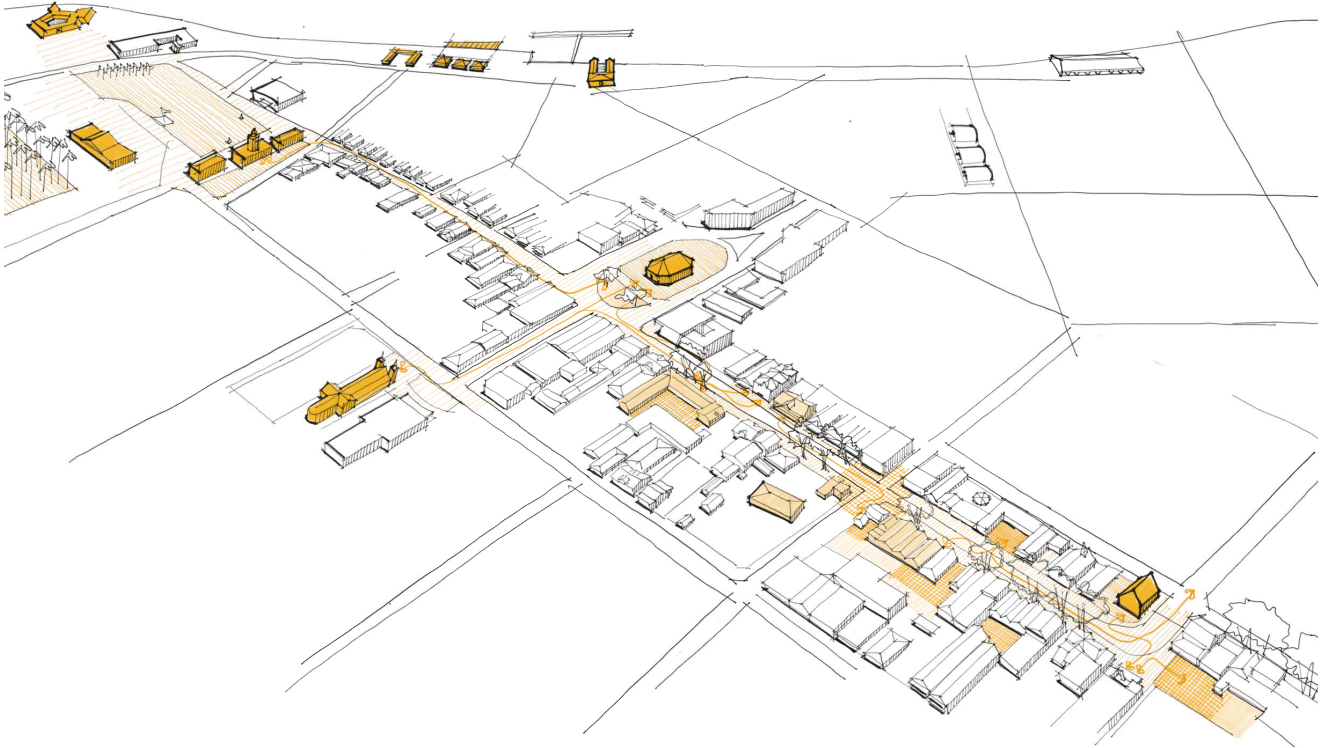

FIG. 3.1 Heerenstraat en het netwerk van betekenisvolle en symbolische ruimtes
Heerenstraat and the network of significant and symbolic spaces

3.1.2 – Nieuwe openbare ruimten New Public Spaces

Er worden nu tal van projecten ontwikkeld om aangename vrijetijdsbesteding in de Heerenstraat te bevorderen. Als deze projecten met elkaar worden verbonden, kan er één uniek en sterk project ontstaan in plaats van een groep versplinterde initiatieven. Hoewel diversiteit natuurlijk belangrijk is, is het van nog groter belang om een uniforme visie te hebben die kan worden ingezet bij de onderhandelingen met de overheid en financiële partijen.

De Heerenstraat is geschikt voor levendige en dynamische sociale interactie in de historische binnenstad. Door de kenmerkende architectuur onderscheidt de straat zich van andere belangrijke openbare gebieden als de Markt en Torarica. De straat kan worden getransformeerd van een door auto's gedomineerd gebied tot een gebied dat aantrekkelijk is voor het publiek vanwege bredere, beter ingerichte trottoirs, meer groen en meer verlichting. Ruimtes die tot nu toe onderbenut zijn, kunnen worden ingevuld met openbare gelegenheden zoals speeltuinen, sportterreinen en eetgelegenheden. Op de begane grond van de historische gebouwen kunnen overheidsactiviteiten, die er nu de dienst uitmaken, worden vervangen door commerciële, culturele en recreatieve activiteiten die ook na kantoortijd kunnen blijven plaatsvinden.

A multitude of projects are now being developed to promote a more leisurely use of the Heerenstraat. These could be connected, and create a feeling of a single (and stronger) unique project, rather than scattered initiatives. While diversity is of course important, it is of greater importance to have a unified vision which can be used when negotiating with regulatory and financial stakeholders.

Heerenstraat can foster lively and dynamic social interaction in the Historic Inner City. Its distinct architecture distinguishes it from the other main public areas, namely the Market and Torarica. The street can be transformed from a car-dominated area into one that aims to attract public life through wider, better furnished pedestrian sidewalks, increased amounts of greenery and more lighting. Spaces that until now have been underused can be filled in with public programs such as playgrounds, sport areas and food courts. The ground floors of the historical buildings can be converted from predominantly government use to more commercial, cultural and recreational activities that can stay active after working hours.

FIG. 3.2 Restaurant op de begane grond met woningen op de eerste verdieping
Restaurant on the lower floors with living spaces above

FIG. 3.3 Geactiveerde begane grond
Active ground floor

De gemeenschap speelt niet alleen een belangrijke rol bij het onderhoud van de straat, maar ook bij de verwezenlijking van initiatieven en activiteiten. Als belangrijkste belanghebbende kan zij worden betrokken bij de ontwikkeling en implementatie, en het project uiteindelijk geheel in eigen handen nemen. Daarbij kan zij andere straten in de historische binnenstad tot voorbeeld dienen.

The community plays an important role in the realization of initiatives and activities, as well as in the maintenance of the street. As main stakeholders, they can be involved in the development and implementation process, eventually taking the project completely into their own hands, leading the way as an example to other streets of the historic inner city.

3.1.3 – Gemengd gebruik van de stad Mixed use Urban Fabric

Veel van de gebouwen aan de Heerenstraat waren in de koloniale tijd woningen voor welgestelde families. Tegenwoordig zijn deze gebouwen te duur voor één gezin om te kopen en te onderhouden, en blijven ze leeg of worden ze maar deels benut. Deze gebouwen opsplitsen en voor meerdere functies in gebruik nemen is op dit moment wellicht de enige haalbare manier om nieuwe bewoners en bedrijven aan te trekken. Het is daarom belangrijk om een gebouw niet meer als één architectonische eenheid te zien, maar als een omhulsel voor vele mogelijke functies. In de meeste gevallen heeft de begane grond het potentieel om zowel aan de straatkant als aan de achterkant een functie te krijgen, met openbare gelegenheden zoals restaurants, cafés, winkels, cultuurpodia en openbare voorzieningen. De hogere verdiepingen kunnen worden gebruikt voor woonruimte, kantoorruimte, hotels, bed & breakfasts enz.

Many of the buildings along the Heerenstraat were residences for wealthy families during colonial times. Nowadays, these buildings are too expensive to buy or maintain as a single-family unit and remain abandoned or underutilized. Subdividing these buildings and multiplying their functions might currently be the only feasible way to attract new residents and businesses. It is therefore important to stop thinking of each building as one architectural unit, but as an envelope to many possible functions. In most cases, the ground floor has the potential to engage both the street and the backyards with public programming such as restaurants, cafés, shops, cultural venues and public services. The upper floors, on the other hand, can be used for residential, hospitality and office spaces.

De belangrijkste problemen rond de revitalisering van veel van deze gebouwen liggen op juridisch en financieel gebied. Het eigendom is niet altijd duidelijk; veel gebouwen zijn geërfd en eigenaren zijn het niet altijd eens over wat ze ermee willen doen. Opsplitsing kan een heel bureaucratisch en duur proces zijn. Maar als eigenaren hun eigendom niet willen opsplitsen en niet willen investeren in de renovatie van hun eigendom, is de markt voor de koop en huur van dergelijke percelen nog steeds te klein. Financiële en juridische prikkels zijn daarom belangrijke strategieën om deze gebouwen een nieuw leven in te kunnen blazen.

The key issues surrounding the revitalization of many of these buildings are legal and financial. On the one hand, property ownership is not always clear, as many buildings have been inherited and not all owners agree on what to do with them. Subdividing can be highly bureaucratic and expensive. On the other hand, if owners decide not to subdivide and invest in the renovation of their property, the market to rent or buy such an asset is still too small. Financial and legal incentives are therefore two of the main strategies that need to be in place for architectural improvements to move forward.

3.1.4 – Mobiliteit voor mensen Mobility for People

Door het brede profiel van de Heerenstraat en het relatief rustige verkeer is de transformatie van de straat naar een voetgangersvriendelijke zone goed haalbaar en heel aantrekkelijk. De trottoirs kunnen worden verbreed zodat er ruimte komt om veiliger te lopen. Daarnaast kan transformatie van de Heerenstraat tot een straat met gedeeld gebruik een stimulans betekenen voor fietsen door de historische binnenstad.

Een specifiek aandachtsgebied is de kruising van de Heerenstraat en de Klipstenenstraat. De straat kan worden versmald en voorzien van smalle verhogingen. Hierdoor wordt het verkeer effectief vertraagd, wat hopelijk leidt tot voorzichtiger rijgedrag en minder ongelukken.

Een van de belangrijkste ingrepen voor een nieuwe Heerenstraat wordt de beperking van het diagonaal parkeren langs de stoep. Deze strategie vraagt om creatieve parkeeroplossingen die rekening houden met verschillende momenten van de dag.

The wide street profile and a relatively low amount of traffic along the Heerenstraat makes the transformation of the street into a pedestrian friendly zone very feasible and attractive. The sidewalks can be broadened and make space for safer walking. Additionally, transforming Heerenstraat into a shared street can stimulate biking through the Historic Inner City.

A specific area of interest is the crossing of the Heerenstraat and Klipstenenstraat. The street profile can be narrowed and fitted with shallow ramps. This effectively slows down traffic, possibly resulting in fewer accidents and more careful drivers.

One of the most important design moves for a new Heerenstraat will be the reduction of diagonal parking along the sidewalk. This strategy calls for creative parking solutions that take different times of the day into consideration.

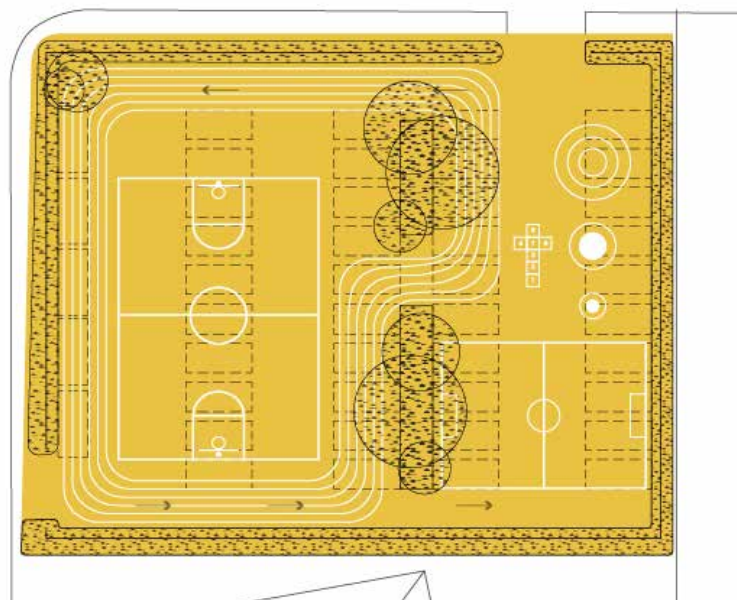

FIG. 3.4 Nieuw Parkeer-Park concept: Gekleurde lijnen verwijzen naar parkeervakken en publieke activiteiten
New Parking-park concept: Coded lines trace the possibilities for parking and public activities

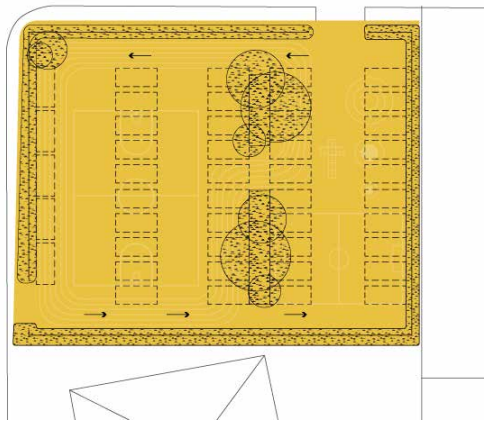

FIG. 3.5 Parkeervakken tijdens werkuren
Parkingspaces during working hours

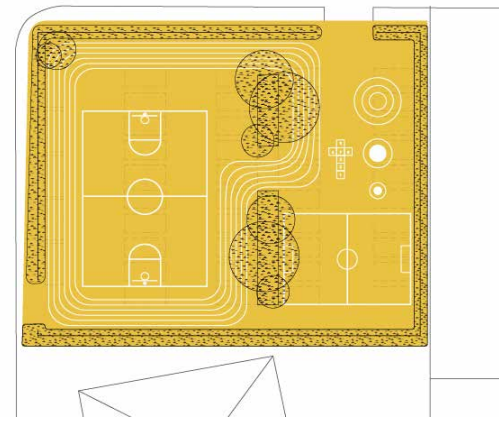

FIG. 3.6 Publieke activiteiten na werkuren
Public activities after working hours

Er kan een nieuw type parkeerplaats worden ontworpen dat na kantoor tijd een tweede functie als park krijgt, om te profiteren van de vele parkeerplaatsen die 's avonds leeg blijven. Het aanbrengen van gekleurde lijnen op het wegdek is een eenvoudige manier om het gebruik van de openbare ruimte op verschillende uren van de dag te variëren. Als er materialen of kleuren worden gebruikt die anders reageren op daglicht dan op kunstlicht, kan de perceptie van de ruimte voortdurend veranderen.

Voor de nieuwe Heerenstraat hebben we twee percelen aangewezen die kunnen dienen als proeftuin voor dit concept (zie afb. 3.7). Het eerste is het ongebruikte stuk grond achter Carib Computers en de tweede is het ongebruikte stuk grond aan het einde van de Heerenstraat tegenover het huis van Elisabeth Samson. Samen zouden deze twee locaties ongeveer zeventig parkeerplaatsen kunnen bieden. Het concept van deze 'parkeerparken' zou kunnen fungeren als overgangselement in het stratennet tussen gebied voor doorgaand verkeer en een meer voetgangersvriendelijke historische binnenstad.

A new type of parking lot can be designed to also double as a park during after work hours, taking advantage of the many parking spaces that are left empty in the evening. By simply introducing colored lines on the pavement, users can change the use of public space during different hours of the day. By using materials or colors that react differently to daylight than to artificial lighting, the perception of space can constantly change.

For the new Heerenstraat, two plots have been identified that could serve as a testing ground for this concept as illustrated in Fig 3.7. The first one is the empty plot behind Carib computers and the second one is the empty plot at the end of Heerenstraat across the Elisabeth Samson house. These two locations together could provide around 70 parking spaces. As a concept, these "parking park" spaces could act as a transitional element in the road system to a more pedestrian-oriented Historic Inner City.

FIG. 3.7 Locaties voor nieuwe parkeeroplossingen en partnerships

Locations for new Parking solutions and partnerships

FIG. 3.8 Huidige parkeeroplossingen

Current parking situation

Verder kan samen met andere lokale partijen worden gewerkt aan meer parkeercapaciteit in het gebied, met name 's avonds, wanneer mensen naar de Heerenstraat zouden komen voor vrijetijdsbesteding in plaats van werk. Parkeergarages (a, b en c in afb. 3.7) die nu particulier bezit zijn, zouden na werktijd als extra buffer kunnen dienen voor de huidige parkeeroplossingen. Deze zijn bestemd voor werknemers van bedrijven en zijn 's avonds vaak leeg. Samenwerking tussen restaurants of cafés in de Heerenstraat en deze parkeergarages zou kunnen leiden tot oplossingen zoals gratis parkeren in een garage bij een bezoek aan bepaalde restaurants of cafés. Dit is een win-winoplossing waarbij de huidige parkeercapaciteit efficiënt wordt gebruikt.

An additional effort can be made to work together with other local parties to further increase the parking capacity in the area, particularly in the evening when non-periodical visitors would come to the Heerenstraat for leisure. Parking garages (a, b and c on Fig 3.7) which are now privately owned could act as an added buffer to the current parking solutions after working hours. As these are reserved for company employees during the day, they are often empty in the evening. Partnerships between restaurants or cafes in the Heerenstraat and these parking garages could result in solutions such as the promotion of free parking at a garage when visiting certain restaurants or cafes. This benefit both parties, while making efficient use of the current parking installed capacity.

3.2 – Activiteitenhotspots Activity Hotspots

Verschillende ‘hotspots’ in de Heerenstraat hebben een groot potentieel op het gebied van reactivering en revitalisering van de openbare ruimte. Elke hotspot biedt zijn eigen mogelijkheden, wat de toekomstige diversiteit van de straat ten goede komt. Het betreft (vanaf de Noorderkerkstraat): (1) het gebied rondom de Centrumkerk, (2) Hotel Palacio samen met het ministerie van Onderwijs, (3) het gebied rond de kruising Heerenstraat-Klipstenestraat, (4) Old Town pop-up samen met supermarkt Happy Happy en ten slotte (5) het huis van Elisabeth Samson en het gebied eromheen. Deze plekken zijn cruciale onderdelen van één voorstel om de Heerenstraat te transformeren tot een nieuwe culturele en recreatieve hub binnen de historische binnenstad. Bij elke hotspot horen verschillende combinaties van de hierboven beschreven strategieën uit de algemene aanpak.

Several “hotspots” within the Heerenstraat have great potential in terms of reactivation and revitalization of public space. Each spot has a particular set of possibilities, adding to the future diversity of the street. These hotspots include (starting from Noorderkerkstraat): 1. The area surrounding Central Church, 2. Hotel Palacio together with the Ministry of Education, 3. The area surrounding the junction of Heerenstraat-Klipstenestraat, 4. Old Town Pop-up together with Happy Happy Supermarket and finally, 5. the Elisabeth Samson house and its surroundings. These are all key parts of a single proposal to transform the Heerenstraat into a new cultural and recreational hub within the Historic Inner City. Each hotspot proposal includes different combinations of the previously described strategies from the general approach.

FIG. 3.9 Hotspots in de Heerenstraat

Hotspots in the Heerenstraat

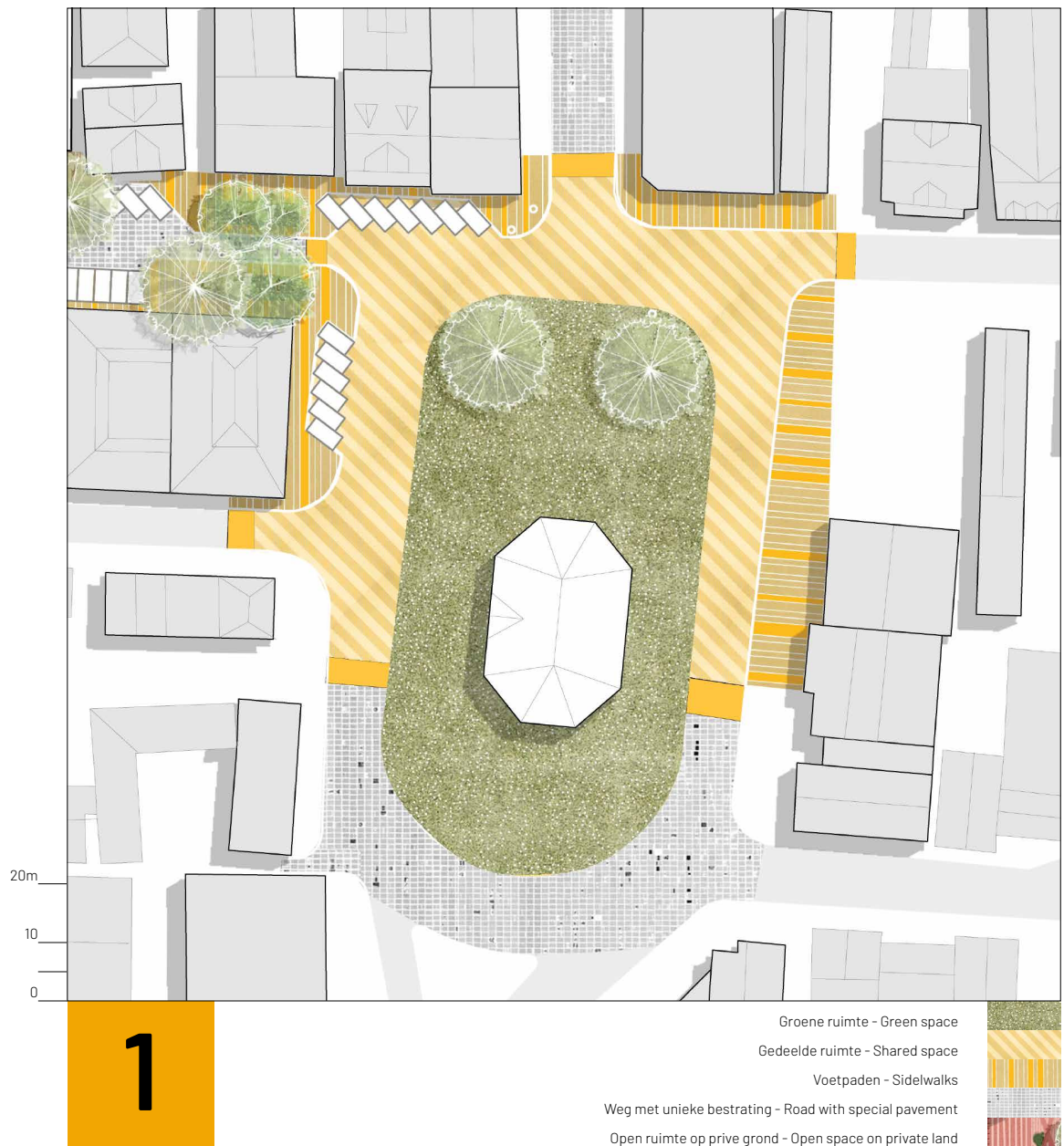

FIG. 3.10 Nieuw ontwerp omgeving Centrale Kerk
 Redesigned Central Church area

3.2.1 – Centrumkerk Central Church

De Centrumkerk staat aan het begin van de Heerenstraat en is een belangrijk monument in de historische binnenstad. Het gebouw functioneert nog steeds als kerk en biedt ook onderdak aan evenementen zoals promotieplechtigheden van de Anton de Kom Universiteit. Alle activiteiten vinden plaats binnen de grenzen van het terrein van de kerk; er is geen mogelijkheid tot eventuele uitbreiding naar de openbare ruimte, omdat het gebied rondom de kerk wordt gebruikt om te parkeren.

Als de omliggende straten worden veranderd in zones die door voetgangers en voertuigen worden gedeeld, en als er wordt opgetreden tegen illegaal parkeren op de trottoirs, kan het gebied weer dienen als ruimte voor openbare bijeenkomsten en activiteiten en ongestoord (en kindvriendelijk) voetgangersverkeer.

De straat komt dan op hetzelfde niveau als het trottoir en de grens tussen de verschillende soorten verkeer vervaagt. Auto's zijn niet meer de enige 'eigenaar' van de straat en voetgangers krijgen voorrang, zodat auto's hun snelheid moeten minderen en zich moeten aanpassen aan de manier waarop de voetgangers deze ruimte gebruiken. Tijdens grote evenementen kan het hele gebied veranderen in een iconisch plein dat bezoekers aan de Heerenstraat verwelkomt.

Central Church is an important landmark within the fabric of the Historic Inner City and is also the entry point to the Heerenstraat. The building still functions as a church and also hosts events such as PhD defences for students of the Anton de Kom University. All activities happen within the boundaries of the church grounds, without the possibility of expanding into the public space when needed as the surroundings are used for car parking.

By partially transforming the surrounding streets into pedestrian-vehicle shared zones and regulating illegal parking on the sidewalks, the area can once again serve as a space for public gatherings, activity and undisrupted pedestrian (including child-friendly) traffic.

The street is levelled to the height of the sidewalk and a softer boundary is established. As "ownership" of the street by cars is diminished and people have priority, cars need to reduce their speed and adjust to the way people use this space. During big events, the entire area can turn into an iconic square that welcomes visitors to the Heerenstraat.

FIG. 3.11 Perspectief van de straat voor de Centrale Kerk

Perspective view of the streets near Central Church

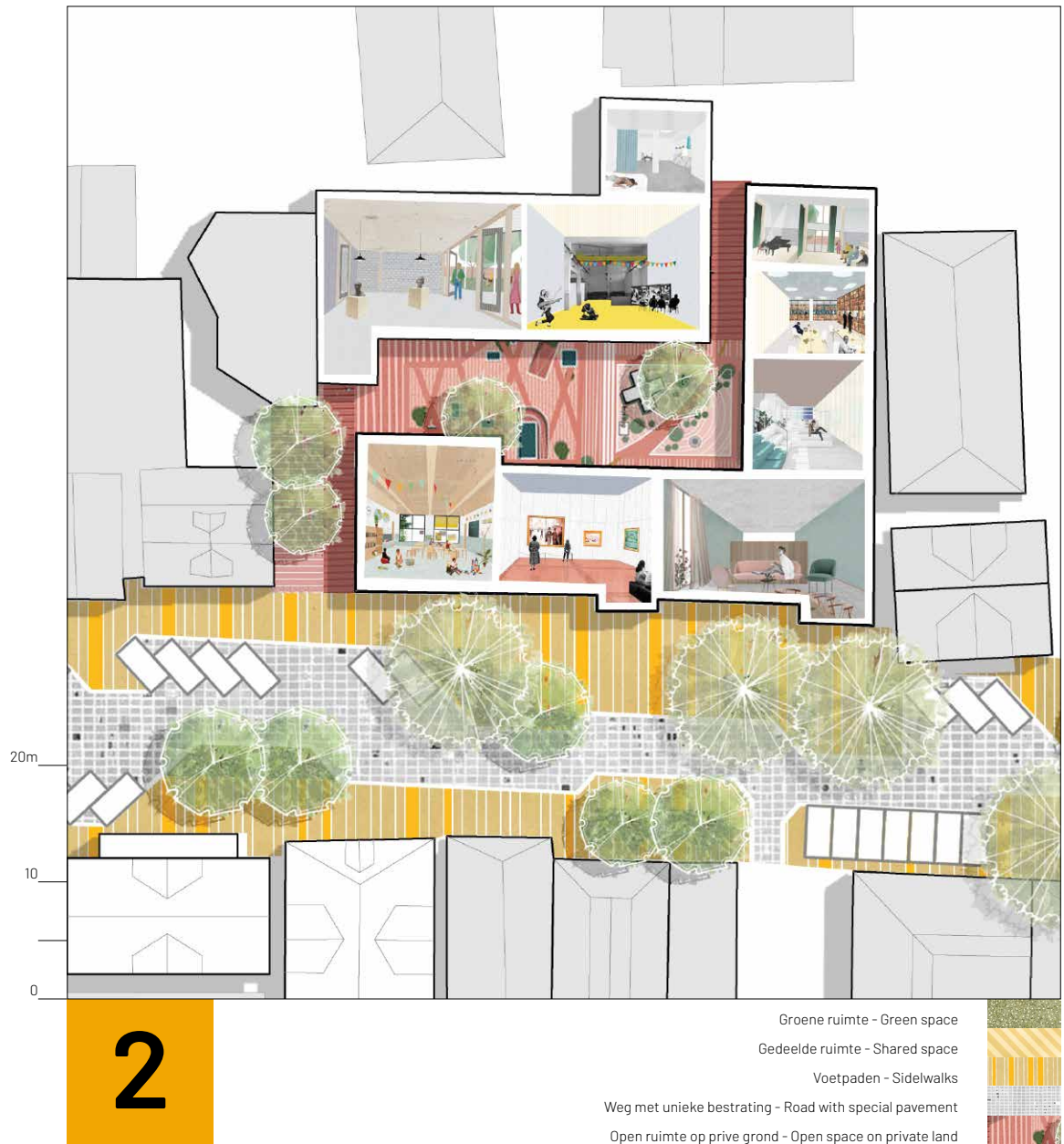

FIG. 3.12 Nieuw ontwerp voor het Ministerie van Onderwijs
 Proposal for the redesign of the Ministry of Education

3.2.2 – Nieuwe studentenhuisvesting New student housing

Het schoolgebouw dat momenteel wordt gebruikt door het ministerie van Onderwijs biedt aantrekkelijke mogelijkheden voor studentenhuisvesting, met culturele en vrijetijdsactiviteiten op de begane grond. In overleg met het ministerie van Onderwijs zouden sommige kantoren kunnen worden verplaatst naar de hogere verdiepingen van andere gebouwen in het centrum, zodat er een doorlopende begane grond kan worden ingericht die de straat met de achterplaats en het achterste deel van het gebouw verbindt. Ondersteunende ruimtes voor (uitwisselings) studenten, zoals een kleine bibliotheek, studiezalen, een galerij, en ruimtes voor sport en spel kunnen een centraal punt worden voor studenten die boven in het gebouw of in de buurt wonen. Zo komt er gedurende meer uren van de dag levendigheid op straat. De woonruimtes op de bovenste verdiepingen zouden kamers met eigen badkamer zijn, met gedeelde keukens en woonkamers. Voor studenten die behoefte hebben aan meer privacy (en er genoeg geld voor hebben), kunnen kleine appartementen worden ontwikkeld waarbij nabijgelegen gebouwen worden geïntegreerd.

The school building that is currently in use by the Ministry of Education presents an attractive opportunity for a student housing proposal with cultural and leisure activities in the ground floor. In coordination with the Ministry of Education, some of the offices could be relocated to the upper floors of other buildings in the centre, setting up a continuous ground floor that connects the street to the backyard and to the rear part of the building. Spaces that support local and exchange students like a small library, study halls, gallery, indoor sports and game areas could become a central point for students that live above and nearby, bringing liveliness to the street during more hours of the day. Residential spaces in the upper floors would include private rooms and bathrooms, together with shared kitchens and living rooms. For students that prefer more privacy (and can afford it), small apartments can be developed integrating close-by buildings.

FIG. 3.13 Perspectief van de ruimte voor het Ministerie van Onderwijs
Perspective showing the altered street and curbs

FIG. 3.14 Binnenplaats achter het Ministerie
Birds eye view of the new courtyard

FIG. 3.15 Gevelaanzicht van de verbrede voetpaden
Elevation of the extended pedestrian paths in front of the building

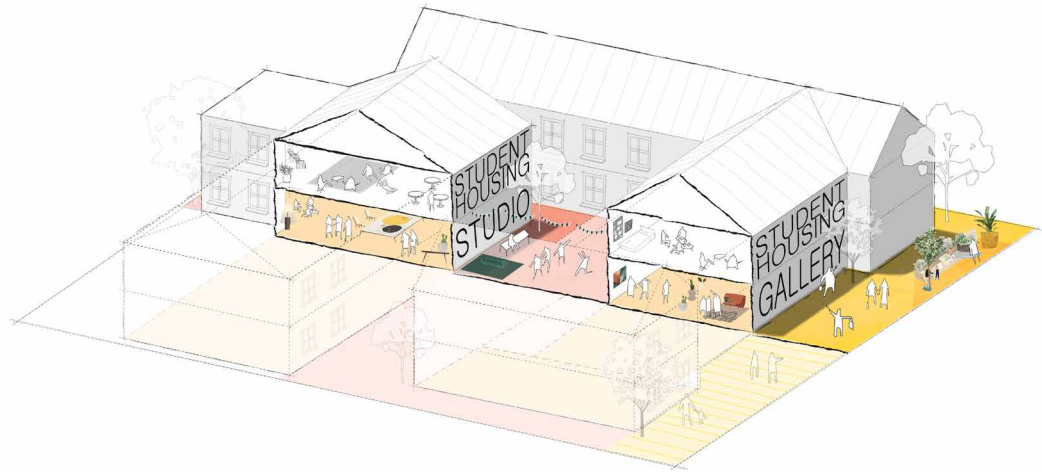

FIG. 3.16 Gemengde functies in het voormalig Ministerie
Mix-use functions in the old Ministry building

De omliggende openbare ruimtes (trottoirs en binnenplaats) zijn net zo belangrijk als het gebouw zelf. Ze moeten gaan dienen als buffer voor licht en geluid zodat burens met een ander leefritme geen last hebben van de studenten. Geschikt groen kan zorgen voor verkoeling van de openbare ruimte en geluidsoverlast voor andere woningen in de buurt tegengaan.

Tegenover het oude schoolgebouw staat Hotel Palacio, eveneens een actieve ruimte, die mogelijkheden biedt voor gedeelde activiteiten met de nieuwe woonplekken. Toeristen die in het hotel logeren kunnen gebruikmaken van eetgelegenheden en vrijetijdsactiviteiten bij de nieuwe woningen, en kunnen zich dag en nacht veilig voelen wanneer ze eropuit gaan of terugkeren naar hun kamer.

The surrounding public spaces (sidewalks and courtyard) are as important as the building itself and need to act as a buffer to absorb light and noise that might disturb neighbours that are not on a similar schedule to students. Appropriate greenery can support a cooler public space and insulate sound towards other residential buildings.

On the opposite side of the street of the old school building, Hotel Palacio is also an active space that can share activities with the new residential quarters. Tourists that stay at the hotel can engage with eating facilities and leisure activities at the new residential quarters, feeling safe to come and go from their room at throughout the day and night.

FIG. 3.17 Ontwerpvoorstel kruising Herenstraat-Klipstenenstraat
 Herenstraat-Klipstenenstraat junction proposal

3.2.3 – Gebied van kruising Heerenstraat-Klipstenenstraat Heerenstraat-Klipstenenstraat junction area

De gevaarlijke kruising van de Klipstenenstraat en de Heerenstraat kan het begin worden van een straat waar voetgangers voorrang hebben. In deze zone, die eindigt bij het huis van Elisabeth Samson, zijn dan alleen lage snelheden toegestaan. De Klipstenenstraat kan een kleine helling naar de Heerenstraat krijgen, zodat auto's worden gedwongen om langzamer te rijden en extra op te letten wanneer ze de kruising naderen. Net als bij de Centrumkerk komen rijbaan en trottoir op hetzelfde niveau te liggen, zodat voetgangers de ruimte krijgen en auto's de nieuwe hiërarchie in het gebruik van de openbare ruimte gaan respecteren.

De huidige kantoren van The Back Lot bevinden zich in een huis op een van de hoeken op deze kruising en kunnen uitgroeien tot een plek met een uitnodigende uitstraling voor het noordelijke deel van de Heerenstraat. Hun achterplaats heeft een enorm potentieel als publiek toegankelijke ruimte voor vrijetijdsbesteding of sport, en zou in het ideale geval met andere achterplaatsen in het blok kunnen worden verbonden tot een doorlopende strook met een intieme, groene, gezonde en kindvriendelijke sfeer.

The dangerous junction on the corner of Klipstenenstraat and Heerenstraat can be the start of a pedestrian priority street that only allows for low vehicular speeds and that ends at the Elisabeth Samson house. The Klipstenenstraat can have a small inclination leading up to the Heerenstraat. This forces cars to slow down and approach the junction with heightened awareness. Like at the Central Church, vehicular street and sidewalk are on the same level, allowing for pedestrians to “own” space and for cars to respect a new hierarchy in public space use.

The current offices of The Back Lot are located in a house at one of the corners on this junction and can become a welcoming landmark to the northern part of the Heerenstraat. Their backyard holds tremendous potential to be a publicly accessible space for leisure or sports and can ideally connect to the other backyards on the block to form a continuous strip of more intimate green, healthy and child-friendly atmosphere.

FIG. 3.18 Perspectief van het nieuwe kruispunt
Perspective of the redesigned junction

FIG. 3.19 Nieuwe publieke ruimtes in de Heerenstraat
New public spaces in the Heerenstraat

FIG. 3.20 Ontwerp voorstel Happy Supermarket
Design proposal Happy Supermarket

3.2.4 – Supermarkt Happy Happy / TBL Incubator Happy Happy Supermarket / TBL Incubator

De locatie waar de supermarkt Happy Happy zich momenteel bevindt, bezit een groot potentieel voor meer publieke activiteit. De begane grond zou een supermarkt kunnen blijven, maar er zou ook de ingang kunnen komen van een café of een restaurant dat zich uitstrekt tot het open plein ervoor. Een voordeel van deze plek is dat hij ook toegankelijk is vanaf de parallelstraat aan de achterkant, waar eventueel een tweede ingang of een opslagruimte kan komen. Ook is er de mogelijkheid om het lege gebouw voor de supermarkt te vervangen door groene openbare ruimte, zodat het trottoir beter verbonden wordt met het gebouw van de supermarkt.

Voor een project op deze plek zal geen grote financiële investering vooraf nodig zijn, omdat veel van de bestaande gebouwen kunnen worden gebruikt. Wat de meeste tijd en energie zal vragen is de strategische programmering, de marketing en de organisatie van evenementen, in nauwe samenwerking met andere belanghebbenden in de straat.

There is a lot of potential for increased public activity in the location where the Happy Happy Supermarket is currently situated. The ground floor could still house a supermarket, but could also be the entrance to a café or a restaurant that extends to the open square in front of it. An advantage of this site is that it is also accessible from the parallel road at the back, allowing for different entrances or storage if needed. There is also an opportunity to replace an empty structure in front of the supermarket with more green public space, further connecting the sidewalk to the building.

A project on this site will not require a large initial financial investment, as a lot of the existing structures can be used. The strategic programming, marketing and event organization, in close cooperation with other stakeholders in the street will be the part that demands more time and energy.

FIG. 3.21 Gedeelde straat tussen Happy Supermarket en Old Town
Shared street between the Happy-happy market and Old Town Foundation

FIG. 3.22 Publieke ruimte word verlengd in de parkeer ruimte van Happy Supermarket

Public space extending into what used to be a parking area in front of Happy Supermarket

FIG. 3.23 Publieke bijeenkomsten en activiteiten kunnen worden georganiseerd in de nieuwe publieke ruimte

Public gatherings and activities can take place on the newly discovered public space

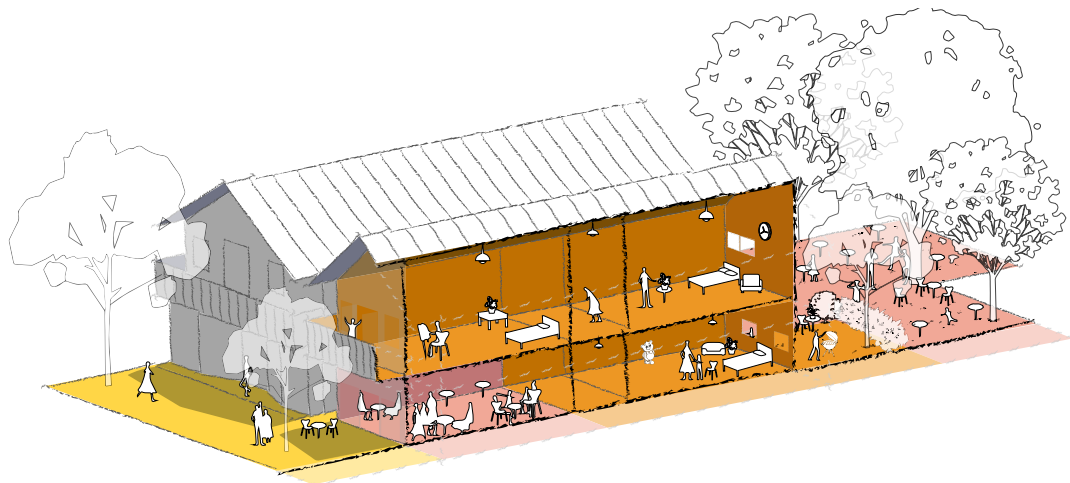

FIG. 3.24 Gemengd programma in de incubator; woningen en een cafe
 Mix-use program at the incubator; A mix of residential units and a cafe

In de co-working start-up hub The Back Lot Incubator, tegenover de supermarkt Happy Happy, zitten verschillende groepen jongeren die zich met educatieve en zakelijke activiteiten bezighouden. Dit is een ruimte die nu al veel activiteiten en mensen naar de Heerenstraat trekt. De initiatiefnemers zijn al begonnen met de volgende stap: de restauratie van het huis ernaast tot een gebouw voor gemengd gebruik met een winkel of café op de begane grond (die ook toegang biedt tot de achterplaats), en drie wooneenheden (één op de begane grond en twee erboven). Dit is een ideaal experiment om de renovatie van een gewoon (niet-monumentaal) gebouw voor gemengd gebruik te testen. De obstakels waar dit project mee te maken krijgt, kunnen dienen als leermodel voor andere soortgelijke initiatieven in de straat, en het project verdient ondersteuning als belangrijke pilot.

Idealiter zou uit de inkomsten van de huur van de woonruimtes de initiële investering betaald kunnen worden, en zouden deze inkomsten later de missie van de Incubator ondersteunen.

The Back Lot's Incubator, a co-working start-up hub is across the street from the Happy Happy Supermarket and currently hosts several groups of young people with educational and entrepreneurial activities. This is a space that already brings a lot of activities and people flow to the Heerenstraat. A next step by its initiators has already been started, to restore the house beside it and turn it into a mixed-use building with a store or café in the ground floor that also has access to the back courtyard and three residential units (one in the ground floor and two above). This is an ideal experiment to test a generic case for a mixed-use renovation. The obstacles this project will encounter can serve as a learning model for other similar initiatives in the street and requires support as a pioneering pilot.

Ideally, the income from rent of the residential spaces can pay for the initial investment and later support the Incubator's mission.

FIG. 3.25 Ontwerpvoorstel rondom het Elisabeth Samson Huis
 Proposal for the area surrounding the Elisabeth Samson House

3.2.5 – Huis van Elisabeth Samson Elisabeth Samson House

Een van de belangrijkste historische gebouwen in de Heerenstraat is het huis van Elisabeth Samson. Het gebouw is een gedenkteken voor de koloniale geschiedenis van Suriname, vooral met betrekking tot de slavernij, omdat het ooit eigendom was van een zeer succesvolle zwarte vrouw die als eerste in Suriname met een blanke man trouwde. De renovatie van dit gebouw, waarvoor de bekende historica en romanschrijfster Cynthia McLeod het initiatief heeft genomen, heeft als doel om iets van het leven van deze unieke vrouw te laten zien door de oorspronkelijke indeling van het huis in de oude staat te herstellen. In het gebouw komen ook andere culturele voorzieningen die dagelijks lokale en buitenlandse bezoekers zullen aantrekken.

Met de hier voorgestelde plannen voor de herinrichting van de omliggende openbare ruimte willen we de renovatie van het historische huis een nieuw kader geven en effectiever maken.

One of the most important historical buildings in the Heerenstraat is the Elisabeth Samson house. The building stands as a memory of Suriname's colonial history, especially in relation to slavery as the building was once owned by a very successful black woman who was the first in Suriname to marry a white man. The renovation of this building, initiated by renowned historian and novelist Cynthia McLeod, aims at representing the life of this unique person by recreating the original layout of the house. The building will also house other cultural facilities that will attract local and foreign visitors on a daily basis.

The plans for redeveloping the surrounding public space as proposed here aim at reframing and enhancing the renovation of the historic house.

FIG. 3.26 Nieuwe straat profiel
New public street profile

FIG. 3.27 Vogelperspectief van het Elisabeth Samson Huis
Birdseye view of the Elisabeth Samson area

FIG. 3.28 Ruimte voor publieke optredens
Public performance space

Als de trottoirs op hetzelfde niveau als de straat komen te liggen, zal de ruimte groter en kindvriendelijker gaan aanvoelen. Omdat automobilisten beter op voetgangers gaan letten, gaan ze langzamer rijden in dit gebied. Parkeerplekken langs de straat worden omgevormd tot ruimtes om te zitten en te lopen, en aantrekkelijker gemaakt door de aanleg van schaduwrijk groen en de plaatsing van banken. Daarnaast verhoogt meer en betere straatverlichting vooral 's nachts het gevoel van veiligheid en de sfeer in het algemeen. En als van het lege perceel tegenover het huis van Elisabeth Samson een park wordt gemaakt, en als wordt samengewerkt met het belendende auditorium, kan het gebied als geheel gaan dienen als eindbestemming van de culturele beleving van de Heerenstraat.

By levelling out the sidewalks to match the height of the street, the space can feel larger and more child-friendly. Consequently, this results in a slowing down of cars that pass through the area because of an increase in pedestrian awareness. Roadside parking spots are turned into spaces for sitting and walking, and made more attractive with the installation of vegetation, benches and shading. Furthermore, the addition of quality street lighting enhances the feeling of security and the overall atmosphere, especially at night. Additionally, by transforming the empty plot opposite the Elisabeth Samson house into a green park and also cooperating with the adjacent auditorium, the area as a whole can serve as the final destination of the Heerenstraat cultural experience.

FIG. 3.29 Huis van Elisabeth Samson in verval
Elisabeth Samson house in a state of decay

4 – Leren van Heerenstraat

Learning from Heerenstraat

"Historisch behoud kan worden gebruikt als katalysator voor economische en sociale vooruitgang, door de bevordering van strategische interventies gericht op het op gang brengen van een door de particuliere sector gestuurd revitaliseringsproces. Dankzij het historisch erfgoed en de gunstige ligging heeft het stadscentrum een groot potentieel, niet alleen als cultureel en recreatief gebied voor de inwoners van de stad, maar ook als belangrijke stedelijke bestemming voor bezoekers. Tot nu toe is het toeristisch potentieel onvoldoende benut, omdat de meeste bezoekers zich meer aangetrokken voelen tot activiteiten buiten Paramaribo. Toerisme is dus een onaangeboorde bron van lokale economische ontwikkeling die tegelijk een kans biedt om de participatie van vrouwen in de lokale economie te vergroten." (PURP)

Aan het voorstel voor de transformatie van de Heerenstraat liggen methodes ten grondslag die kunnen worden overgenomen en toegepast op andere plekken in de historische binnenstad. In dit hoofdstuk kijken we naar een reeks typologische ontwerpstrategieën die afzonderlijk of in combinatie kunnen worden uitgevoerd, afhankelijk van de context. Elke typologie is gericht op een specifiek onderwerp dat op vele plaatsen in de historische binnenstad voorkomt, en kan daarom acupunctureel worden toegepast.

Verder kunnen we de uitvoering van de strategieën transparant en toegankelijk maken als we verduidelijken welke middelen en belanghebbenden er nodig zijn. Aan verschillende ideeën worden verschillende eisen gesteld: grotere, blijvende implementaties vereisen meer geld en samenwerking met belanghebbenden dan kleinere initiatieven. Het doel is dus om een project op verschillende schaalniveaus te ontwikkelen en tegelijkertijd het publiek bewust te maken van het culturele erfgoed van het historische centrum.

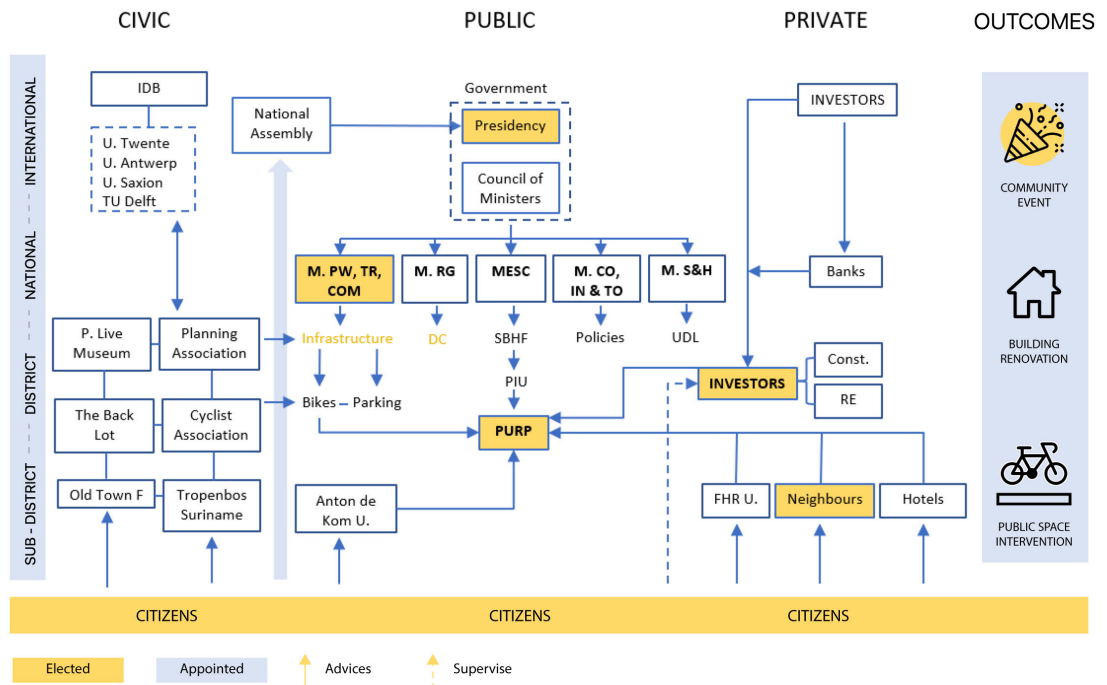
"Historic preservation can be used as a catalyst for economic and social progress, by promoting strategic interventions aimed at triggering a private sector-driven revitalisation process. Due to its historical heritage and privileged location, the city center possesses great potential not only as a cultural/recreational area for the city's residents, but also as a prime urban destination for visitors. So far, tourist potential has been underexplored, since most visitors are attracted by activities out of Paramaribo. Tourism, therefore, is an untapped source of local economic development that also offers an opportunity to increase female participation in the local economy." (PURP)

The proposal for transforming Heerenstraat has underlying approaches that can be emulated and projected onto other sites in the Historic Inner City. This chapter explores a set of typological design strategies that can be implemented individually or in combination, depending on the context. Each typology targets a specific issue that can be found in many places throughout the Historic Inner City and can therefore be applied in an acupunctural manner.

Furthermore, by clarifying what resources and stakeholders are needed, the implementation of strategies become transparent and approachable. Each idea can be applied to a varying degree in which larger, fixed implementations will require more resources and stakeholder cooperation than smaller initiatives. The aim is then to develop a project on different scales, while also raising public awareness about the cultural heritage of the historic centre.

Zoals gezegd lijkt het erg moeilijk om in de historische binnenstad van Paramaribo richtlijnen en voorschriften op het gebied van stadsontwikkeling en milieu toe te passen. Essentieel is daarom dat we goed begrijpen hoe de dynamiek tussen de verschillende actoren en de wetgeving in Suriname werkt, wie de belanghebbenden zijn in de besluitvormingsprocessen en wat de huidige regels zijn voor bouwen in de historische binnenstad van Paramaribo. Pas als we in kaart hebben gebracht hoe een en ander bestuurlijk functioneert, en er een strategisch plan is waarbij de primaire belanghebbenden en de gemeenschap betrokken zijn, kunnen we een duidelijk beeld krijgen van hoe we een idee in een daadwerkelijk project kunnen vertalen.

As mentioned before, it seems to be very difficult to apply urban planning and environmental guidelines and regulations in the Historic Inner City of Paramaribo. Therefore, it is a necessity to have a good understanding of the dynamics between different actors and to understand how legislation works in Suriname, who the stakeholders are in decision-making processes and what the current regulations are for building in the historical city centre of Paramaribo. It is only by creating a map of governance together with a strategic plan involving key stakeholders and the community that the process of translating an idea into an actualised project becomes clear and approachable.

M.OTC: Ministerie van Openbare Werken, Transport & Communicatie
M. OWC: Onderwijs, Wetenschap & Cultuur
M. RO: Ministerie van Regionale Ontwikkeling
M. HIT: Ministerie van Handel, Industrie & Toerisme
M. SZV: Ministerie van Sociale zaken & Volkshuisvesting

M. PW : Ministry of Public Works, Transport & Communication
M. RG: Ministry of Regional Development
M. ESC: Ministry of Education Science and Culture
M. CO, IN & TO: Ministry of Commerce, Industry & Tourism
M. S & H: Ministry of Social affairs & Housing

FIG. 4.1 Map van bestuur
Governance map

In afbeelding 4.1 zien we een overzicht van de structuur van het bestuur in relatie tot de herontwikkeling van de historische binnenstad. Geel gemarkeerde belanghebbenden zijn cruciaal voor een succesvolle uitvoering van elk project, met name de districtscommissarissen en het departement Infrastructuur. PURP brengt het werk van meerdere partijen samen en fungeert als spin in het web om met succes ontwikkelingsprogramma's te implementeren.

Figure 4.1 illustrates an overview of the governance structure in relation to the redevelopment of the Historic Inner City. Stakeholders highlighted in yellow are crucial in the successful implementation of any project, in particular the District Commissioner and Infrastructure department. PURP sits at the centre of this web as it combines efforts, made by multiple parties with the aim of successfully implementing development programs.

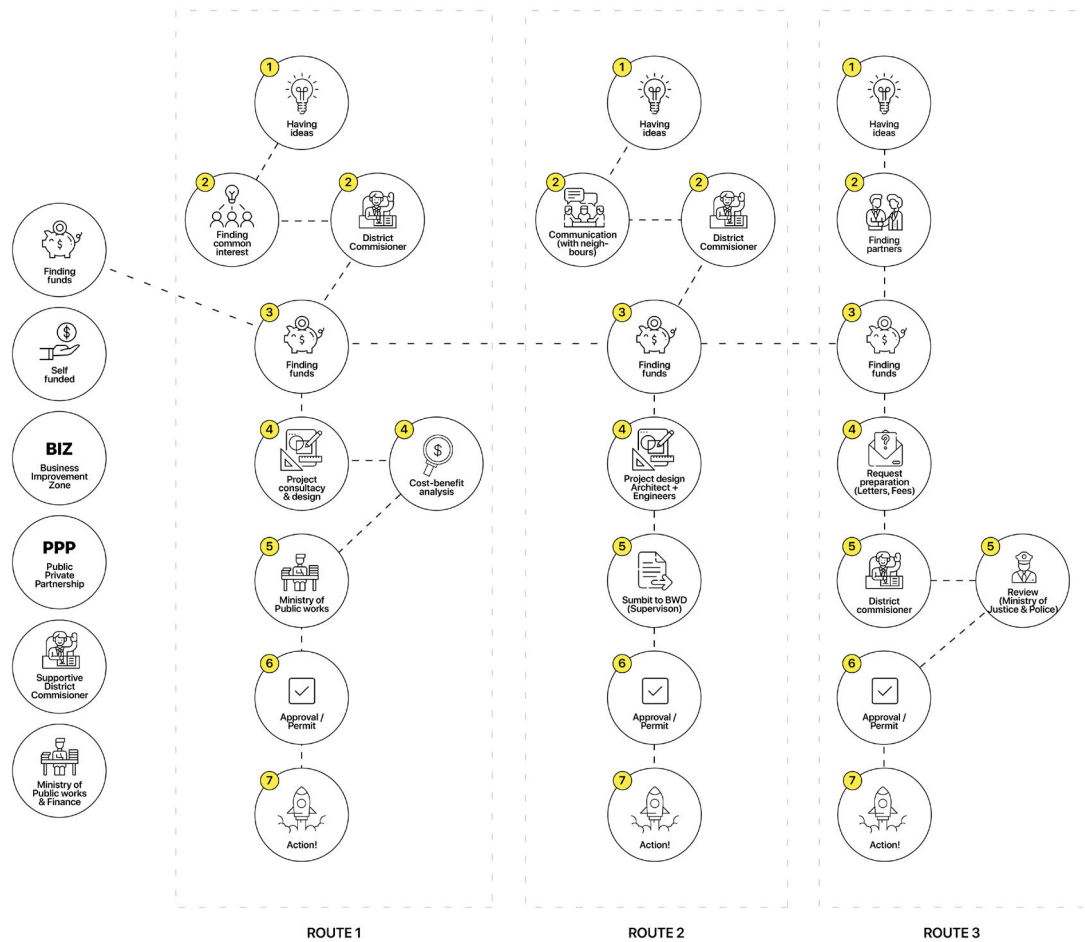

FIG. 4.2 Stakeholders en project routes
Project initiation stakeholders and routes

Er zijn verschillende manieren om ideeën naar projecten te vertalen, maar enkele belangrijke concepten moeten altijd in gedachten worden gehouden, zoals te zien in afb. 5.1. In het centrum staan belangrijke belanghebbenden zoals de districtscommissaris en het ministerie van Openbare Werken. Het is belangrijk om open te communiceren met deze partijen, omdat hun beslissingen van grote invloed zijn op het succes van een project. Ook moet worden geprobeerd om gelijkgezinden te vinden, omdat daardoor de sociaaleconomische basis van een project kan worden versterkt. En tot slot merken we op dat als een project zichzelf financiert, er sneller beslissingen kunnen worden genomen en er sneller een begin kan worden gemaakt, dan in een situatie waarin naar fondsen moet worden gezocht.

Route 1: Transformatie van open ruimte

In een project waarin de transformatie van open ruimte of openbare ruimte wordt overwogen, bestaat het proces voornamelijk uit het zoeken van partners, het inwinnen van advies bij overheidssectoren, projectontwerp en aanvraagprocedures. Wanneer er een gemeenschappelijk belang wordt gevonden (voor partijen met verschillende uitgangspunten) versterkt dit de onderhandelingspositie in de communicatie met de districtscommissaris (DC). Als de DC toestemming geeft en er financiering is gevonden, kunnen we ontwerpprofessionals raadplegen om een detailontwerp te maken en een kosten-batenanalyse uit te voeren, die vervolgens kan worden overhandigd aan het ministerie van Openbare Werken. Na goedkeuring kan het project worden gestart.

Route 2: Renovatie, herbouw en bouw

Als een project draait om het renoveren, herbouwen of bouwen van huizen, moet de uiteindelijke goedkeuring komen van het directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD). Een bouwproject vindt plaats op lokale schaal, dus in de voorbereidende fase moeten burens tot overeenstemming komen over veranderingen in hun gemeenschappelijke omgeving.

Whenever ideas are translated into projects there are various ways of going about it, however, there are a few key elements that should be kept in mind, as illustrated in Fig 5.1. At the center, there are main stakeholders such as the District Commissioner and the Ministry of Public Works. It is important to have open communication with these parties as their decisions heavily influence the success rate of a project. The benefits of finding like-minded individuals should also be taken into account as that can strengthen the socio/economic foundation of a project. Lastly, it should be noted that being self-funded versus looking for funds will increase the speed at which decisions can be made and projects can be started.

Route 1: Open Space Transformation

When a project is considering the transformation of open space or public space, the process mainly includes finding partners, consultation government sectors, project design, and application procedures. Finding a common interest (for parties with different incentives) can strengthen the negotiation position when communicating with the District Commissioner (DC). When the DC has agreed and funding has been found, we could consult design professionals to design detail and carry out a cost-benefit analysis that can then be handed in at the ministry of public works. After approval has been received the project can be started.

Route 2: Building Renovation, Rebuild, and Construction

When a project is about renovating, rebuilding or constructing houses, the final approval sector is the Directorate Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD). The scale of a building project is on a more local level, so at the preliminary stage an agreement should be made between neighbours to make changes to their shared surrounding environment.

Deze ideeën worden vervolgens aan de districtscommissaris gepresenteerd. Bij toestemming van de DC kunnen de nodige fondsen bijeen worden gebracht. Als er veranderingen moeten worden aangebracht aan de fysieke omgeving (gebouw, binnenplaats, paviljoen, enz.), moeten architecten en ingenieurs in de arm worden genomen om een technisch plan op te stellen. Vervolgens moeten we bovengenoemde documenten indienen bij de BWD. Als alle plannen zijn goedgekeurd, kan het project worden opgestart.

Route 3: Evenementen organiseren

Ook evenementen zijn een krachtig middel om een gebied te transformeren. Wie een idee heeft, doet er goed aan om mensen met gedeelde interesses of strategische partners uit verschillende sociale netwerken te zoeken. Dit kan soms leiden tot een snellere toewijzing van middelen. Nadat we tot een voorstel voor een evenement zijn gekomen, is de volgende stap een aanvraagbrief met informatie over tijdstip, locatie en stijl van het evenement. Vervolgens sturen we de aanvraag ter beoordeling naar de DC en het ministerie van Justitie en Politie. Als alle vergunningen ondertekend zijn, kan het project worden gestart.

Fondsenwerving

Bij elk van deze routes hoort een fondsenwervingsprocedure, via zelffinanciering, een Business Improvement Zone (BIZ), publiek-private samenwerking (PPS), steun van de DC of steun van de ministeries van Openbare Werken en Financiën. Opgemerkt dient te worden dat zelffinanciering de flexibelste en snelste manier is, en dat budget aanvragen bij de publieke sector een complexer proces is. Een Business Improvement Zone en publiek-private samenwerking zijn alternatieve manieren om tot uitvoering van een project te komen. BIZ verwijst naar een samenwerkingsrelatie tussen burgers en zelfstandige ondernemers met gemeenschappelijke belangen; een BIZ heeft daarom niet alleen financiële middelen maar beschikt ook over sociale netwerken en macht.

These ideas are then presented to the District Commissioner. When the DC concedes the necessary funding can be gathered. If changes need to be made to the physical environment (building, courtyard, pavilion, etc.), architects and engineers should be hired to create a technical plan. Then, we need to submit the above-mentioned documents to the BWD. Once all plans have been approved, the project can be initiated.

Route 3 Event Curation

Organising events is also a powerful way of transforming an area. When having an idea, it is beneficial to look for people with common interests or strategic partners from different social networks. This might result in a faster allocation of funds. After coming up with an event proposal, a key step is to write an event request letter including the time, location and style of the event. Then we send the application to the DC as well as the Ministry of Justice and Police to review. Once all the permit is signed, the project can be started.

Fundraising

Each of the above routes involves a fundraising procedure which could be self-funded, Business Improvement Zone (BIZ), Public-Private Partnership (PPP), support from the DC, or support from the Ministry of Public Works and Finance. It should be noted that being self-funded is the most flexible and fastest way while applying budget from the public sector would involve greater complexity. Business Improvement Zone and Public-Private Partnership are alternative ways for project implementation. The BIZ refers to a collaborative relationship among citizens, business owners, and entrepreneurs with common interests; therefore, they have not only financial resources but also social networks and power.

Net als een BIZ fungeert publiek-private samenwerking als platform, maar dan voor de publieke sector en burgers: bewoners, ondernemers, lokale organisaties, enz. Als een project betrekking heeft op publieke goederen, is dit een wenselijke route.

Mogelijk zijn er voor een project andere routes die kunnen leiden van idee tot opstart. De in bovenstaande afbeelding getoonde routes moeten worden gezien als een representatie van de belangrijke factoren binnen het proces, en van de mogelijkheden om samen te werken met burens, partners of mensen met een gemeenschappelijk belang om ideeën voor een nieuwe Heerenstraat te verwezenlijken.

Het is ook essentieel dat we weten voor wie de stad wordt gerevitaliseerd, en dat we weten hoe we burgers kunnen betrekken bij het herstelproces van de identiteit van de historische binnenstad van Paramaribo. Hiervoor is het cruciaal dat we manieren vinden om de samenwerking tussen burgers en openbare instellingen verder te versterken. Dit zorgt ervoor dat de mensen de ontwikkelingen begrijpen en deze verwelkomen, en dat de kans groter wordt dat mensen naar het centrum van de stad verhuizen. We moeten strategieën bedenken die bijdragen aan een sterke participatieve relatie tussen burgers en de districtscommissaris, aangezien deze belangrijk is voor de eigenlijke realisatie van voorstellen.

Verder is het PURP financiële instrumenten aan het ontwikkelen om de deelname van de particuliere sector aan het herstel van gebouwen in het historische stadscentrum te bevorderen. Hun doel is om individuele gebouweigenaren te ondersteunen door te investeren in projecten die als katalysator kunnen fungeren, zodat er nieuwe bedrijven en bewoners naar het gebied worden aangetrokken (Memorandum HR&A, 2019).

Het is belangrijk om een inventarisatie te maken van de evenementen in de straat, zodat de mensen van de diverse activiteiten op de hoogte zijn. Ook moet er worden geprofiteerd van de diversiteit in cultuur en religies van Paramaribo om meer toeristen aan te trekken.

Similar to BIZ, Public-Private Partnership is a platform among the public sectors and the citizens such as residents, business owners, local organisations, etc. When a project relates to public goods, it would be nice to adopt this route.

It is possible to find other routes that can lead from project idea to initiation. The routes illustrated in the image above should be viewed as a representation of the important factors within the process and the possibilities of working together with neighbours, partners or people with a common interest to actualise ideas that can lead to a new Heerenstraat.

It is also critical to know who the city will be revitalised for and how to engage citizens in the process of recovering the identity of the Historic Inner City of Paramaribo. An essential part of this is to find ways to further strengthen cooperation between citizens and the public institutions. This ensures that the developments are understood and embraced by the people, resulting in a higher probability of people moving to the city centre. Strategies should be formed that facilitate the creation of a strong participatory relationship between the citizens and the District Commissioner as he is an important stakeholder when it comes to the actual realisation of proposals.

Furthermore, PURP is working to create financial instruments to promote the participation of the private sector in the rehabilitation of properties in the historic city centre. Their goal is to support individual building owners by investing in catalytic projects that would attract new businesses and residents to the area (HR&A Memorandum, 2019).

It is important to create an inventory of events in the street to create awareness of the different activities happening in the street. Advantage should also be taken of the diversity represented by the culture and religions of Paramaribo to attract more tourists.

Het algemene gevoel is dat de gemeenschap niet moet wachten tot de overheid in actie komt, maar zelf het voortouw moet nemen met initiatieven en kleine projecten die in de loop van de tijd geleidelijk kunnen groeien. Als de gemeenschap met dit project slaagt, kan het het eerste uitvoerbare project worden van het bredere stedenbouwkundige plan voor de historische binnenstad.

Volgens Bergevoet en Tuijl (2016) spelen financiële, juridische, organisatorische en ruimtelijke factoren een cruciale rol:

- Juridische instrumenten maken het mogelijk om plannen binnen een wettelijk kader uit te voeren.
- Financiële instrumenten zorgen voor het juiste evenwicht tussen investeringen en inkomsten, zodat een initiatief financieel levensvatbaar wordt.
- Ruimtelijke aspecten hebben betrekking op de fysieke elementen van de ontwikkeling.
- Organisatorische aspecten gaan over de mensen: wie zijn de initiatiefnemers en hoe kunnen er meer mensen met gemeenschappelijke belangen bij de implementatie worden betrokken?

Bij de initiatieven moet rekening worden gehouden met alle vier de factoren, vaak in verschillende combinaties, afhankelijk van het specifieke plan. In de volgende gedeeltes zullen we aangegeven welke instrumenten nodig zijn en hoe belangrijk het in elke topologie is om de doelen voor ruimtelijke ordening te realiseren.

The general feeling is that the community should not wait for the government to act, but rather figure out ways to implement their own initiatives and small projects that can progressively grow over time. If the community is successful in this project it can be the first executable project of the broader urban plan for the Historic Inner City.

According to Bergevoet and Tuijl (2016), Financial, Legal, Organization, and Spatial factors play a crucial role, in which:

- Legal instruments enable planning events to be executed within a legal framework.
- Financial instruments enable the right balance to be found between investments and revenue so that an initiative becomes financially viable.
- Spatial aspects concern the physical elements of development.
- Organisational aspects are about the people, who are the initiators and how to involve more people with common interests in the process of implementation.

The initiatives have to address all four instruments, often in different combinations, depending on the specific planning event. The following sections will show what kind of instruments are needed and how important it is in order to realise or achieve the spatial planning goals in each topology.

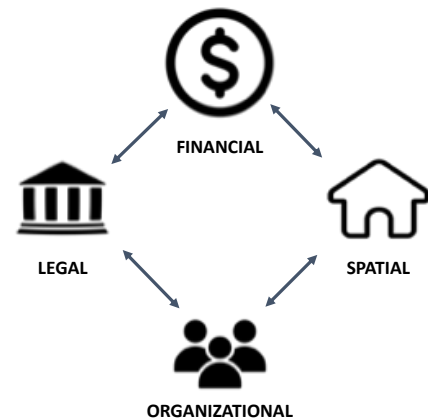

FIG. 4.3 De vier essentiële instrumenten
The four instruments that initiatives need to adress

4.1 – Interventietypen / actie Types of Intervention / Action

Binnen de eerder gepresenteerde voorstellen vormen vijf interventietypen de basis van alle veranderingen in de gebouwde omgeving. Bij elk ervan ligt de nadruk op specifieke uitdagingen of kansen in de historische binnenstad. De interventies kunnen in andere delen van de stad worden gerepliceerd en aangepast.

In dit hoofdstuk worden de verschillende soorten interventies geïllustreerd aan de hand van de ruimtes in de Heerenstraat, en worden drie scenario's gepresenteerd, variërend van tijdelijke tot blijvende oplossingen. Bij tijdelijke oplossingen gaat het om meer experimentele veranderingen die bedoeld zijn om te onderzoeken of een idee in een bepaald gebied zou werken. Blijvende oplossingen zijn permanente veranderingen die worden aangebracht om de gebouwde omgeving te verbeteren. In afb. 5.5 wordt een overzicht gegeven van het belang van elk van de eerder genoemde factoren met betrekking tot de drie scenario's.

Ter illustratie het volgende voorbeeld. In een situatie met weinig financiële capaciteit maar veel juridische instrumenten is het verstandig om te investeren in een interventie van type 1, gericht op een blijvend scenario. In de afbeelding is te zien dat dit type interventie grotendeels afhankelijk is van juridische instrumenten en weinig van financiële instrumenten. Afhankelijk van de beschikbare middelen kunnen er dan slimme beslissingen worden genomen om het meest effectieve resultaat te bereiken.

Dit overzicht kan dienen als ondersteunend element bij het nemen van strategische beslissingen. Bovendien merken we op dat er voor elke interventie belangrijke barrières zijn die in aanmerking moeten worden genomen, namelijk:

- De herverdeling van autogebruik
- Eigendom van gebouwen en grond
- Financiële prikkels om te kopen en te investeren
- Huidige vraag en aanbod op de woningmarkt
- Betaalbaarheid van nieuwe voorgestelde woningen.

Within the proposals previously presented, five types of interventions form the basis of all the changes made to the built environment. Each one focusses on specific challenges or opportunities found within the fabric of the Historic Inner City. As such, the interventions can be replicated and adapted in other parts of the city.

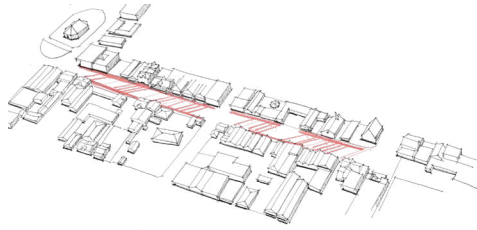
In this chapter, the different types of interventions will be illustrated based on spaces found in the Heerenstraat, and three scenarios, ranging from temporary to fixed solutions, are proposed. Temporary solutions are more experimental changes aimed at exploring whether an idea would work in a certain area. Fixed solutions, on the other hand, are permanent changes made to improve the built environment. In Fig 5.5 an overview is given of the importance of each of the previously mentioned instruments in regard to the three scenarios.

To illustrate how this works, consider the following example. In a situation in which there is little financial capacity, but large amounts of legal instruments, it would be wise to invest in a Type 1 intervention aiming for a fixed scenario. In the image, you can see that this type of intervention is largely dependent on legal instruments and little on financial ones. Depending on the resources available smart decisions can then be made to achieve the most effective outcome.

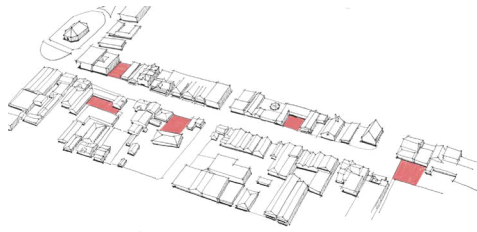
This overview should act as a supporting component when making strategic decisions. Furthermore, it should be noted that for each intervention there are important barriers that should be considered, namely:

- The redistribution of cars.
- Ownership of buildings and plots.
- Financial incentives to buy and invest.
- Current supply and demand for housing.
- Affordability of new proposed housing.

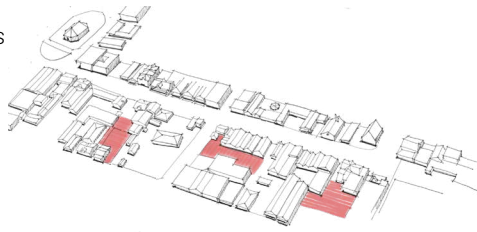
Type 1
Parkeercorridors
Type 1
Parking corridors

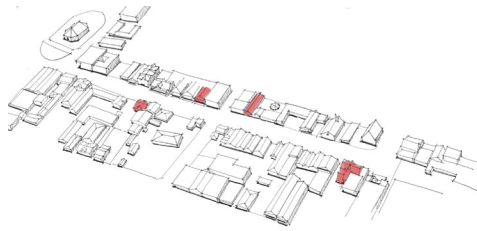
Type 2 - Plaza
Type 2 - Plaza

Type 3 - Binnenplaats
Type 3 - Courtyard

Type 4 - Leegstand
Type 4 - Empty Box

Type 5 - Monument
Type 5 - Monument

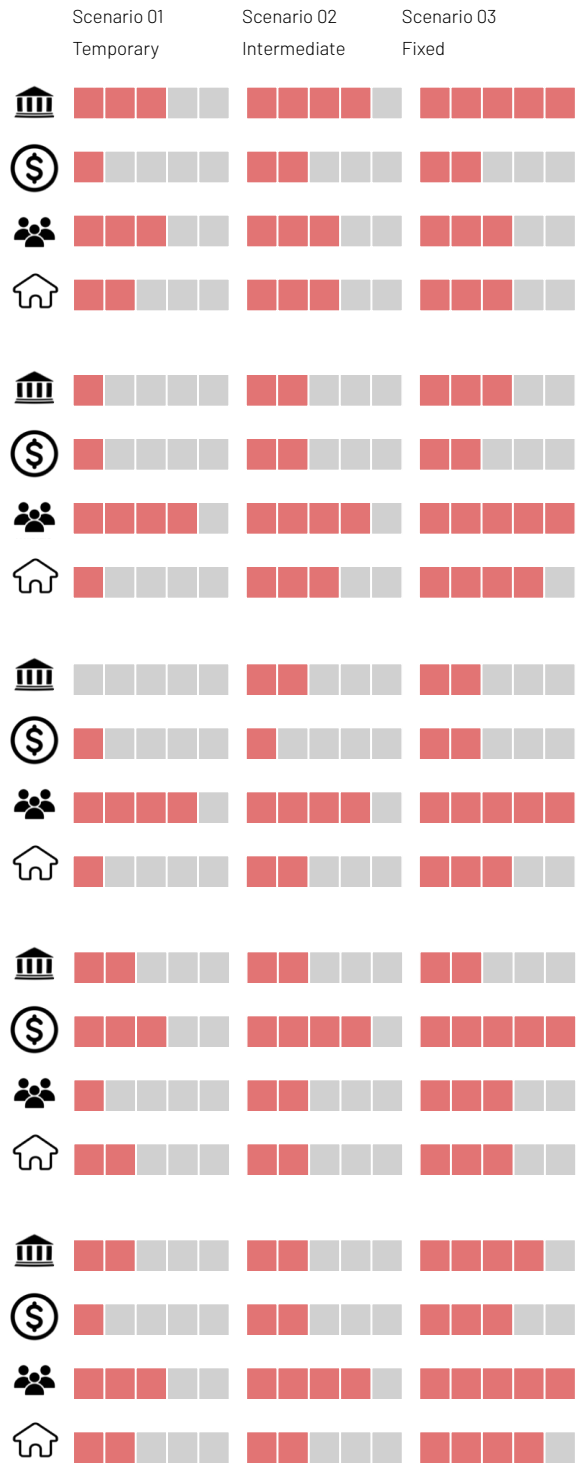
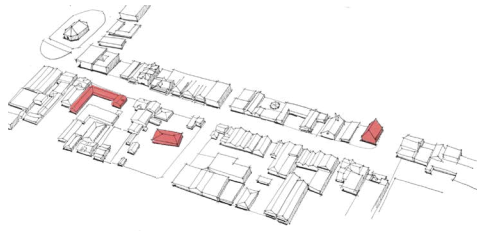

FIG. 4.4 Relatie tussen interventies, scenario's en prioriteiten per instrument
Relationship between interventions, scenarios and priority per instrument

4.1.1 – Type 1 – Parkeercorridors

Type 1 – Parking corridors

- Na een klein initiatief onder leiding van bewoners Jo en Cho besluit de gemeente om verschillende parkeerplaatsen samen te voegen en er kleine openbare ruimtes van te maken. Mensen in nabijgelegen huizen beginnen er 's avonds samen te komen en organiseren semi-privéactiviteiten op de voormalige parkeerplekken.
- Na enige tijd krijgen meer burens interesse om die ruimte te gebruiken voor bijeenkomsten en vragen ze de DC om de openbare ruimte uit te breiden. De gemeente verhuurt de plek om er foodtrucks neer te zetten, die een doorslaand succes worden in de buurt.
- De straat is nu klaar voor een volledige herinrichting. In plaats van het kleine trottoir en de rijbaan in het midden wordt van de straat één grote gemeenschappelijke ruimte gemaakt. Auto's mogen er nog rijden, maar voetgangers en fietsers hebben voorrang. Het wordt een levendig gebied met dagelijkse activiteiten, ouders laten hun kinderen met een gerust hart op straat spelen, en portieken worden geïntegreerd met de grote openbare ruimte.
- Following a small initiative led by two residents, Jo and Cho, the city decides to group several parking lots and organize them as small public spaces. People who live in nearby houses start to gather in the evenings and organize semi-private events on the former car sites.
- After a while, more neighbours get interested to use that space for gatherings and ask DC to extend public space. City rents the place for food trucks that become total success in the neighbourhood.
- The street is now ready for complete reconstruction. Instead of the small sidewalk and middle car area, space is united in big shared space, a car can still pass through, but pedestrians and cyclists have priority. There are everyday activities and liveliness, people feel safe to let kids play on the street, porches are integrated with big public space.

Stel dat: het aantal parkeerplaatsen op straat wordt verminderd

What if: The number of parking spaces on the street is reduced?

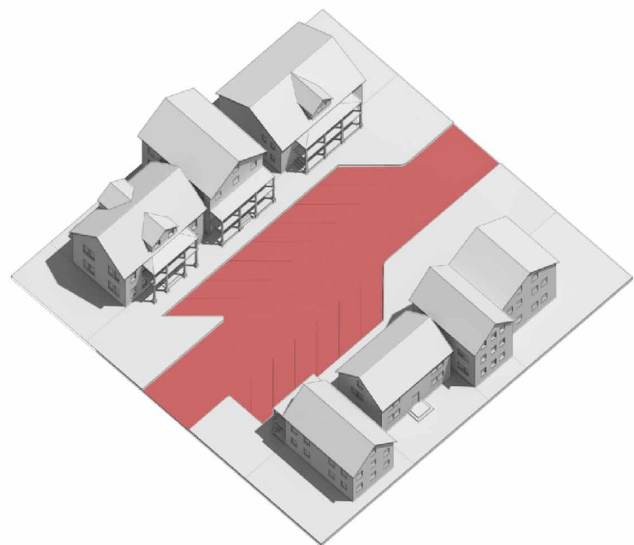
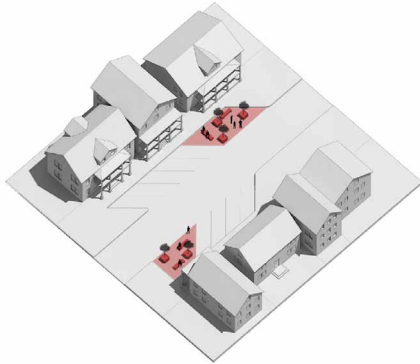

FIG. 4.5 Type 1: Parkeercorridors

Type 1: parking corridors

Scenario 01 - Tijdelijk

Scenario 01 - Temporary

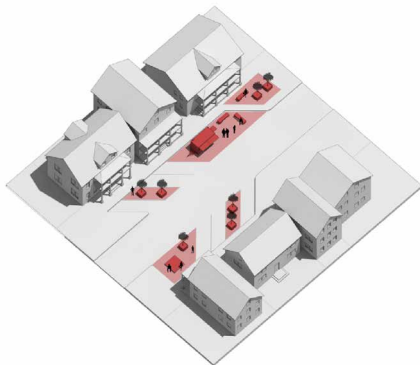

- 1 Vinden van gemeenschappelijk belang
- 2 Aanvraag voorbereiden: Brief + vergoeding
- 3 DC raadplegen
- 4 Fondsen werven: Business improvement zone
- 5 Politie beoordeling
- 6 Beoordeling door de TC
- 7 Goedkeuring vergunning
- 8 Actie

- 1 Finding common interests
- 2 Prepare request: Letter + Fee
- 3 Consult the DC
- 4 Finding funds: Business improvement zone
- 5 Police review
- 6 Reviewed by the Department of Traffic Management
- 7 Permit approval
- 8 Action

Scenario 02 - Intermediair

Scenario 01 - Intermediate

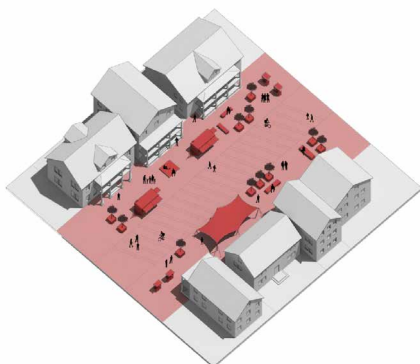

- 1 = Scenario 1
- 2 Fondsen werving: PPP: Public-Private Partnership
- 3 Politie beoordeling
- 4 Beoordeling door het Ministerie van Openbare werken (BWD, OG en TC afdeling)
- 5 Goedkeuring van de DC
- 6 Actie

- 1 = Scenario 1
- 2 Finding funds: PPP: Public-Private Partnership
- 3 Police review
- 4 Reviewed by Ministry of Public Works (BWD, OG and TC departments)
- 5 Permit approved by DC
- 6 Action

Scenario 03 - Vast

Scenario 03 - Fixed

- 1 = Scenario 1
- 2 Fondsen werven: Ondersteuning van de DC
- 3 = Scenario 2
- 4 Uitvoering door de CTW afdeling

- 1 = Scenario 1
- 2 Finding funds: Support from the District Commissioner
- 3 = Scenario 2
- 4 Execution by the CTW Department

DC : District Commisaris
 OG: Directoraat Openbar Groen
 TC: Transport & Communicatie
 CTW: Civiel Technische Werken

DC : District Commisioner
 OG: Directorate Public Green
 TC: Transport & Communications
 CTW: Directorate Civil Engineering

4.1.2 – Type 2 – Plaza Type 2 – Plaza

- De eigenaar van de grote onbebouwde ruimte voor zijn pand besluit deze ruimte autovrij te maken en beschikbaar te stellen voor een klein sportevenement. Opnieuw halen Jo en Cho de gemeente over subsidie te geven en van de ruimte een autovrije activiteitenruimte te maken.
- Het sportevenement is erg geslaagd en de mensen zien deze ruimte nu als een nieuwe potentiële plek om samen te komen. De eigenaar van het perceel is blij omdat de stad hem subsidieert, en de gemeente krijgt een ruimte waar meer publieke evenementen kunnen plaatsvinden.
- De activiteit van het stukje grond breidt zich uit naar de openbare ruimte. De eigenaar bouwt een klein paviljoen dat wordt gebruikt als restaurant, en de gemeente plant bomen aan. Het is een nieuwe comfortabele plek in de historische stad, waar lokale bewoners, studenten en toeristen bijeenkomen.
- The owner of the big unbuilt space in front of his building decides to clear it from cars and open it for a small sports event. Jo and Cho again persuaded the city to subsidize and convert car space into activity space.
- The sports event was very successful, and people now see this space as a new potential place to socialize. Plot owner is happy because the city subsidizes him, while the city gets publicly-used space where more events can happen.
- Activity from the yard spreads into the public space. The owner builds a small pavilion that is used as a restaurant, and the city plants more trees. It is a new comfortable place in the historic city, where locals, students, and tourists get together.

Stel dat: ongebruikte percelen autovrij worden gemaakt en worden verbonden met de straat

What if: underused plots are cleared from cars and connected to the street?

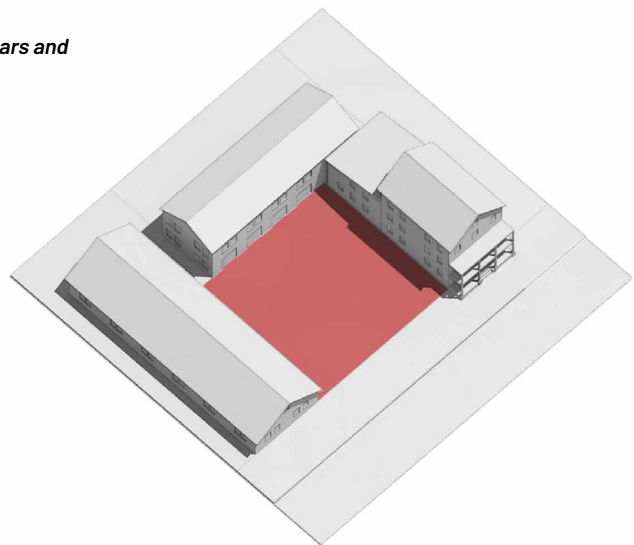
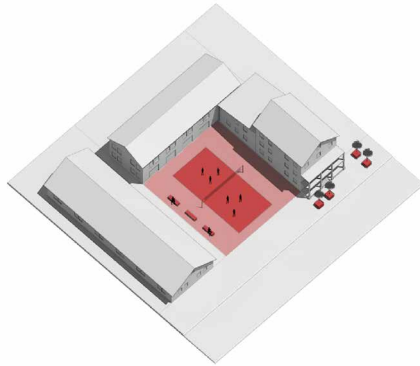

FIG. 4.6 Type 2: plaza
Type 2: plaza

Scenario 01 - Tijdelijk

Scenario 01 - Temporary

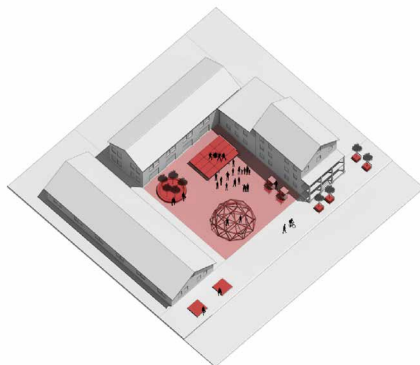

- 1 Conversaties met burens
- 2 Burens uitnodigen voor meetings
- 3 Binnentuin zelf of gezamenlijk opruimen
- 4 Overdekking aanbrengen
- 5 Organiseren van potluck (lederen breng eten) feesten in de binnentuin met burens en kennissen.

- 1 Talk to neighbors
- 2 Gather neighbors for small meetings
- 3 Clean courtyard by yourself or with neighbors
- 4 Add canopies
- 5 Hold potluck party at courtyard, invite more neighbors to join and enjoy the space

Scenario 02 - Intermediair

Scenario 02 - Intermediate

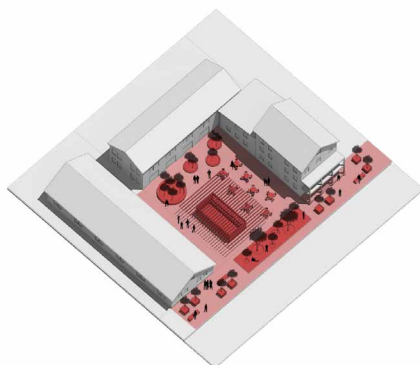

- 1 Burens en ministerie informeren
- 2 Project ontwerpen, Architect.
- 3 Indienen en betaling van de vergoeding aan BWT
- 4 Goedkeuring van de BWD afdeling
- 5 Paviljoens bouwen
- 6 Gedeeltelijk ombouwen tot speelplaats

- 1 Inform neighbors and Ministry
- 2 Project Design. Architect.
- 3 Submit and pay Fee to BWT
- 4 Approval by the BWD department
- 5 Action for building pavilions
- 6 Turn some parts of the plot into a playground

Scenario 03 - Vast

Scenario 03 - Fixed

- 1 Combinatie van Scenario 1 en Scenario 2

- 1 Combination of Scenario 1 and Scenario 2

BWT : Afdeling Bouw en Woningtoezicht
BWD: Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening

BWT : Department of Building Supervision
BWD: Directorate Construction Works and Services

4.1.3 – Type 3 – Binnenplaats Type 3 – Courtyard

- Twee buren met aan elkaar grenzende achterplaatsen zien het potentieel en besluiten de ruimte te gaan gebruiken als tuin. Ze slopen de muur tussen hun percelen en gaan samen groenten planten en oogsten.
- Al snel besluiten andere buren mee te doen en ze organiseren zelfs een klein tuinevenement met presentaties van lokale experts. Kinderen krijgen een grote koepel om in te spelen.
- Het is een doorslaand succes en nu de tuin groeit, zijn alle buren erbij betrokken en zijn ze zelfs een klein bedrijfje begonnen om overtollige groenten te verkopen. Af en toe organiseren ze een markt-evenement op hun binnenplaats. Sommige huizen richten achter hun huis restaurantjes of koffiezaakjes in, die in verbinding staan met de tuin.
- Two neighbours who share their backyard recognized its potential and decided to use it as a garden space. They remove the wall separating their plots and meet to work together planting and harvesting vegetables.
- Soon, other neighbours decide to join and they even organized a small garden-event with presentations of local experts. Kids get the big geodesic dome to play in.
- It was an absolute success and now garden the garden is growing, all neighbours are involved and they even started a small business to sell extra vegetables. Occasionally they organize market-event in their 'courtyard'. Some houses are reconverting their backspaces into restaurants and coffee shops connected with the garden.

Stel dat: achterplaatsen worden verenigd tot één gemeenschappelijke ruimte

What if: backyards are united in one common space?

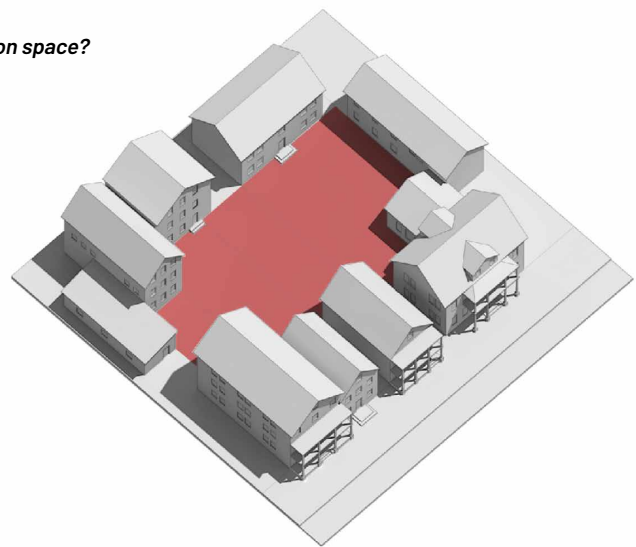
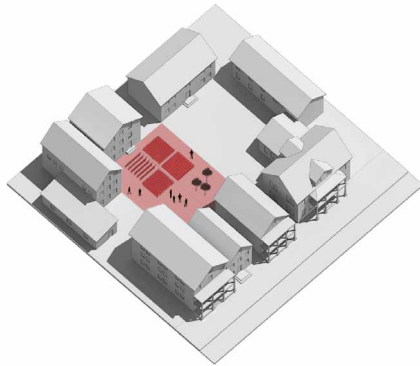

FIG. 4.7 Type 3: Binnenplaats
Type 3: courtyard

Scenario 01 - Tijdelijk

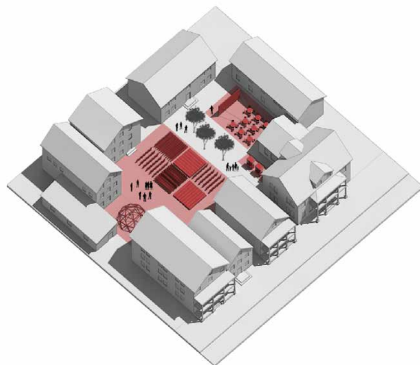
Scenario 01 - Temporary

1	Converseren met buren	1	Talk to neighbors
2	Buren verzamelen voor meetings	2	Gather neighbors for small meetings
3	Binnentuin gezamenlijk opruimen	3	Clean courtyard together
4	Organiseren van potluck feesten (iedereen brengt wat eten mee) feesten in de binnentuin met buren en kennissen.	4	Hold potluck party at courtyard, invite more neighbors to join
5	Meer buren doen worden betrokken	5	More neighbors are involved
6	Organiseren van verschillende feesten	6	Hold different kinds of parties
7	Converseren over onderhoud van publieke ruimtes	7	Talk about space maintenance mechanism

Scenario 02 - Intermediair

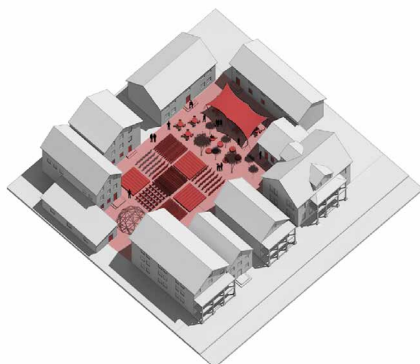
Scenario 02 - Intermediate

1	Voor activiteiten hetzelfde als in SCENARIO 1	1	For activities, same as SCENARIO 1
2	Zoek een lokale architect voor het ontwerpen van de binnentuin	2	For courtyard design, find an Architect.
3	Buren gaan akkoord met het ontwerp	3	Neighbors agree with the design
4	Fondsen werven: Business improvement zone	4	Finding funds: Business improvement zone
5	indienen bij BWT (Bouw vergunning)	5	Submit to BWT (apply building permit)
6	Beoordeling door de BWD	6	Reviewed by the BWD
7	Goedkeuring vergunning	7	Permit approval
8	Actie	8	Action

Scenario 03 - Vast

Scenario 03 - Fixed

1	Converseren met buren	1	Talk to neighbors
2	Fondsen werven: Business improvement zone	2	Finding funds: Business improvement zone
3	Actie	3	Action
4	Voor tijdelijke activiteiten hetzelfde als in SCENARIO 1	4	For temporal activities, the same as SCENARIO 1
5	Voor cafe bar en het verbouwen van gebouwen hetzelfde als in SCENARIO 2	5	For cafe bar and redesign buildings, the same as SCENARIO 2

BWT : Afdeling Bouw en Woningtoezicht

BWD: Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening

BWT : Department of Building Supervision

BWD: Directorate Construction Works and Services

4.1.4 – Type 4 – Leegstand

Type 4 – Empty Box

- Jo and Cho zien veel leegstaande gebouwen en stellen de DC voor om ze om te vormen tot culturele ruimte. Wegens gebrek aan financiën doen ze in eerste instantie alleen een proef met de renovatie van één verdieping van één gebouw. Het is nu een kleine galerie waar Surinaamse kunstenaars hun werk tentoonstellen.
  - Er ontstaat grote belangstelling en de gemeente breidt de renovatie uit naar de tweede verdieping. Een plaatselijke landschapsarchitect ontwerpt een beeldenpark waar beeldhouwers hun werk kunnen tentoonstellen. Dit voormalige parkeerterrein is nu een openbare ruimte en burgers kunnen er altijd terecht, ook als het museum gesloten is.
  - Het museum is een nieuwe trekpleister voor de lokale bevolking en toeristen geworden. Inmiddels is het een geheel gerenoveerd gebouw met een modern parkje erachter. Binnenkort gaat het deel uitmaken van een netwerk van nieuwe en bestaande culturele centra in het historische deel van Paramaribo.
- Jo and Cho come across a lot of vacant buildings and they suggest to DC to convert them into a cultural space. Due to a lack of finances, initially, they just do test out by renovating one floor of one building. It is now a small gallery where Surinamese artists exhibit their work.
  - People got very interested and the city now extends building renovations to the second floor. A local landscape architect designed a sculpture park where sculptors can exhibit their work. Former parking is now a public space and citizens can approach it anytime, even when the museum is closed.
  - The museum is a new attracting point, locals and tourists visit it regularly. Now it is a completely renovated building with modern pocket park behind it. Soon it will become part of a network of existing and new cultural centres all around historic Paramaribo.

Stel dat: leegstaande gebouwen worden gerenoveerd en een nieuwe bestemming krijgen

What if: vacant buildings are renovated and reused with new programs?

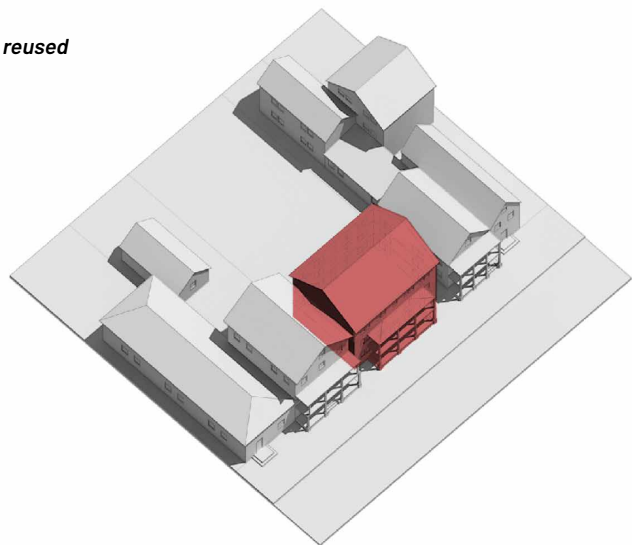
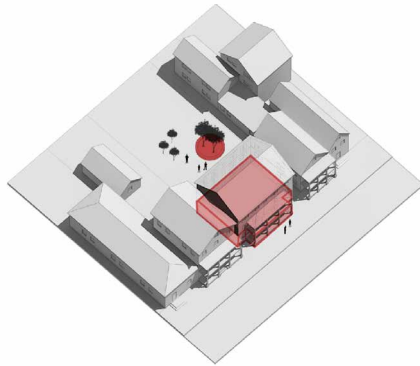

FIG. 4.8 Type 4: empty box

Type 4: empty box

Scenario 01 - Temporary

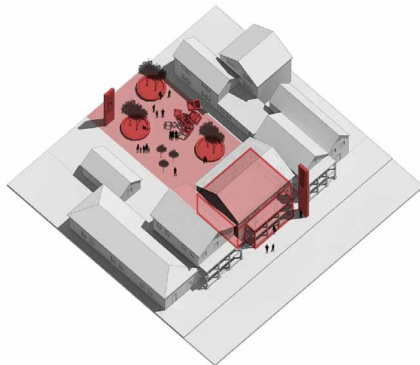
Scenario 01 - Temporary

1	Idee delen met buren of andere geïnteresseerden	1	Share idea with neighbors or people with common interest
2	Project Ontwerp: Architect	2	Project Design: Architect
3	Fondsen: zelf financieren	3	Funds: self funded
4	Indienen bij BWT (Bouwvergunning aanvraag)	4	Submit to BWT (apply building permit)
5	Beoordeling door de BWD	5	Reviewed by the BWD
6	Goedkeuring vergunning	6	Permit approval
7	Actie	7	Action

Scenario 02 - Intermediate

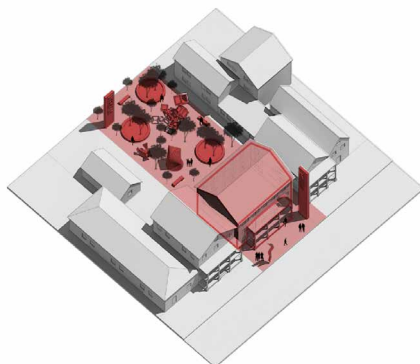
Scenario 02 - Intermediate

1	Vinden van gemeenschappelijk belang	1	Finding common interests
2	Aanvraag voorbereiden: Brief + vergoeding	2	Prepare request: Letter + Fee
3	DC raadplegen	3	Consult the DC
4	Fondsen werven: Business improvement zone	4	Finding funds: Business improvement zone
5	Politie beoordeling	5	Police review
6	Beoordeling door de afdeling transport en communicatie	6	Reviewed by the Department of Traffic Management
7	Goedkeuring aanvraag	7	Permit approval
8	Actie	8	Action
9	Voor renovaties of 2F, hetzelfde als in SCENARIO 1	9	For renovation of 2F, the same as SCENARIO 1

Scenario 03 - Fixed

Scenario 03 - Fixed

1	Vinden van zakelijke partners (for 1-3F)	1	Finding business partners (for 1-3F)
2	Project Ontwerp: Architect	2	Project Design: Architect
3	Fondsen: Business improvement zone	3	Funds: Business improvement zone
4	Indiening by BWT (Bouwvergunning)	4	Submit to BWT (apply building permit)
5	Beoordeling door de BWD	5	Reviewed by the BWD
6	Goedkeuring vergunning	6	Permit approval
7	Actie	7	Action
15	8 Voor het organiseren van activiteiten hetzelfde als in SCENARIO 2	8	For holding activities, the same as SCENARIO 2

4.1.5 – Type 5 – Monument

Type 5 – Monument

- Een gebouw met een bijzondere waarde wordt gerenoveerd als een ruimte voor bezoekers. Het hek wordt verwijderd en het gebied wordt opengesteld. De buitenruimte van het gebouw wordt gebruikt voor voorstellingen om meer mensen aan te trekken en het verhaal over het huis te vertellen.
  - Gemeente en burgers zien de waarde ervan in en het wordt een nieuwe trekpleister in de historische binnenstad. Het hele gebouw wordt gerenoveerd en geïntegreerd met de open ruimte, waar een nieuw park ontstaat.
  - Het gebouw is nu vol in bedrijf en het park is ingedeeld als een grote open ruimte met banken en schaduwrijke plekken. Het park wordt naar de straat toe uitgebreid en mensen komen er spontaan samen.
- A building that has some special values is renovated as a visiting space. The fence is removed and the area starts to open for visitors. Its outdoor space is used for performances to attract more people and to tell them the story about the house.
  - After the city and citizens recognize its value it becomes a new attracting point in the historic centre. The entire building is renovated, and it is integrated with its open space where the new park is growing.
  - The building is now in full function and the park is organized as a big open space with sitting area and shaded spots. People gather spontaneously as the park is extended towards the street.

Stel dat: we de ruimtelijke verbinding van emblematische gebouwen met de omgeving versterken

What if: we reinforce spatial connection of emblematic building with its surrounding?

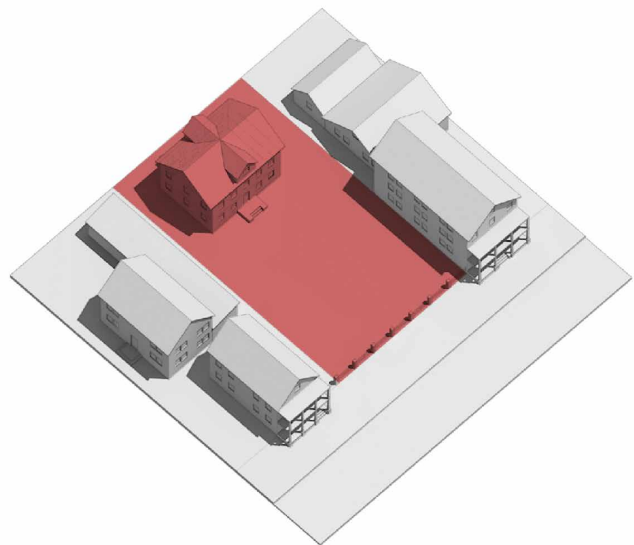
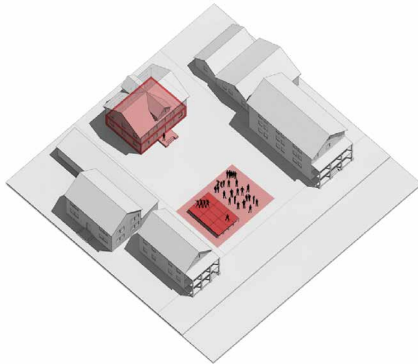

FIG. 4.9 Type 5: monument
Type 5: monument

Scenario 01 - Temporary

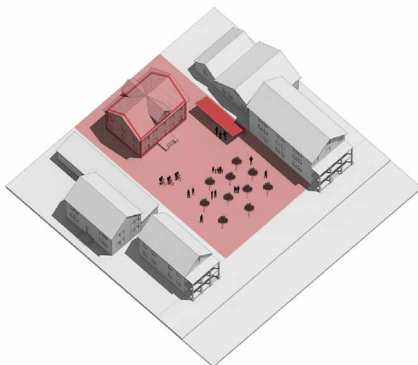
Scenario 01 - Temporary

1	Vinden van gemeenschappelijk belang	1	Finding common interests for event
2	Aanvraag voorbereiden: Brief + vergoeding	2	Prepare request: Letter + Fee
3	DC raadplegen	3	Consult the DC
4	Fondsen werven: Business improvement zone	4	Finding funds: Business improvement zone
5	Beoordeling politie	5	Police review
6	Beoordeling door de afdeling transport	6	Reviewed by the Department of Traffic Management
7	Goedkeuring vergunning	7	Permit approval
8	Actie (evenementen) + verwijderen van fysieke obstakels	8	Action (events) + remove plot barriers

Scenario 02 - Intermediate

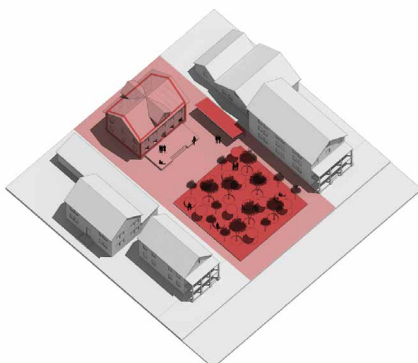
Scenario 01 - Intermediate

1	Vinden van gemeenschappelijk belang	1	Finding common interests for event
2	Hetzelfde als in SCENARIO 1	2	The same as SCENARIO 1
3	Buren overhalen om obstakels of auto's te verwijderen	3	Convince neighbors to take out their plot barriers or remove car parking
4	Buren verzamelen om binnentuinen schoon te maken	4	Gather neighbors for cleaning courtyard
5	Vinden van een gemeenschappelijk belang in vervolg stappen	5	Finding common interests for next steps

Scenario 03 - Fixed

Scenario 03 - Fixed

1	Het vinden van gemeenschappelijke belangen: gebruikers uit de gemeenschap of commerciële investeerders	1	Finding common interests: community users or commercial investors
2	Vergaderingen verzamelen en gemeenschappelijke visies vormen	2	Gather meetings and form common visions
3	Projectontwerp: Architect	3	Project Design: Architect
4	Het vinden van fondsen: PPS: Publiek-Private Samenwerking	4	Finding funds: PPP: Public-Private Partnership
5	Raadplegen van de DC	5	Consult DC
6	Beoordeeld door het ministerie van Openbare Werken.	6	Reviewed by Ministry of Public Works.
7	Vergunning goedgekeurd door DC	7	Permit approved by DC
8	Uitvoering door Ministerie van Openbare Werken	8	Execution by Ministry of Public Works

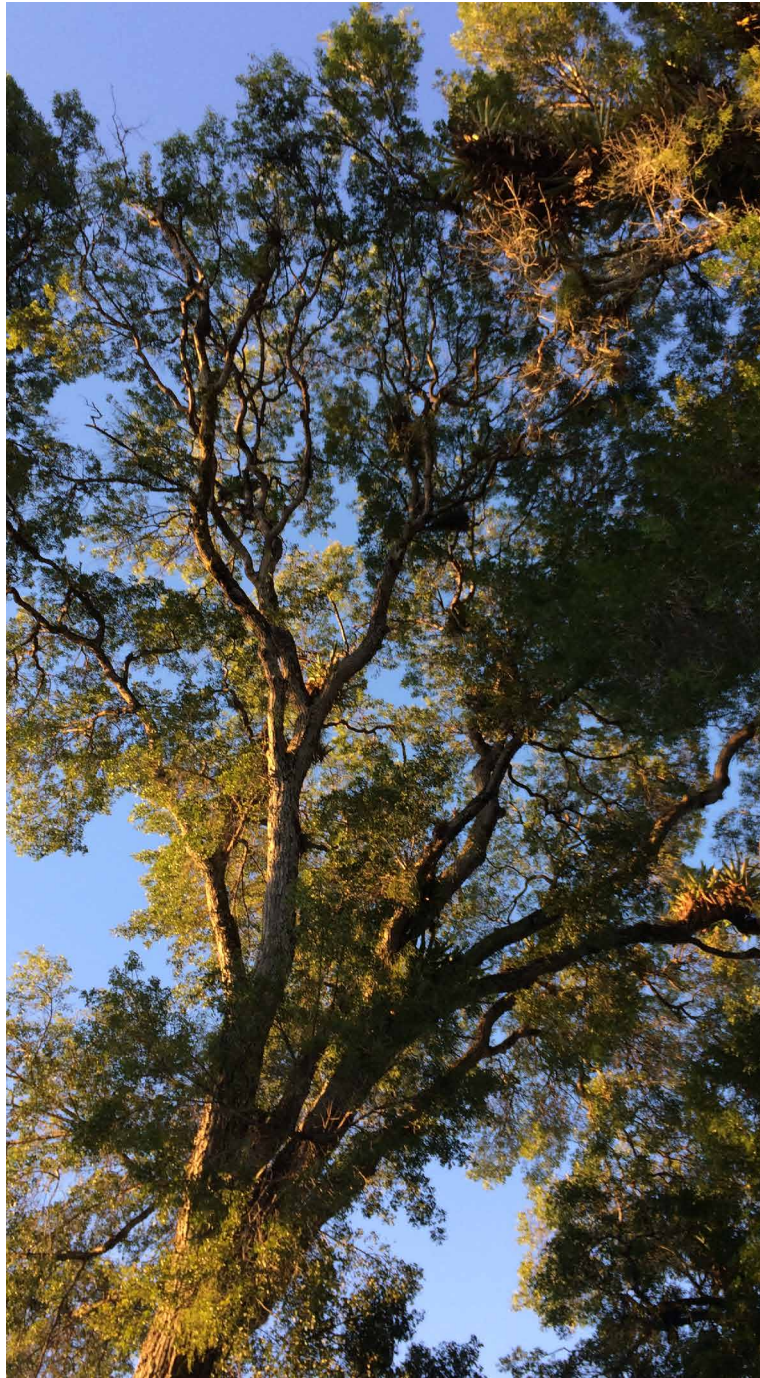

FIG. 4.10 Grote bomen langs de Heerenstraat
Large trees along the Heerenstraat as seen from below

5 – Volgende stap

Next steps

Het doel van het voorstel voor de Heerenstraat is om uit een klein gebied lessen te trekken voor de aanpak van urgente problemen in heel het historische centrum van Paramaribo. In de tot nu toe beschreven processen wordt getoond hoe lokale initiatieven kunnen worden opgeschaald en hoe het potentieel van de stad kan worden benut om het publieke domein te verbeteren. Het werk van de studenten moet worden opgevat als een verkenning van ruimtelijke strategieën, afgestemd op verschillende regelingen bij instellingen en belanghebbenden.

Het vorige hoofdstuk geeft een niet-uitputtende lijst van typen interventies gekoppeld aan actietrajecten, en een overzicht van de bestuurlijke bijdragen en de institutionele structuur die nodig zijn om deze interventies voort te zetten. In dit rapport hebben we de volgende vraag onderzocht, die deels nog onbeantwoord is: in hoeverre kunnen lokale initiatieven ontstaan en gedijen zonder de steun van overheidsinstellingen? Met andere woorden, wat moet de rol zijn van lokale bottom-up initiatieven en wat is het vereiste institutionele kader voor ondersteuning en stimulering?

Uit de gesprekken voor, tijdens en na de workshop in Paramaribo blijkt dat lokale initiatieven een beperkte werking en reikwijdte hebben. Voor bottom-up activiteiten om het publieke domein en de ruimte te transformeren en toe te eigenen, is institutionele ondersteuning via grootschalige planning, stimulering en regulering vereist. Anderzijds moeten we ook waken voor ongewenste gevolgen van centraal geplande en uitgevoerde top-down acties zonder veel betrokkenheid van alle partijen.

The proposal for Heerenstraat aims at learning from a fragment of the city to address some of the urgent issues present in Paramaribo's Historic Inner City. The processes described until now demonstrates how local initiatives can be upscaled and how to explore potentialities in the existing urban tissue to improve the public domain. The students' work is to be understood as an exploration of spatial strategies aligned with different institutional and stakeholders' arrangements.

The previous chapter shows a non-exhaustive list of types of interventions coupled with routes for action and an overview of the governance and institutional structure that could be required to take these interventions further. The question explored until now in this report, and that remains partially open, is: to what extent can local initiatives emerge and thrive without the support of public institutions? In other words, what should be the role of local bottom-up initiatives and what could be an adequate institutional framework for support and incentives?

From the discussions prior to and during the workshop in Paramaribo, and at the ones that followed, it is clear that local initiatives have limitations in action and scope. Bottom-up activities to transform and appropriate public domain and spaces will necessarily require the institutional support of large-scale planning, incentives and regulations. At the same time, top-down actions, centrally planned and implemented without a larger involvement of all sectors, might reach undesirable results.

Als volgende stap in het transformatieproces van de Heerenstraat en de historische binnenstad van Paramaribo lijkt het logisch om te werken aan een combinatie van twee actiestrategieën. De binnenstad van Paramaribo is nog klein genoeg voor planning en uitvoering die daar speciaal op zijn toegesneden, iets wat in grotere metropoolgebieden niet meer mogelijk is.

It seems logical that the next step in the process of transformation of Heerenstraat and Paramaribo's Historic Inner City is to work on a combination of two parallel strategies for action. The scale of the inner city presents a unique opportunity as it still allows for a tailored process of planning and implementation that is no longer possible in larger metropolitan areas.

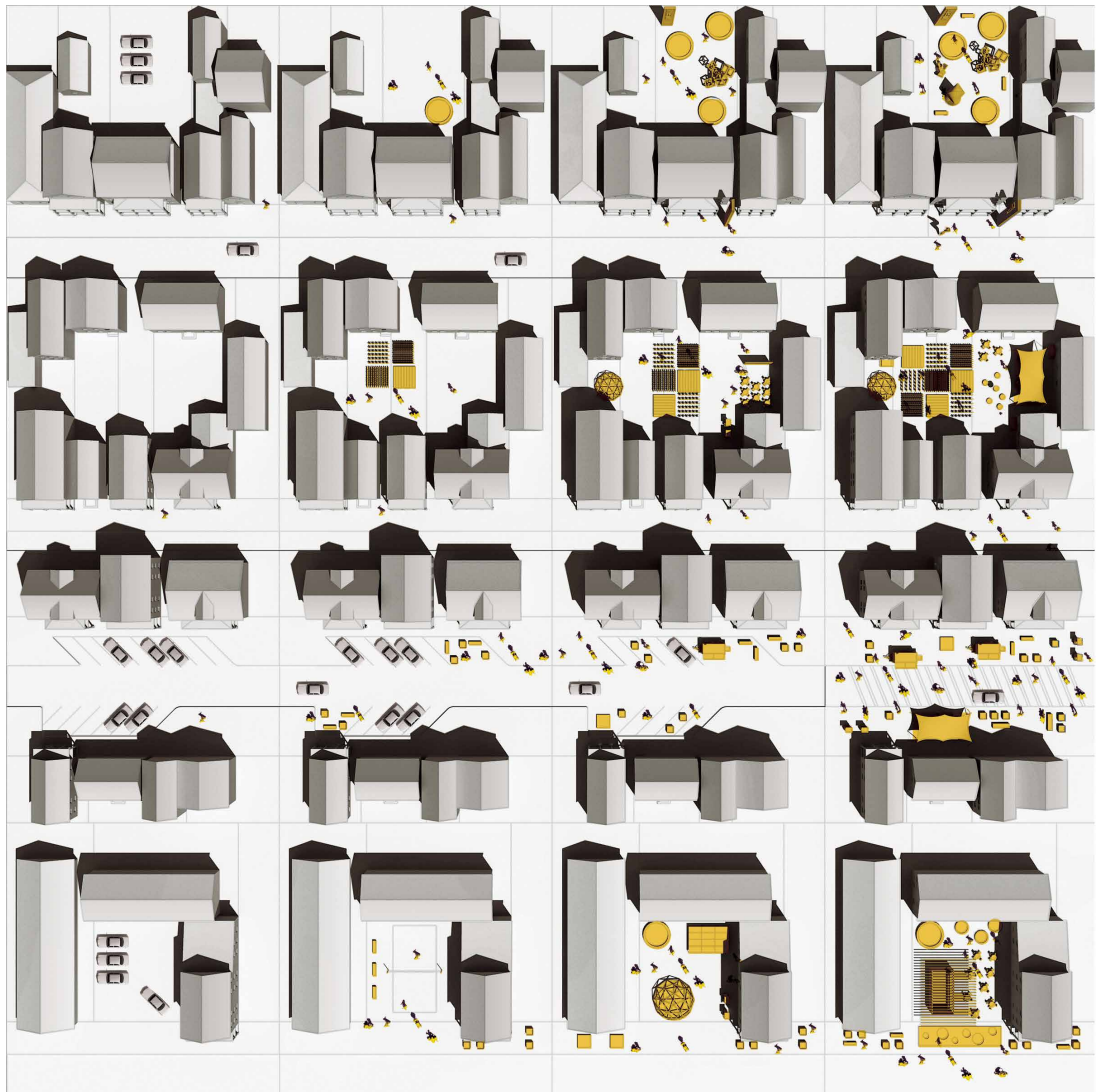

FIG. 5.1 Veranderingen door de tijd
Collage of solutions over time

5.1 – Actiepunten

An agenda for action

De volgende voorstellen dienen als uitgangspunt en uitnodiging om een agenda met actiepunten op te stellen die leidt naar een substantiële structuur voor ondersteuning, waarbij lokale initiatieven worden gefaciliteerd en gestimuleerd, ter lering voor volgende initiatieven.

- 1 Overleg met elkaar**, verbeter de communicatie tussen bewoners, ondernemers, overheid en verenigingen om de weg te effenen voor een succesvolle transformatie.
- 2 Experimenteer met kleine**, met microkrediet gefinancierde pilotprojecten, zodat er meer besef komt van het potentieel in de binnenstad.
- 3 Leer de stad beter kennen**. Zoals hierboven vermeld vormt een lijst met activiteiten en initiatieven die momenteel in de stad plaatsvinden een goede basis voor toekomstige transformaties.
- 4 Streef naar diversiteit**. Een veelvoorkomend probleem bij renovatieprojecten is dat er vooral oplossingen worden bedacht die gericht zijn op één enkele groep, bijvoorbeeld toeristen. Een diverser pakket aan oplossingen, toepassingen en bedrijfsmodellen draagt bij aan duurzaamheid op de langere termijn.
- 5 Werk binnen de huidige beperkingen**. Misschien is het gezien de ietwat onduidelijke structuur van het eigendom van land en onroerend goed niet haalbaar om gangbare financiële instrumenten te hanteren. De bestaande beperkingen moeten leidend zijn bij juridische instrumenten en andere stimuleringsregelingen.

6 7 8 ...

The following suggestions are a starting point and an invitation to build up an agenda for action leading towards a more substantial structure of support that learns from, accommodates and stimulates local initiatives.

- 1 More dialogue**, enhancing the channels of communication among residents, business owners, government, associations is necessary to pave the way for any successful transformation.
- 2 Small pilot projects** funded by microcredit may allow for experimentation on site and raise awareness for the potential in the inner city.
- 3 Getting to know your city better**. Through an inventory of activities and initiatives currently happening in the city is a solid base for future transformations.
- 4 Aim at diversity in the long term**, avoiding solutions aimed at a single group, such as tourists. A more diverse set of strategies, uses and business models contribute to sustainability in time.
- 5 Work within the current restraints**. Perhaps it is not feasible to transfer well-established practices of financial instruments given the somewhat unclear structure of land and property ownership. Instead, these restraints should be the guiding feature for legal and other incentive instruments.

6 7 8 ...

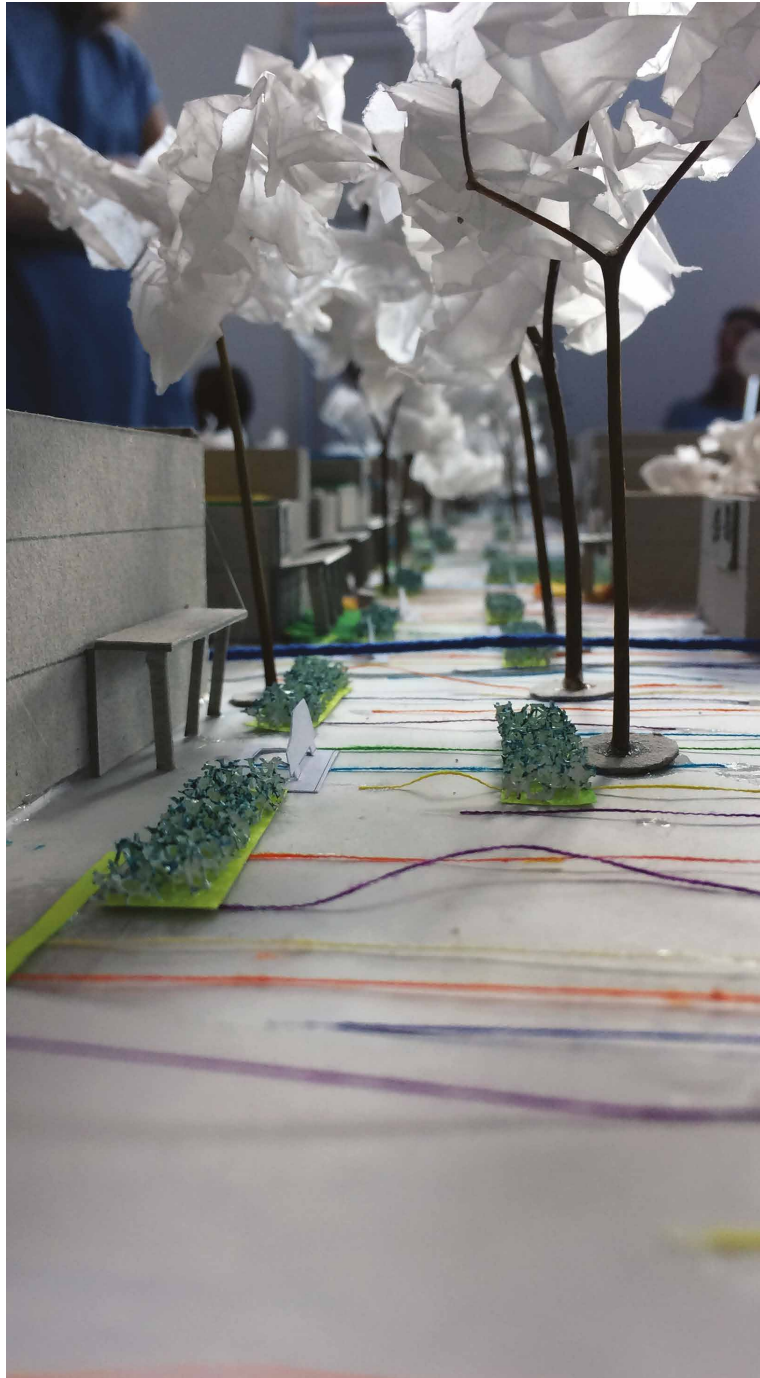

FIG. 5.2 Werkmodel van de Heerenstraat
Working model of the Heerenstraat

6 – Overdenkingen

Reflection

Bij onderwijs in architectuur en stedenbouwkunde worden ontwerpworkshops zelden gebruikt als methode om sneller inzicht te krijgen in een plaats of een project. In een workshop doe je een paar weken over werk dat normaal gesproken enkele maanden zou kosten, en dan loop je het risico dat je tot nietszeggende, algemene of naïeve oplossingen komt.

Een ander belangrijk nadeel van internationale workshops is dat kennis en praktijken die op de ene plek – meestal op het noordelijk halfrond – gemeengoed zijn, zomaar worden overgeplant naar de bestudeerde regio. Wij hadden het geluk dat we werkten met een groep studenten uit de hele wereld, van wie sommigen dezelfde culturele achtergrond hadden als de lokale bevolking.

In het specifieke geval van de workshop in Paramaribo hebben we verschillende strategieën gebruikt met betrekking tot de risico's en beperkingen van dit soort activiteiten. Ten eerste hebben we als 24uurs lab voor de studenten maar een klein deel van de stad geselecteerd. De dagelijkse routine van rust, werk en onderzoek was geconcentreerd langs de Heerenstraat. Ten tweede hebben we nauw samengewerkt met een al bestaand netwerk van belanghebbenden. De ondersteuning en betrokkenheid van de Inter-American Development Bank en The Black Lot Foundation was cruciaal om burgers, overheid en instellingen te kunnen bereiken. Ten derde hebben we ons voor het eindproduct van de workshop gericht op inzicht in de transformatieprocessen en niet op precies omliggende ruimtelijke oplossingen.

Design workshops are seldom used in architecture and urbanism education as a method to achieve faster insights over a place or a project. However, by condensing in a few weeks the work that would typically take several months, there is always the risk to arrive at bland, generic or naïve solutions.

Another main drawback of international workshops is the simple transfer of knowledge and practices established in other parts of the world, mostly the global North to the case in study. We were fortunate to count with a group of students coming from across the world, some of them with a shared cultural background with local people.

In the specific case of the workshop in Paramaribo, we used some strategies to overcome the risks and limitations of this type of activity. The first one was to select a smaller sample of the city to be the 24 hours lab for the students. The daily routine of rest, work and exploration were concentrated along the Heerenstraat. The second strategy was to work in close collaboration with an already established network of stakeholders. The support and engagement of the IDB and TBL were essential to reach people in diverse sectors of civil society, government and institutions. The third strategy regards the type of product developed at the end of the workshop, aiming at understanding the processes of transformation and not at well defined spatial solutions.

Deze strategieën bleken effectief. Terugkijkend op het hele proces hebben we geleerd dat deze strategieën goed met alle betrokkenen moeten worden gecommuniceerd, zodat men realistische verwachtingen heeft over de resultaten. Een andere belangrijke les was dat er deuren voor onderhandelingen kunnen opengaan als je de dingen bespreekt tijdens een lekkere maaltijd met lokale gerechten (vooral in Suriname!), en dat je dan gemakkelijker samen een weg vindt.

We beschouwen het werk van deze workshop als een open project, een uitnodiging voor verdere discussie en actie voor de binnenstad van Paramaribo.

Those strategies have proven to be effective. Looking back at the complete process, one main lesson for us is that these strategies should be well communicated with everyone involved in the process to balance expectations and results. Another important lesson was to learn that sitting around a table to discuss while enjoying great local food (especially in Suriname!) can open many doors for negotiation and finding a shared path.

We consider the work of this workshop as an open project, an invitation for continued discussion and action for Paramaribo's Inner city.

FIG. 6.1 Werkmodel van de Heerenstraat

Working model of the Heerenstraat

6.1 – Reflectie van de studenten Reflection from the students

6.1.1 – Wat waren onze verwachtingen? Expectations

- Over de cultuur. Tijdens de voorbereiding van de workshop, het bestuderen van de geschiedenis en de wetgeving van Paramaribo, werden er bij de groep veel verwachtingen gewekt over de culturele diversiteit van Suriname, die deel uitmaakt van het immaterieel erfgoed van de stad.
- Over onszelf. We hadden al laten zien dat we op de universiteit prima konden samenwerken, en nu werden we uitgedaagd om onze vaardigheden in een andere omgeving te bewijzen. Omdat de tijd beperkt was, wilde de groep zo snel mogelijk begrijpen onder welke voorwaarden we op deze plek met een goed voorstel konden komen.
- ‘Verwachtingen van verwachtingen’. We voelden een grote verantwoordelijkheid omdat er ook verwachtingen vanuit de gemeenschap waren over ons werk als uitgenodigde universiteit. We wisten echter dat er in de gemeenschap van de Heerenstraat veel optimisme en betrokkenheid heerste om samen te werken aan heractivering van de historische binnenstad.
- About the culture. The workshop preparation, learning about the history and legislation of Paramaribo created a lot of expectations on the group about the cultural diversity of Suriname, which is part of the intangible heritage of the place.
- About ourselves. We had shown to be able to do great teamwork in the university, and now we were challenged to prove our skills in a different environment. Also, as we had a limitation of time, the group was anxious about understanding as fast as possible the conditions of the place to come up with a proposal.
- “Expectations of Expectations”. We felt we had a high responsibility as there were also expectations from the community about our work as an invited university. However, we were aware of the optimism and engagement of the Heerenstraat community to work together on the re-activation of the historic city centre.

6.1.2 – Wat hebben we geleerd? What did we learn?

- We vonden het heel spannend om met onze groep samen met de lokale gemeenschap en de belangrijkste belanghebbenden aan een echte casus te werken. Het was een kans om de verschillende spelers met elkaar in verbinding te brengen en te leren hoe strategische ruimtelijke planning op verschillende niveaus werkt.
- As a group, we were very excited about working in a real case situation with the participation of the local community and major stakeholders. It was an opportunity to do connections between different actors and learn how strategic spatial planning works at different levels.

- Door inzicht te krijgen in de regelgeving van de stad Paramaribo en de belangen en behoeften van de gemeenschap konden we ons verdiepen in de diverse ruimtelijke mogelijkheden om de Heerenstraat opnieuw te activeren, als trigger voor nieuwe projecten om het stadscentrum in ere te herstellen.
- We leerden dat de doelstelling van het Paramaribo Urban Rehabilitation Program – de historische binnenstad nieuw leven inblazen – haalbaar is als de gemeenschap erbij betrokken wordt en ziet wat het potentieel van hun eigen stad is. Als we samenwerken op basis van een gedeelde visie, kunnen we de omgeving gaan verlevendigen door korte- en langetermijnprojecten te ontwikkelen die de hele stad ten goede zouden komen.
- Vanwege de beperkte tijd kwamen we aan veel van onze plannen niet toe. We hebben het een en ander geleerd over onze beperkingen als groep.
- By understanding the urban regulations of Paramaribo and the interests and needs of the community we were able to explore diverse spatial possibilities to re-activate Heerenstraat as a trigger for new projects to recover the city centre.
- Finally, we also learnt that it is possible to reach the objective of the PURP of revitalizing the historic city centre, by engaging the community and showing them the potential of their own city. Working together towards a shared vision of progress, it is possible to develop projects in short and a long term to promote a lively environment that would benefit the whole city.
- Due to time limitation, it was not possible to address many of our intentions, we have learned about our limitations as a group.

FIG. 6.2 Een wandeling door het Historisch Centrum

A stroll through the Historic Inner City

6.1.3 – Hoe nu verder?

What could be improved?

- Ter voorkoming van dubbel werk toekomstige projecten zo mogelijk op eerder onderzoek baseren, en instanties zoeken die bereid zijn mee te werken aan het project, om tot een beter resultaat te komen.
- Vaker de term 'ruimtelijke rechtvaardigheid' in ons voorstel gebruiken, om een inclusievere werkomgeving te scheppen voor het herstelproces van de binnenstad van Paramaribo.
- Strategieën op het gebied van mobiliteit, openbare ruimte en activiteiten voorstellen op de schaal van de hele binnenstad, om bij toekomstige interventies gebruik te maken van het huidige project in de Heerenstraat. Zo kunnen we een holistische visie op het gebied krijgen, met een flexibel strategisch plan.
- Base some of the future projects in previous research studies to avoid redundancy and also find institutions that are willing to cooperate in this project to bring up a better outcome.
- Incorporate more the term of Spatial Justice in our proposal, to create a more inclusive environment on the rehabilitation process of the city centre of Paramaribo.
- Propose strategies on the city centre scale in terms of mobility, public space and activities, to coordinate the current project in Heerenstraat with future interventions. In this way, we could have a holistic vision of the area with a flexible strategic plan.

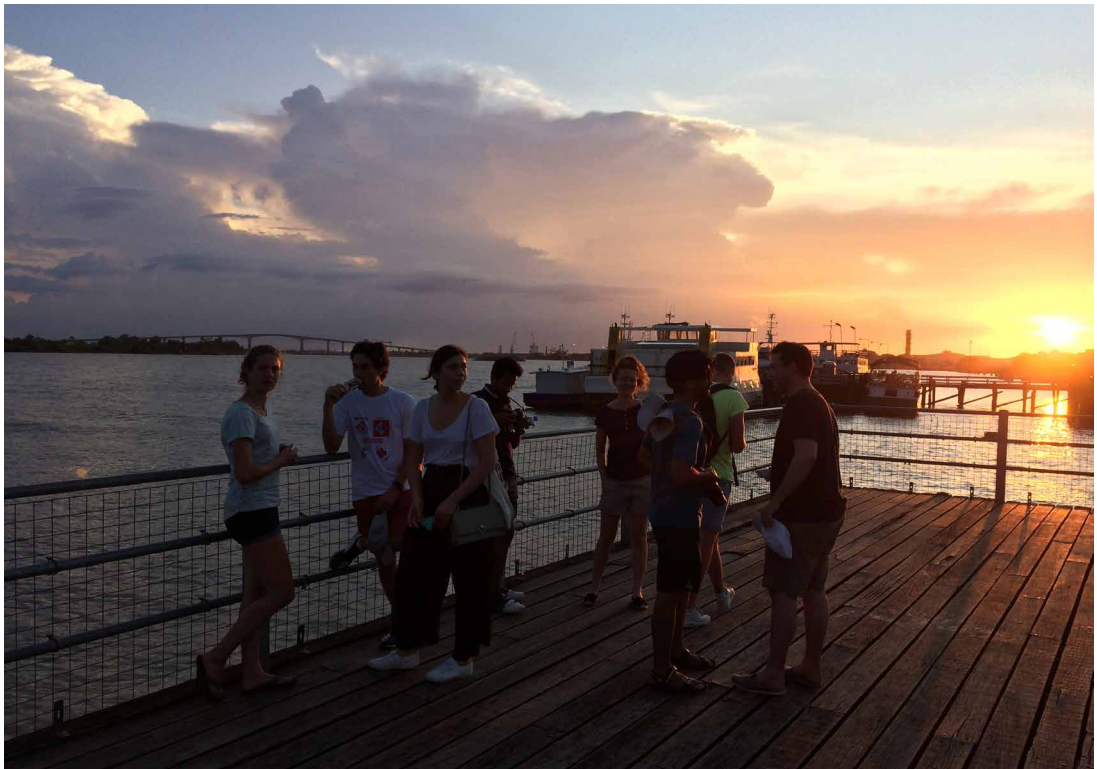

FIG. 6.3 Zonsondergang aan de Waterkant

Sunset at the Waterfront

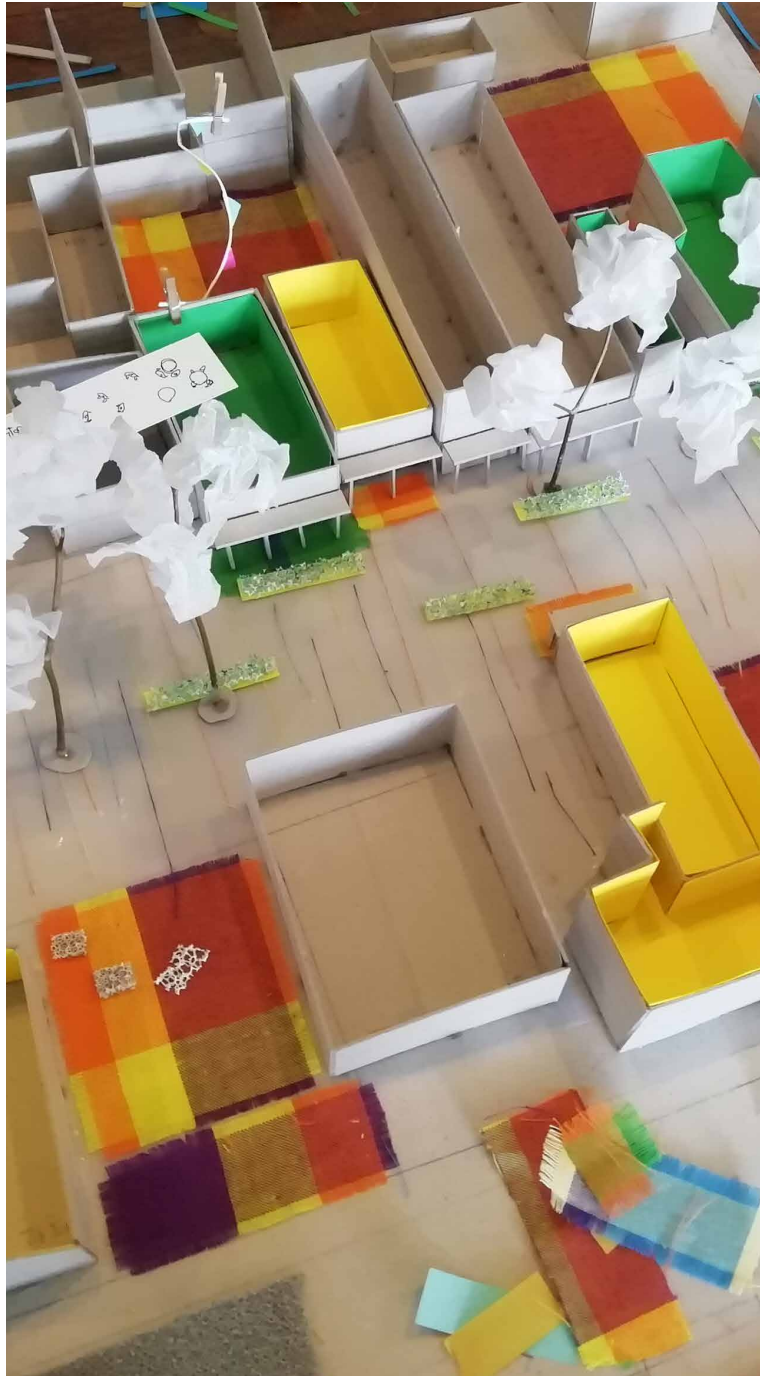

FIG. 6.4 Werkmodel van de Heerenstraat
Working model of the Heerenstraat

Bibliografie

Bibliography

- Bergevoet, T., & Tuijl, M. v. (2016). *The Flexible City: Sustainable Solutions for a Europe in Transition*. Nai010 Publishers.
- Caribbean Network for Urban and Land Management. (2014). *Understanding Caribbean Walkable Urban Heritage*. Paramaribo.
- Claes, B., & Debaene, W. (2008). *Stadsproject Antwerpen: Strategisch Ruimtelijk Masterplan Binnenstad: Visies*. Paramaribo: Artesis.
- Environmental Resources Management Inc. (2017). *Sustainable Paramaribo Action Plan: GHG Inventory and Mitigation*. Washington D.C.
- Environmental Resources Management Inc. (2017). *Sustainable Paramaribo action plan: Urban growth study*. Washington.
- Environmental Resources Management Inc. (n.d.). *Sustainable Paramaribo Action plan: Hazard & Risk Study*. Washington D.C.: 2017.
- Hhce. (2016). *Atlas of Amsterdam*. Noordhoff Atlas Productions.
- Horizontal-Geografia Urbana. (2017). *Master Plan for the Waterfront of Paramaribo*.
- HR&A Advisors Inc. (2019). *Memorandum Financial Strategy Assessment*. Paramaribo.
- ICOMOS. (2002). *Paramaribo (Suriname)*.
- IDB. (2016). *Paramaribo Urban Rehabilitation Program Loan Proposal*.
- IDOM. (2018). *Strategic Urban Mobility Plan for Paramaribo Historic Center Executive Summary Report*. Paramaribo.
- IDOM. (2018). *Strategic Urban Mobility Plan for Paramaribo Historic Center. Report II - Diagnosis and Strategic Objectives*. Paramaribo.
- IDOM. (2018). *Strategic Urban Mobility Plan for Paramaribo Historic. Report III. Implementation plan*. Paramaribo.
- Martin, D., Biebesheimer, C., Perfit, J., Tobal, C., Hbansali, L., & Brana-Shute, G. (2001). *Governance in Suriname*. Paramaribo.
- Ministry of Public Works. (2003). *Bijzonder te stellen eisen ten behoeve van bouwplannen in de Historische Binnenstad van Paramaribo en aangrenzende bufferzones*. Paramaribo.
- Ministry of Public Works of Suriname. (1972). *Landsverordening (Urban Planning Act)*. Paramaribo.
- Neyt, H., Paeps, R., & Peleman, A. (2019). *Let's Roll @ North!*
- Nicolaas, E. S. (2018). *Shackles and Bonds: Suriname and the Netherlands Since 1600*. Rijksmuseum-Uitgeverij Vanilt.
- Paramaribo World Heritage Associates. (2019). *The Historic Inner City of Paramaribo World Heritage City Management Plan 2020-2024*.
- Rodwell, D. (2018). *Consultancy to Develop a Practical Sustainable Retrofit Manual for the Rehabilitation of Historic Buildings in the Historic Inner City of Paramaribo World Heritage Site*.
- Stadtebau, TU Vienna. (2018). *Paramaribo Urban Lab Final report*. Paramaribo.
- States Parties of Havana. (2014). *Caribbean Action Plan for World Heritage 2015-2019*. Havana.
- Suriname, P. o. (2002). *Monuments act*. Paramaribo.
- The Government of the Republic of Suriname. (2001). *Re-submission of the Nomination of the Historic Inner City of Paramaribo for the World Heritage List of UNESCO*.
- The Government of the Republic of Suriname. (2015). *Updated report on the state of conservation of the Historic Inner City of Paramaribo World Heritage Site*. Paramaribo.
- UNESCO World Heritage Centre. (2002). *State of Conservation Report*. Paramaribo.
- WIP, H. J. (2019). *Integraal Parkeerbeleid Suriname*. Paramaribo.
- World Heritage Committee. (2018). *Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage*. Manama.
- World Heritage Committee. (2018). *Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage*. (Decisions). Manama.

